

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

ΟΒΙΟΝΕΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Π. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ
ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ

ΟΙ ΟΡΝΙΘΕΣ

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

ΠΟΛΥΒΙΟΥ Τ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

(POL ARCAS)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΕΞΗ

1910

ΑΠΟΣΟΦΗ

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΙΣ ΤΟΤΕ "ΟΡΝΙΘΑΣ.,

Διὰ τῆς κωμοφθίας ταύτης σατυρίζει δριμύτερον ὁ ποιητὴς τὴν ἐπικρατήσασαν ἐν Ἀθήναις πολιτικὴν καὶ κοινωνικὴν διαφθοράν, παρουσιάζων δύο πολίτας Ἀθηναίους ἐξοριζομένους ἔκουσίως καὶ καταφεύγοντας εἰς τὰ πτηνὰ πρὸς ἴδρυσιν νέας πολιτείας μὲ ἡρεμώτερον βίον καὶ μὲ ἀγνότερα ἤθη· σατυρίζει δὲ φαιδρῶς καὶ τὰς ἀποδομένας εἰς τοὺς θεοὺς ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας.

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΥΕΛΠΙΑΗΣ }
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ } πολῖται Ἀθηναῖοι.

ΤΟ ΤΡΥΠΟΚΑΡΥΔΟ (Τροχίλος) ὑπῆρέτης
τοῦ Τσαλαπετεινοῦ.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ (Ἔποψ.)

ΧΟΡΟΣ ΟΡΝΙΘΩΝ

ΤΟ ΚΟΚΚΙΝΟΠΟΥΔΙ (Φοινικόπτερον.)

(ΚΗΡΥΚΕΣ)

Ο ΙΕΡΕΥΣ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Ο ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

ΜΕΤΩΝ Γεωμέτρης

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Ο ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΠΩΛΗΣ

ΑΓΓΕΛΟΙ

ΙΡΙΣ

Ο ΠΑΤΡΑΔΟΙΑΣ

ΚΙΝΗΣΙΑΣ διθυραμβοποιός

Ο ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

ΤΡΙΒΑΛΛΟΣ

ΗΡΑΚΛΗΣ

Βωβὸν πρόσωπον

Ο ΥΠΗΡΕΤΗΣ τοῦ Πεισθεταίρου

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ

ΟΙ ΟΡΝΙΘΕΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

[Ἡ σκηνὴ παριστᾷ ἕδον πετρώδη. — Εἰς ἀπόστασιν δένδρα, θάμνοι καὶ λίθοι. — Εἰσέρχεται ὁ Πεισθέταιρος καὶ ὁ Εὐελπίδης, κρατοῦντες ὁ εἰς Κουρούναν καὶ ὁ ἕτερος Καρακάξαν. Ἀκολουθεῖ ὁ θεράπων κρατῶν στρωμνᾶς χύτραν, σούβλαν καὶ ἄλλα μαγειρικὰ σκεύη].

ΣΚΗΝΗ Α΄.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ ΕΥΕΛΠΙΑΝΗΣ

ΕΥΕΛΠΙΑΝΗΣ (πρὸς τὴν Καρακάξαν)

Νὰ πάμε ἴσια πρὸς τὰ ἐκεῖ, ποῦ τὸ δενδοὶ προβάλλει.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (πρὸς τὴν Κουρούναν)

Νὰ σκάσης! — Ἡ Κουρούν' αὐτῆ. [ἀκουσε] σκούζει πάλι.

ΕΥΕΛΠΙΑΝΗΣ

Γιατί, μωρὲ κακόμοιρε, πέρα καὶ δῶθε τρέχουμε ;
θὰ τσακισθοῦμε γνέματα γιὰ διάτιμο δὲν ἔχουμε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἐγώ, ποῦ στῆς Κουρούνας μου ἐπίστεψα τὸ στόμα
ἐπῆρα χίλια στάδια ὡς τώρα, πὲς κι' ἀκόμα.

ΕΥΕΛΠΙΑΝΗΣ

Ἄμῃ κ' ἐγώ, ποῦ νὰ πεισθῶ στὴν Καρακάξα βιάσθηκα,
γιὰ ιδέες, ἐξενυχιάσθηκα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δὲν βλέπω ποῦ βρισκόμαστε, σὲ ποῖον τοῦ κόσμου τόπο.

ΕΥΕΛΠΙΑΝΗΣ

Νὰ βροῦμε τὴν πατρίδα μας ξέρεις κανένα τρόπο ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Σὲ τοῦτο θὰ βρισκότανε ἀκόμα μπερδεμένος
καὶ ὁ Ἐξηκестίδης ¹ [ὁ κοσμογυρισμένος].

ΕΥΕΛΠΙΑΝΗΣ

Ἄλλοίμονο !

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (παρατηρῶν πρὸς τὸ βῆθος)

Γιὰ τράβα 'ς αὐτὸ τὸ μονοπάτι.

ΕΥΕΛΠΙΑΝΗΣ (πρὸς τὸ κοινόν)

Καὶ τὸν χρωστᾶμε ὅλον ἐτοῦτον τὸν μπελιᾶ
στὸν ὑποχονδριασμένον αὐτὸν τὸν Φιλοκράτη ²
ποῦ μᾶς πουλεῖ στὸ πιάτο τὰ πειδὶ παχειὰ πουλιά·

γιατὶ μᾶς εἶπ' [ὀρθὰ κοφτὰ]

τὸ πῶς μὲ τὰ πουλιά του αὐτὰ

θὰ βροῦμε τὸν Τηρέα ³ τὸν Τσαλαπετεινὸ·

1 Ὁ Ἐξηκестίδης ἦτο ξένος καὶ εἶχε πολὺ ταξιδεύσει, ἀνκφέρεται δὲ παρ' ἄλλοις καὶ ὡς κιθαριστὴς καὶ πυθιονίκης.

2. «Ὁ πινακοπώλης Φιλοκράτης» : ἀντὶ τοῦ «Ὀρνεοπώλης», διότι τὰ πτηνὰ ἐπώλουν ἐπὶ πινακίων.

3. Ὁ Τηρέας, υἱὸς τοῦ Ἄρεως καὶ τῆς νύμφης Βυστωνίδος, βασιλεὺς τῆς Θράκης, ἦλθεν εἰς βοήθειαν τοῦ βασιλέως τῆς Ἀττικῆς Πανδίωνος, πολέμου κατὰ τοῦ Λαδδάκου. Νυμφευθεὶς ἐν Ἀθήναις τὴν Πρόκνην, θυγατέρα τοῦ Πανδίωνος, ἐγέννησεν ἐξ αὐτῆς τὸν Ἴτυν. Μετὰ τινα ὁμοῦ χρόνον, ἀγαπήσας τὴν ἀδελφὴν τῆς συζύγου του Φιλομήλαν, ἠτίμασεν αὐτήν, ἀποκόψας κατόπιν τὴν γλῶσσαν τῆς διὰ νὰ μὴ προδώσῃ τὸ ἐγκλημὰ του. Ἐκεῖν

ποῦ ἦταν πρῶτα ὄρνιο [κι' αὐτὸς ἀνθρωπινό],
καὶ τὴν Κουρούνα ἐφούσκωσε τρεῖς ὄβολοις ἔς ἐμένα,
τὴν Καρακάξα δὲ αὐτὴ στὸν Θαρρελεῖδη,¹ ἕνα·

κι' ἄλλο δὲν ξεύρουν [τόσσην ὥρα]
παρὰ νὰ μᾶς φορτώνουνε σαγκώματα.

(Πρὸς τὴν Κουρούναν)

Ἔλα, μωρή! τί χάσκεις τώρα;
θὰ μᾶς τραβᾶς ἀκόμα στὰ πετρώματα;

(Πρὸς τὸν Πεισθέταιρον)

Πῆρες κάνένα δρόμο μὲ τὸ μάτι;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μπᾶ! δὲν ὑπάρχει οὔτε μονοπάτι.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Θὰ βροῦμε, λέ' ἡ Κουρούνα σου, δρόμο ἔς αὐτὴν τὴ χώρα;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ὅ,τι ἔλεγε προτῆτερα, τὸ ἴδιο λέει καὶ τώρα.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Σὰν τί σοῦ λέει δηλαδῆ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί ἄλλο τάχα ξέρει,

παρὰ ποῦ μοῦ κατάκοφε μὲ σαγκωνιές τὸ χέρι;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Τί φοβερό! γυρέψμε τοῦ κάκου

ὅμως κατορθώσασα ν' ἀνακοινῶσῃ τοῦτο εἰς τὴν ἀδελφὴν τῆς, διὰ κοινῆς συμφωνίης ἔσφαξαν τὸν Ἴπυον πρὸς ἐκδίκησιν καὶ τὸν παρέδωκαν εἰς τὸν Τηρέα ὡς φαγητόν. Διὰ τὰ ἐγκλήματα ταῦτα ἐτιμωρήθησαν αἱ μὲν γυναῖκες μεταμορφωθείσαι εἰς Ἀηδόνα καὶ Χελιδόνα, ὁ δὲ Τηρέας εἰς Ἐποπα (Τσαλαπετεινόν) καταδιώκοντα αὐτάς. Τὸν Ἐποπα τοῦτον [Τηρέα] ἔρχονται ἀναζητοῦντες οἱ ἀνωτέρω δύο Ἀθηναῖοι.

1. Θαρρελεΐδης: Ἀθηναῖος διακωμωδούμενος ὡς μικρόσωμος.

νά πάμε μιά φορά «κατὰ κοράκου»,
 κ' ἐτοιμασίες κάναμε, και ὅμως
 δὲν ξέρομε πούθε τραβᾷ ὁ δρόμος!

(Πρὸς τὸ κοινόν)

Γιατί ἡμεῖς, — ὦ ἄνδρες, ποῦ ἀκοῦτ' ἐμέ [τὸν βλάκα] —
 ἐπάθαμεν ἀρρώστια ἀντίθετη ἀπ' τοῦ Σάκκα.¹

Γιατί αὐτὸς δὲν ἦτανε πολιτογραφημένος
 καὶ γύρευε μὲ τὸ στανιὸ νά τὸν εἰποῦν πολίτη·
 κ' ἡμεῖς, ποῦ εἶχαμε τιμὲς ἀπὸ φυλὴ καὶ γένος,
 πολίτες, δίχως νά μᾶς μπῆ κανένας καὶ στῆ μύτη,
 πήραμε τὰ δυὸ πόδια μας καθένας καὶ πετάξαμε·

μὰ τοῦτο δὲν τὸ πράξαμε
 οὔτ' ἀπὸ μῖσος τάχα γιὰ τὴν πόλι,
 γιὰτὶ ἔχει ἀπὸ τῆ φύσι προτερήματα,
 οὔτε καὶ πῶς μεγάλη δὲν εἶν' ὄλη,
 οὔτε πῶς δὲν μοιράζει 'ς ὅλους χρήματα.

Ἡ τζίτζίκες 'ς ἓνα χρόνον
 τραγουδοῦν δυὸ μῆνες μόνο,
 μὰ οἱ Ἀθηναῖοι τώρα πέρασαν καὶ τῆς τζίτζίκες,
 γιὰτὶ 'ς ὅλο τους τὸ βίον τραγουδοῦνε μόνο δίκες!
 Γι' αὐτὸ λοιπὸν τραβήξαμε κ' ἡμεῖς 'ς αὐτὰ τὰ μέρη
 μὲ χύτρα καὶ μὲ κἀνιτρο καὶ μὲ μυρτιές 'στὸ χέρι,²
 [νά χτίσουμε τὴν πόλιν μας] κ' ἐδῶ κ' ἐκεῖ γυρνᾶμε
 νά βροῦμε τὸπον ἤσυχο, ποῦ νά καλοπερνᾶμε.

1. Ἐννοεῖ τὸν Ἀκέστορα, τραγικὸν ποιητὴν, ὅστις ἐκαλεῖτο καὶ Σάκκας, ὡς ξένος· οἱ Σάκκαί ἦσαν ἔθνος τῆς Θράκης, ἢ κατ' ἄλλους νομαδικαὶ φυλαί, διαιτώμεναι μεταξὺ τῶν ὀρέων Ἰμάου καὶ Παροπαμίσου ἐν Ἀσίᾳ.

2. Τὰ ἀναγκαιοῦντα διὰ τὴν θυσίαν ἐπὶ τῇ ἰθρύσει νέας πόλεως.

Με δρόμο μακρυνὸ
 ἐκεῖνον τὸν Τηρέα τὸν Τσαλαπετεινὸ
 καθένας μας ζητάει,
 νὰ τὸν παρακαλέσουμε ἂν θέλῃ νὰ μᾶς πῆ,
 ἐκεῖ ὅπου πετάει,
 ἂν εἶδε κάμμιά πόλι μὲ τέτεια προκοπή.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (ἐρχόμενος πρὸς τὸν Εὐελπίδην)

Ἔ!

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Τί;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τούτ' ἢ Κουρούνα μου [ρίχνει ψηλά τὸ μάτι]
 καὶ ὦρα εἶνε κάμπωση, ποῦ ἀπάνω δείχνει κάτι.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Κ' ἢ Καρακάξα χάσκοντας [ψηλά τὸ μάτι ρίχνει]
 κι' ἀπάνω κάτι δείχνει.

Δὲν ξέρω ἂν βρίσκονται πουλιά στὸν τόπο αὐτὸν [ποῦ μπαί-
 [νομε],
 μὰ μ' ἓνα κρότο στὴ στιγμή, νομίζω, τὸ μαθαίνουμε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἄ, κάμε τοῦτο πρῶτο!
 χτύπησε μὲ τὸ γόνα σου τὴν πέτρα τῆ μεγάλης.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Δὲν τὴν χτυπᾷς καλῆτερα ἐσὺ μὲ τὸ κεφάλι;
 διπλὸ θὰ κάνῃ κρότο.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Σκύψε λοιπόν, σοῦ εἶπα,
 πᾶρε λιθάρι χτύπα!

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ἄφου τὸ θέλεις, νὰ κ' ἐγὼ...

(Λαμβάνει λίθον καὶ κτυπᾷ ἐπὶ τοῦ βράχου, φωνάζων·)

Παῖ! παῖ!...

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Γιὰ νὰ σοῦ εἰπῶ,
παιδί τὸν λῆς τὸν Ἔποπα; Γιὰ πές του: πῶ-πῶ-πῶ!

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ (κτυπῶν)

Πῶ-πῶ-πῶ-πάω!... πῶ-πῶ-πῶ-πάω!

ἀκόμη θέλεις νὰ κτυπάω;

πῶ-πῶ-πῶ-πάω!... πῶ-πῶ-πῶ-πάω!..

(Ἐβέρχεται ἐπὶ τοῦ βράχου τὸ Τρυποκάρυδον).

ΣΚΗΝΗ Β΄.

Τὸ ΤΡΥΠΟΚΑΡΥΔΟ καὶ οἱ ΑΝΩΤΕΡΩ

Τὸ ΤΡΥΠΟΚΑΡΥΔΟ

Τ' εἶνε τοῦτοι [ποῦ κτυπᾶνε;]

τὸν ἀφέντη ποιοὶ ζητᾶνε;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

ὦ Ἀπόλλων μου! τί στόμα εἶνε τοῦτο ποῦ ἀνοίγει;

Τὸ ΤΡΥΠΟΚΑΡΥΔΟ

Συμφορὰ μου! εἰν' ἀνθρώποι, ὅπου βγήκαν στὸ κυνήγι.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Βρὲ τί βλέπεις φοβερό;

δὲν μπορούσες νὰ εἰπῆς τάχα ἓνα λόγο τρυφερό;

Τὸ ΤΡΥΠΟΚΑΡΥΔΟ

Νά!... νὰ πᾶτε νὰ χαθῆτε!

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Μὰ δὲν εἴμαστε ἀνθρώποι.

Τὸ ΤΡΥΠΟΚΑΡΥΔΟ

Ἄμ τί εἴσθε τότε ; εἰπήτε !

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Εἶμαι ὄρνιο τῆς Λιθύας ποῦ τὸ λένε φοβιτσάρη.¹

Τὸ ΤΡΥΠΟΚΑΡΥΔΟ

Τίποτε μ' αὐτὸ δὲν εἶπες [κ' ἔλα, κάνε μας τὴ χάρι]...-

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ (δεικνύων τὰ σκέλη του)

[Τὰ πουλιά] δῶ κάτω ποῦνε,

δὲν ρωτᾶς νὰ σοῦ τὸ εἰποῦνε ;

Τὸ ΤΡΥΠΟΚΑΡΥΔΟ (δεικνύων τὸν Πεισοθέταιρον)

Τ' εἶδους ὄρνειο εἶνε τοῦτος κί' ἀπὸ ποῖο τραβάει γένος ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Νά, ἐγὼ ποῦ βλέπεις εἶμαι Φασιανικός² χεσμένος.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Καὶ σὺ τί θηρίον εἶσαι ; σὲ παρακαλῶ πολὺ.

Τὸ ΤΡΥΠΟΚΑΡΥΔΟ

Εἶμαι δουλικὸ πουλί.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Μήπως τάχ' ἀπὸ κανένα ἐνικήθης πετεινό ;

Τὸ ΤΡΥΠΟΚΑΡΥΔΟ

Ἄπὸ τότε ποῦ ὁ ἀφέντης ἤλθε κ' ἔγινε πτηνό,
παρακάλεσε κ' ἐμένα Τρυποκάρυδο νὰ γίνω
κ' εἶδος τι ἀκόλουθός του κ' ὑπηρέτης του νὰ μείνω.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Τὰ πουλιά ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ δούλους ;

1) Ἀναφέρει τὴν Λιθύαν, ἢ ὡς θρίθουσαν ὄρνέων, ἢ διότι οἱ Λίθους ἐθεωροῦντο βάρβαροι καὶ δειλοί· ἢ δευτέρα ὑπόθεσις εἶνε καὶ ἡ ὀρθότερα, δικαιολογούμενη καὶ ὑπὸ τῆς πλαστῆς λέξεως «Ἵποδεδίως» (φοβιτσάρης).

2) Εἰκάζεται ὅτι διὰ τῆς λέξεως «φασιανικός» ὑπονοεῖ τοὺς συκοφάντας.

Τὸ ΤΡΥΠΟΚΑΡΓΔΟ

Καθὼς ξέρω

ἦταν ἄνθρωπος· καὶ ὅταν μοῦ γυρεύη νὰ τοῦ φέρω
τῆς μαρίδες τοῦ Φαλήρου, παίρνω ἀμέσως ἓνα πιάτο
καὶ τῆς φέρνω ἀπὸ κεῖ κάτω.
Κι' ὅταν φάβα θέλῃ πάλι,
βρίσκω χύτρα καὶ κουτάλι.

ΕΥΕΛΠΙΑΝΣ

Τρέχα-τρέχ' αὐτὸς [ὁ φίλος]
ἔγινε πουλι τροχιλος¹.
Ξέρεις τώρα τί νὰ πράξεις;
τὸν ἀρέντη σου νὰ κράξεις.

Τὸ ΤΡΥΠΟΚΑΡΓΔΟ

Μὰ τὸν Δία, ἐκοιμήθη· μόλις εἶνε στιγμὲς λίγες,
πούραγε σιμυριῖς καὶ μυῖγες.

ΕΥΕΛΠΙΑΝΣ

Μολαταῦτα ξύπνισέ τον.

Τὸ ΤΡΥΠΟΚΑΡΓΔΟ

Αἰ! θὰ τὸν στενοχωρήσω,
μὰ γιὰ χάρι σας πηγαίνω στή στιγμή νὰ τὸν ξυπνίσω.

(πέτῃ καὶ φεύγει)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΪΡΟΣ

(ἔξερνιζόμενος ἀπὸ τὸ πέταγμα τοῦ Τρυποκαργδοῦ)

Ἄπ' τὸν τρόμο, ποῦ νὰ σκάσης! μοῦ κοψες τὰ ὕπατά μου.

1) Ἐνταῦθα ὁ Ἄρ. παίρνει μὲ τὴν λέξιν τροχιλος, τὴν ὁποίαν λαμβάνει ἐκ τῆς ἀκηχρήσεως τοῦ πτηνοῦ, τρέχοντος διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ αὐθέντου του, ἥτοι: «ΤΡ. τρέχω... τρέχω... ΕΥΕΛ. Τροχιλος, ὁνις αὐτοσί».

ΕΥΕΛΠΙΑΣ

(βλέπων τὴν Καρακάξα του ἀφιπταμένην ἐκ τῶν χειρῶν του)

Νά τη! πάει ἡ Καρακάξα ἀπ' τὸ φόβο, συφορά μου!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Βρέ δειλότατο θηρίο! τὸς' εἶν' ἡ παλληκαριά σου
ποῦ ἄφησες τὴν Καρακάξα;

ΕΥΕΛΠΙΑΣ

Μήπως δὲ κ' ἡ ἀφεντιά σου
δὲν ἀφήκες τὴν Κουρούνα, ὅταν τούμπα εἶχες φάη;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δὲν τὴν ἄφησα.

ΕΥΕΛΠΙΑΣ

Ποῦ εἶνε;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἔκαμε φτερά καὶ πάει.

ΕΥΕΛΠΙΑΣ

Μόνη τῆς φτεροῦ εἶχε πάρη;
μπράβο! . . . εἶσαι παλληκάρι! . . .

(*Ὁμοιωματὶς ἐ Τσαλαπετεινός).

ΣΚΗΝΗ Γ'

ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ καὶ οἱ ΑΝΩΤΕΡΟΙ

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Τὰ χόρτα μου ἀνοιξε νὰ βγῶ!

ΕΥΕΛΠΙΑΣ (μετὰ κωμικοῦ φόβου)

Τί τρομερὸ θηρίο!

Ἔω Ἡρακλῆ! τί φτερωσά! τί τρίδιπλο λοφίο!

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ποῖδς μὲ γυρεύει;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Οἱ θεοὶ μαζὺ καὶ μὲ τὸν Δία

σ' ἔχουν μαδῆση, φαίνεται.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ὠραία κοροϊδεῖα

γιά τὰ φτερά [ποῦ βλέπετε αὐτὰ τὰ μαδημένα].
μὰ ἤμουν ἄνθρωπος κ' ἐγώ.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ποῖδς κοροϊδεύει ἐσένα;

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ποῖδν κοροϊδεύεις τάχα;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τῆ μύτη σου μονάχα.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ὁ Σοφοκλῆς ποῦ μ' ἔφερε 'ς αὐτὸ τὸ χάλι φταίει,
ποῦ ὄλο στῆς τραγωδίεσ του γιὰ τὸν Τηρέα λείει.⁽¹⁾

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Σὺ εἶσαι ὁ Τηρεὺς λοιπόν; Τί εἶσαι γινωμένος,
ἔρνειο, παγῶνι . . .

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Πουλί.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Μπᾶ! γιὰτ' εἶται μαδημένος;

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ἐμάδησα.

1) Ἐννοεῖ τὸν «Τηρέα» τραγωδίαν τοῦ Σοφοκλέους, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ ποιη-
τῆς ἐπαρουσίασεν αὐτὸν καὶ τὴν Πρόκνην ὡς ἀπωρνηθῆναι.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Καὶ ἀπὸ τί; ἀπὸ ἀρρώστιαν;

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

"Ὁχι

ἀλλὰ τὸ γένος τῶν πουλιῶν [ποῦ λέτε, ἔτσι τῶχει]:

μαδρῶν στή βαρυχειμωνιά, βγάζουν φτερά κατόπι.

Μὰ πέτε μου ποιοὶ εἴσθε σεῖς;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ἐμεῖς; θνητοί, ἀνθρώποι.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ποιὰ εἶνε ἡ πατρίδα σας;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Εἴμαστε ἀπὸ τὴν πόλι
ποῦ βγαίνουν ὅλο στόλοι.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Μὴν τύχη κ' εἰσθ' ἠλιασταί; ¹

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Τὸ ἐναντίον βρῆκες
εἴμαστε ἀπηλιασταί, [σχαινόμεθα τῆς δίκες].

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Μπα! βρίσκεται τέτοια σπορά στοῦ τόπου σας τὸ χῶμα;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ἄν φέρης γύρα τοὺς ἀγρούς, κάτι θὰ βρῆς ἀκόμα.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Καὶ τί λοιπὸν γυρεύετε ποῦ ἤλθατ' ἐδῶ πέρα;

1) Οἱ ἠλιασταί ἦσαν δικασταὶ τοῦ μεγάλου ἐν Ἀθήναις δικαστηρίου τῆς Ἐλιαίας, τὸ ὅποσον ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο, διότι οἱ δικασταὶ συνεδρίαζον ὑπὸ τὸν ἥλιον.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Γυρεύουμε νὰ μείνουμε μαζί σου [νύχτα-μέρα].

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Γιατί ;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Γιατ' ἦτουν σὰν ἐμᾶς ἄνθρωπος ἑμιά φορὰ
 κ' ἔτσι τὸ εἶχες, σὰν ἐμᾶς, καὶ σὺ κρυφὴ χαρὰ,
 ὅταν τὰ ξένα χρήματα, καθὼς ἐμεῖς, συγύριζες,
 καὶ τὰ 'παιρνες γιὰ δανεικὰ καὶ πίσω δὲν τὰ γύριζες·
 κατόπιν ἔγινες πουλί, πῆρες τὸν κόσμον γύρα,
 καὶ τοῦ ἀνθρώπου ἀπόκτητες καὶ τοῦ πουλιοῦ τὴν πείρα.
 Γι' αὐτὸ ἰκέται ἤλθαμε ἔς ἐσένα νὰ μᾶς πῆς
 γιὰ καμμιά πόλι τριχωτὴ ποῦ νᾶν' τῆς προκοπῆς,
 κι' ὡς εἶδος τι γουναρικό, ποῦ νάχουμ' [ὄλον τὸν καιρὸ].
 Ξαπλωταριὸ γερό.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ευρεύεις μεγαλειότερη ἀπὸ τὴν πόλι ἐκεῖ
 τῶν Κραναῶν ; ¹

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

'Α, ἔχι δᾶ, μὰ πειὸ συμφερτική.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ²

'Α, θὰ γυρεύης, φαίνεται, τὴν ἀριστοκρατία.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Δὲν θέλω οὔτε γιὰ τὸ γυιὸ ν' ἀκούσω τοῦ Σκελλία.²

1) Κραναός: ἀρχαῖος βουλεύς τῶν Ἀθηναίων, ἐξ οὗ καὶ τὸ παλαιὸν ὄνομα τῆς πόλεως.

2) Ὁ Σκελλίης εἶχεν υἱὸν καλούμενον Ἀριστοκράτην, ὃ δὲ Εὐελπίδης παίζει μὲ τὴν λέξιν ἐνταῦθα, πρὸς μεγαλειτέραν ἐμφασιν τοῦ κατὰ τῶν ἀριστοκρατῶν μίσους του.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ἦγουν ποιά πόλι θέλατε νὰ κατοικήτ' εὐχάριστα;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ἐκείνην ποῦ τὰ πράγματα τὰ πειδ' τράνα καὶ ἄριστα

θᾶσαν αὐτά : Αὐγή-αὐγή

ἔξω ἀπ' τῆ θύρα μου νὰ βγῆ

ἓνας ἀπὸ τοὺς φίλους μου, κι' αὐτὰ νὰ εἰπῆ ἔς ἐμένα :

« Πᾶρε καὶ τὰ παιδάκια σου μαζί, καλολουσμένα,

κι' ἔλα, γιὰ ὄνομα θεοῦ, στὸ σπίτι [γείτονά μου],

ποῦχω τραπέζι γάμου·

πρόσεξε μήπως δὲν φανῆς, γιατί ἂν τύχη μιὰ φορὰ

νὰ μοῦ ῥθῆ κάποια συμφορὰ,

στὸ λέω, δὲν θὰ σὲ δεχθῶ.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Γυρεύεις, μὰ τὸν Δία,

πράγματα λυπηρά.—Καὶ σύ!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μιὰ τέτοια ἀηδία

κι' ἐγὼ γυρεύω.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Δηλαδή;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ὅταν πατέρας θὰ μὲ ἰδῆ

ποῦ ἔχει ἕμορφο παιδί,

νὰ ῥθῆ κοντά μου μὲ ντροπὴ

καὶ τέτοια λόγια νὰ μοῦ πῆ :

« Ἄ Στιλβωνίδη,¹ φίλε μου, [εἶμαι προσβεβλημένος].»

1) Πεποιημένη λέξις, σκτυρίζουσα τοὺς κελλωπιστάς.

γύριζε ἀπ' τὸ γυμνάσιον ὁ γυιόκας μου λουσμένος,
καὶ ὅταν τὸν ἀπάντησες καθόλου δὲν τοῦ μίλησες,
καὶ οὔτε τὸν ἀγκάλιασες, καὶ οὔτε τὸν ἐφίλησες,
δὲν τοῦ πιασες τὰρχίδια,
μὰ οὔτε καὶ στὸ σπῆτι σου τὸν πῆγες [γιὰ παιγνίδια],
κ' εἶσαι καὶ φίλος πατρικός!...

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Τί λές! βρὲ τὸν καυμένο!
ποῦ ἓνα πράμα γύρεψε καὶ τοῦτος σιχαμένο!
Ἵπάρχει ὅπως τῆ θέλετε μιὰ πόλι εὐτυχοισμένη·
ποῦνε κοντὰ στὴ θάλασσα τὴν Ἐρυθρὰ χτισμένη.¹

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Πῶ, πῶ! σὲ θάλασσα κοντὰ νὰ βροῦμε κατοικία,
κλητῆρες νὰ μᾶς ἔρχονται μὲ τὴ Σαλαμινία!²
Δὲν ξέρεις πόλι ἑλληνικὴ;

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Τὸν Λέπρεον³ τῆς Ἡλίδος· γιατί δὲν πᾶτ' ἐκεῖ;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Σιχαίνομαι τὸν Λέπρεον, γιατί ἀρκεῖ ποῦ εἶδα

1) Ἐννοεῖ τὴν Εὐδαίμονα Ἀραβίαν.

2) Ναῦς, μεταφέρουσα τοὺς προσκχομένους εἰς δίκη. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ Σαλαμινία εἶχεν ἀποσταλῆ εἰς Σικελίαν διὰ νὰ ἐπαναφέρῃ τὸν Ἀλκιβιάδην, κατηγορούμενον ἐπὶ Ἱερουσιᾶ. Ἡ ναῦς αὕτη ἦτο προωρισμένη γενικῶς διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Δημοκρατίας, ἐνῶ ἡ Πάραλος διετίθετο κυρίως διὰ τὰς θρησκευτικὰς ἀνάγκας.

3) Πόλις τῆς Πελοποννήσου πλησίον τῆς Τριφυλίας· λέγεται δὲ ὅτι ἄνομάσθη οὕτως, ὡς ὄρεινὴ καὶ κλυπομένη ἀπὸ πέτρας ποικιλοχρῶμος καὶ διαλευκός, διδούσας εἰς αὐτὴν τὴν ὄψιν λεπριῶντος σώματος. Τὸ κυρίως ὄνομα τῆς πόλεως εἶνε τὸ Λέπρε(ι)ον οὐδέτερον καὶ οὐχὶ ἀρσενικόν.

τὸν [ποιητὴ] Μελάνθιον.¹

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Νὰ πᾶτε στὴ Λοκρίδα,
ποῦ εἶνε οἱ Ὀπούντιοι, νὰ μείνετε.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Νὰ μείνωμε;
καὶ μ' ἓνα τάλαντο χρυσὸ Ὀπούντιος² δὲν γίνομαι
[νὰ πέσω στὸ κατάντι
τοῦ Ὀπουντίου τοῦ στραβοῦ, τεμπέλη, συκοφάντη.]
Γιὰ πές μου τώρα: πῶς περνᾶ, ζῶντας κάνεις μὲ τὰ πουλιά;
ἐσὺ θὰ ξέρης βέβαια.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Δὲν εἶνε κι' ἄσχημη δουλειά:
πρῶτον, δὲν θέλεις χρήματα γιὰ ἐξοδα καὶ γιὰ φαί.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ἄμ' τότε κίβδηλα πολλὰ ἀφαίρεσες ἀπ' τὴ ζωή.³

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Τρῶμε στοὺς κήπους τῆς μυρτιῆς, τὸ ἄσπρο τὸ σουσάμι,
καὶ δυόσμο, [ποῦ χωρὶς αὐτὸν δὲν γίνονται οἱ γάμοι]
καὶ παπαροῦνες.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Δηλαδὴ σὰν νεοπανδρεμένοι
περνᾶτε.

1) Τραγικός ποιητὴς λεπρός.

2) Παίξει μὲ τὴν λέξιν· ὁ Ὀπούντιος ἦτο Ἀθηναῖος ὀκνηρὸς, μονόφθαλμος καὶ συκοφάντης, ὡς ἐξ ἀνάγκης ἐπεξηγεῖται: καὶ ἐν τῇ καιμένῃ μου διὰ προσθέτων στίχων, πρὸς εὐκολωτέραν κατανόησιν τοῦ λογοπαγνίου κατὰ τὴν ἀπὸ σκηνῆς διδασκαλίαν τοῦ ἔργου.

3) Ὑπονοεῖ τὴν κυκλοφορίαν τῶν ἐκ Χίου κίβδηλων νομισμάτων, τὴν διαφθορὰν τῶν ἠθῶν καὶ τὰς ψευδεῖς κατηγορίας τῶν συκοφαντῶν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μωρὲ τί μᾶς λές ! ; εἰς τῶν πουλιῶν τὰ γένη
βλέπω μεγάλη φρόνησι καὶ δύναμι πολλή,
καὶ πειδ τρανοὶ θὰ γίνετε μὲ μιά μου συμβουλή.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Τί συμβουλή !

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί συμβουλή θ' ἀκούσετε ρωτᾶτε ;
πρῶτον τρυγύρω χάσκοντας ποτὲ νὰ μὴ πετᾶτε·
δὲν εἶναι καὶ τὸ ἔργο αὐτὸ τιμητικὸ πολὺ·

γιατί «τ' εἶν' τοῦτο τὸ πουλί ;»

κάνενας ἂν ρωτοῦσε,

θάβγαιν' εὐθύς ὁ [παστρικὸς] Τελέας¹ ν' ἀπαντοῦσε :

«τοῦτο εἶν' ἀνθρωπορνήθι

ὅπου ἄστατο γεννήθη,

θέσι δὲν κρατεῖ νὰ μείνη

κι' οὔτε ἔχνος δὲν ἀφίνει.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Μὰ τὸν Διόνυσον ! λαμπρὰ ἢ κοροῦδεῖα ὄλη.

Μὰ τί λοιπὸν νὰ κάνουμε ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Νὰ χτίσετε μιὰ πόλι.²

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Μὰ τὰ πουλιά μονάχα

τί εἶδους πόλι, [λέτε σεις], μπορεῖ νὰ χτίσουν τάχα ;

1) Κίναϊδος θεῖλός, γαστρίμαργος καὶ πονηρός.

2) Σατυρίζει τὴν τάσιν τῶν Ἀθηναίων πρὸς τὸν ἀποικισμὸν.

ΗΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί κουταμάρα φοβερή μᾶς εἶπες τούτ' τὴν ὥρα !
Γιὰ κύττα κάτω.

ΤΣΑΛΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ (ἐκτελῶν)

Βλέπω, νά !

ΗΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κύττα κι' ἀπάνω τώρα.

Ο ΤΣΑΛΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ (ἐκτελῶν)

Νά, βλέπω.

ΗΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τώρα κύτταξε καὶ γύρω σου ὡς τόσο.

Ο ΤΣΑΛΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ (ἐκτελῶν)

Καλά, κι' ἂν κοφολεμιασθῶ στὸ τέλος τί θά νοιώσω ;

ΗΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί εἶδες ;

Ο ΤΣΑΛΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Εἶδα σύγνερα καὶ τούρανοῦ [τὸ θόλο].

ΗΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μὰ πῶς ; δὲν ἔχουν τὰ πουλιά στὸν οὐρανὸ τὸν πόλο ;

Ο ΤΣΑΛΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Πόλο ; Τί πόλο δηλαδή ;

ΗΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Νά, σὰν νά λέμε, χώρα·

τόπος ποῦ τριγυρνᾶνε

κι' ἄλ' ἀπ' αὐτὸν περνᾶνε,

λέγεται πόλος τώρα·

καὶ ἂν τὸν κατοικήσετε

καὶ τὸν μανδρογυρίζετε,

ὁ πόλος πόλις γίνεται.

Καὶ στοὺς ἀνθρώπους ἄρχοντες καὶ κύριοι θὰ μείνετε,
ἀκρίδες σάν νὰ ἦτανε·

κι' ὅπως στὴ Μῆλο μιὰ φορὰ τῆς πείνας ἐψοφήτανε,¹
τὸ ἴδιο θὰ ψοφήσουνε καὶ οἱ θεοὶ μιὰ μέρα.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Πῶς ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μέσο οὐρανοῦ καὶ γῆς ἔχουμε τὸν ἀγέρα·
ὅπως ἐμεῖς, σάν θέλουμεν εἰς τοὺς Δελφούς νὰ πάμε,
τὸ δρόμο νὰ μᾶς δώσουνε οἱ Βοιωτοὶ ζητᾶμε,
ἔτσι κι' ὅταν προσφέρουμε θυσίας [κατὰ κόρον]
εἰς τοὺς θεούς, ἂν οἱ θεοὶ δὲν σᾶς πληρώσουν φόρον,
σεῖς δὲν θάφήσετε ποτὲ νὰ πάη ἀπάνω ἴσα
στοὺς χάος ἀπ' τὰς πόλεις τους, τῶν θυτιῶν ἢ κνῖσα.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ (μετὰ θαυμασμοῦ)

Πρέ ! μὰ τὴ γῆ ! τὰ σύγνεφα ! τὰ δίχτυα ! τὴν παγίδα
ὡς τώρα σκέψι ἀπ' αὐτὴ σοφώτερη δὲν εἶδα.

ἔαν καὶ τᾶλλα τὰ πουλιά

ἐγκρίνουν τούτῃ τὴ δουλειά,

θὰ εἶμαι πρόθυμος μαζὺ νὰ χτίσουμε τὴ χώρα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καὶ θὰ τοὺς ἐξηγήσῃ ποιὸς τὸ σχέδιό μας τώρα ;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ὁ ἴδιος σύ. Τόσον καιρὸ μαζὺ μ' αὐτὰ ποῦ μένω,
μιὰ ποῦ ἦταν γένος βάρβαρο [καὶ μὴ γραμματισμένο],

1) Ἐννοεῖ τὸν λιμὸν τῶν Μηλισίων κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, πολιορκηθέντων ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου Νικίου.

καί νά μιλᾶνε τὰ μαθα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καί πῶς θά τὰ καλοῦσες;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ἄ! εὐκολα. Μέσ' ἀπό δῶ ἔς ὀχτιές πυκνοφυλλοῦσες
ἀμέσως θά πηδήσω,
τᾶηδόνι θά ξυπνίσω

καί κελαδῶντας τότε αὐτὸ θά προσκαλέσῃ τᾶλλα,
ποῦ σάν ἀκούσουν τῆ φωνή θά ρθοῦν ἐδῶ τρεχάλα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἦ σύ, ἀπ' τὰ πουλιά τᾶγαπητότερο,
κάμε μ' αὐτὴν τῆ χάρι, μὴν ἀργήσης,
κ' ἔμβα μέσ' στήν ὀχτιά τὸ γρηγορώτερο
τᾶηδόνι νά ξυπνήσης.

(Ὁ ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ προχωρῶν πρὸς τὴν λόχμην τῶν θάμνων
καὶ λαμβάνων τὴν κατάλληλον θέσιν ἀρχίζει τὰς κάτωθι στροφάς:)

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Παῦσε τὸν ὕπνο, σύντροφε [ἀπὸ παληροῦς καιροῦς]¹
καὶ χύσε ἤχους ἀπὸ ὕμνους ἱεροῦς,
ποῦ μὲ τὸ θεῖό σου τὸ στόμα
τὸν Ἴτυ τὸν πολὺκλαυστο θρηνεῖς ἀκίμα,
τὸν Ἴτυ τὸν δικό μου καὶ δικό σου,
καὶ μὲ τὸ ράμφος τὸ ξανθό σου
τὸν κλαῖς γλυκά
μὲ μοιρολόγια ἀρμονικά.
Μέσ' ἀπὸ τὰ πυκνόφυλλα πουρνάρια

1) Ἀποτείνεται πρὸς τὴν Ἀηδόνα (Πράσνην) συμφῶνως μὲ τὴν προηγου-
μένην μου ὑποσημείωσιν (σελ. 14).

στους θρόνους τοῦ Διὸς
 ὑψώνετ' ἢ φωνή σου ἢ καθάρεια
 κι' ὁ χρυσομάλλης Φαίβος ὁ θεὸς
 στους θρήνους τοὺς λυπητεροῦς
 μ' ἄλλο τραγοῦδι ἀπαντᾷ, καὶ στένει
 μὲ τῆ [χρυσῆ] τῆ λύρα του τὴν λεφαντοδεμένη
 θεῶν χορούς·
 καὶ τότε ἀντιφωνεῖ
 ἀπὸ τὰ στόματά τους τὰ αἰώνια
 κοινὰ τραγοῦδια καὶ ἑναρμόνια
 ἢ θεία τῶν θεῶν φωνή.

[Ἀκούεται ἔσωθεν ἀλλὸς ὡς ἤχημα ἀηθόνος]

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

ὦ, τί ὠρατὰ τὸ πουλί,
 Ζεῦ βασιλειᾶ, ὅπου λαλεῖ!
 ὀλόκληρη τὴ λαγκαθία
 ἐγέμισε ἀπὸ μέλι.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ἔ! σὺ!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί τρέχει;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Τσιμουδιά!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Γιατί;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ὁ Τσαλαπετεινὸς νὰ τραγοῦδήσῃ θέλει.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ἐποποι! ποποπό! ποποι! ποποι!
 Ἰώ! ἰώ! ἴτω-ἴτω! ἴτω ἴτω! ἴτω-ἴτω!
 Ἐλα, ἔλα ἐδῶ κἀνένα
 φτερωμένο σὰν ἐμένα!
 ὄσα τοὺς ἀγροὺς τρυγᾶτε
 μὲ τῆς φύτρης τῆς πολλῆς
 κριθαροφάγοι, ἀναριθμητὲς φυλές,—
 κι' ὄσα σεῖς σπορολογᾶτε
 καὶ πετᾶτ' ἐδῶ κ' ἐκεῖ
 γοργόφτερα, καὶ μὲ φωνὴ μελωδική.—
 καὶ σεῖς, ποῦ μὲ λεπτὴ φωνὴ καὶ μ' ἓνα στόμα,
 γλυκολαλεῖτε μὲσ' στῆς αὐλακίᾳς τὸ χῶμα
 ποῦ ἀφίνει τὸ ζευγολατιό—
 τιό-τιό-τιό! τιό-τιό-τιό! τιό-τιό-τιό!
 Καὶ σεῖς, ποῦ μὲσ' στῶν περβολιῶν πετᾶτε
 τῆς κισσοσκέπατες μεριές,—
 καὶ σεῖς ποῦ στὰ βουνὰ τρυγᾶτε
 τὰ γρίληα καὶ τῆς κουμαριές—
 πετᾶχτ' ἐδῶ ποῦ σᾶς ζητῶ—
 τοτοβριξ! τριοτό! τριοτό! τριοτό!
 Καὶ σεῖς, ποῦ [κυνηγᾶτε
 καί] τὰ κουνούπια χάφτετα τὰ βλαβερά,
 καὶ μὲσ' στῶν βάλτων τὰ νερά
 καὶ στῆς κοιλάδες πάτε.—
 κι' ὄσα στὰ μέρη μένετε τῆς γῆς τὰ ὄροσερά,
 καὶ μὲσ' στοῦ Μαραθῶνα
 τὸν μαγικὸ λειμῶνα,—

καὶ σύ, λιβαδοπέροδικα, μὲ τὰ πολύχρωμα φτερά!

Καὶ ὄσες φυλὲς στῆς θάλασσης [γυρίζετε
καί] μὲ τῆς ἀλκυόνες φτερουγίζετε

ἀπάνω ἀπὸ τὰ κύματα τὰ φουσκωμένα, —
ἐλάτε τὰ νεώτερα νὰ μάθῃτ' ἀπὸ μένα. —

ἐλάτ' ἐλάτ' ἀπὸ τὸ κάθε μέρος

ὄλα τὰ μακρολαίμικα πουλιά,

γιατ' ἕνας πονηρὸς ἔφθασε γέρος

μὲ νέες γνώμες γι' ἀγνωστὴ δουλειά!

Ὅλα στοὺς λόγους μου τρεχᾶτε!

ἐλάτ', ἐλάτ' ἐλάτε!

[Ὁ Τσαλαπετεινὸς εἰσέρχεται εἰς τὴν λόχημην, ἐνῶ ταυτοχρόνως ἀκούεται
ἔσσηθεν ὁ χορὸς τῶν Πτηνῶν, ἀδόντων εἰς ποικίλας φωνάς]

ΧΟΡΟΣ ΠΤΗΝΩΝ

τόρο-τόρο-τόρο-τοροτιξ!

κικαβαῦ! κικαβαῦ!

τόρο-τόρο-τόρο-τορολιλιλίξ!...

[Πίπτε: ἡ αὐλαία ὑπὸ τὰ ἄσματα τῶν πτηνῶν, ἐνῶ ὁ Πεισθέταιρος καὶ ὁ
Εὐελπίδης παρατηροῦν ἀλλήλους μετ' εὐαρέστου ἐκπλήξεως.]

—οοοοο—

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

[Ἡ αὐτὴ σκηνογραφία. — Ὁ Πεισθέταιρος καὶ ὁ Εὐελπίδης φαίνονται ἐπανερχόμενοι ἐκ τῶν περασκηγίων, κατόπιν ἐρεύνης πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν πηγῶν.]

ΣΚΗΝΗ Α΄,

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ—ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ—καὶ μετ' ὀλίγον
τὸ ΚΟΚΚΙΝΟΠΟΥΛΙ καὶ ὁ ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Βλέπεις σὺ πουλὶ κἀνένα;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τίποτε δὲν διακρίνω ἂν καὶ χάσκω ὀλονένα
βλέποντας στὸν οὐρανό.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Τώρα χάσαμ' ἀπὸ μπρὸς μας καὶ τὸν Τσαλαπετεινό·
ἄδικα νὰ σκούξη μπῆκε, σὰν τὴν κλώτσα στὴν ὀχτιά,
ὅπως τὰ κιτρινοπούλια [ὅπου ζοῦν στὴ ρεματιά].

Τὸ ΚΟΚΚΙΝΟΠΟΥΛΙ (ἐμφανιζόμενον εἰς ὄψωμα)

Τοροτιξ! Τοροτοτιξ;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Νὰ ἓνα πουλὶ σιμώνει·
ἀλλὰ τί πουλ' εἶνε τοῦτο; εἶνε τάχατε παγῶνι;

(Ἐμφανίζεται ὁ Τσαλαπετεινός).

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (δεικνύων τὸν Τσαλαπετεινόν)

Νάτος!—Τί πουλί εἶνε τοῦτο, θὰ μᾶς τὸ ἐξηγήσης τώρα ;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Δὲν εἶν' ἀπ' αὐτὰ τὰ ντόπια, ὅπου βλέπετε στὴ χώρα·
εἶν' ἓνα πουλί τῆς λίμνης.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μωρέ, σοῦνε μιὰ χαρά!

κ' ἔχει κόκκινα φτερά.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Μὲ τὸ δίκηρο του [καυμένε].

Κοκκινόπουλο τὸ λένε.

(Ἐμφανίζεται ὁ Πετεινός τῆς Περσίας).

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ἐ! γιὰ κύττα!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί φωναζεῖς ;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Κι' ἄλλο ἰδὲς ἐκεῖ πουλί.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μὰ τὸν Δία! ἀπὸ τόπο θᾶνε μακρυνὸ πολύ.

(Πρὸς τὸν Τσαλαπετεινόν).

Καὶ ποῖος εἶνε τάχα τοῦτος, ὁ παράξενος βουνήσιος,
ποῦ, σὰν ποιητῆς καὶ μάντις, στέκει καρδωμένος, [ἴσιος] ;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Μῆδος εἶνε τὸνομά του.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μῆδος αἶ ; ὦ Ἡρακλῆ μου ! πῶς ἐπέταξ' ἐδῶ κάτω,
δίχως νᾶν' [ὅπως οἱ Μῆδοι] στὴν καμήλα του καβάλλα ; 1

1) Οἱ Μῆδοι ἐταξίδευον ἐπὶ καμήλων.

(Ἐμφανίζεται πτηνὸν μὲ λοφίον, ὅπως ὁ Τσαλαπετεινός).

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Νὰ κ' ἓνα πουλί τοῦ βγαίνει μὲ λοφίο [στὴν κεφαλα].

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ποῖο νὰ εἶν' αὐτὸ τὸ τέρας ;

Εἶνε κι' ἄλλος σὰν ἐσένα ;

Ὁ ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ἦταν ποιητὴς πατέρας

καὶ αὐτοῦ ὁ Φιλοκλῆς,¹

[κι' ὁ δικός μου ὁ Σοφοκλῆς]

κ' εἰμ' ἐγὼ δικός του πάππος·

σὰν νὰ λέμεν ἔτσι κάπως

[γιὰ περισσότερη εὐκολία]

ὁ Καλλίας Ἰππονίκου, κι' ὁ Ἰππόνικος Καλλία.²

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ὁ Καλλίας εἶναι τοῦτος δηλαδή, καὶ ἐπομένως

πρέπει νᾶνε μαθημένος.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Μὲ τὸ νᾶνε πειὸ γενναῖος [καὶ νὰ σπέρνη τὸν παρὰ του]

συκοφάντες καὶ γυναῖκες τοῦ μαδοῦνε τὰ φτερά του.

(Εἰσέρχεται ἕτερον πτηνὸν μὲ χρωματιστὰ πτερά]

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ποσειδῶνα ! τ' εἶνε τοῦτο, ποῦχει στὰ φτερά του χρῶμα ;

1) Ὁ Φιλοκλῆς ἦτο τραγικὸς ποιητὴς, γράψας καὶ αὐτὸς τραγωδίαν «Τηρέα» πρὸ τοῦ Σοφοκλέους· τοῦτο ἐννοεῖ λέγων, ὅτι καὶ ὁ ἕτερος Ἔποψ εἶχε πατέρα τὸν Φιλοκλῆ.

2) Εἰς τὴν οἰκογένειαν ταύτην τὰ ὀνόματα Καλλίας καὶ Ἰππόνικος ἐνηλλάσσοντο ἀπὸ πατέρων εἰς τέκνα· ὁ Καλλίας ἦτο ὁ λεγόμενος θαδοῦχος, ἄσωτος καὶ σκάταλος τῆς πατρικῆς περιουσίας, μητριὸς τοῦ Περικλέους καὶ πατὴρ τῆς Ἰππαρέτης. συζύγου τοῦ Ἀ' κιβιάδου.

πῶς τὸ λένε ;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Φαταούλα.¹

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κι' ἄλλος βρίσκεται ἀκόμα

Φαταούλας, ἢ μὴν εἶνε ὁ Κλεώνυμος ;²

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

*Α, ἔχι !

Ὁ Κλεώνυμος ἂν εἶνε τὸ λοφίο δὲν θὰ τῶχη !

[τρέχα-τρέχα, δὸς του νάχη
τῶχασε σὲ κάποια μάχη.]

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Βρέ, λοφία ποῦ τὰ ἔχουν,
στοὺς ἀγῶνες σὰν νὰ τρέχουν.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ζοῦνε, βλέπετε, στοὺς λόφους νάχουν κάποια σιγουριά,
σὰν τοὺς Κᾶρες.³

(Εἰσβάλλει πλῆθος πτηνῶν εἰς τὴν σκηνήν)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ποτειδῶνα ! [ἀπ' τὴν κάθε μιὰ μεριά]
τί πουλι καὶ τί κακὸ

ποῦ μαζεύθη !

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ὦ Ἀπόλλων ! Σύγγεφο εἶνε ξαφνικό !

1) «Κατωφαγᾶς» πεποιημένη λέξις ἐκ τοῦ καταφαγᾶς, κατατρώγων τὰ πάντα, τὴν ὁποίαν ἀπέδωκα διὰ τῆς συγχρόνου φαταούλας.

2) Πολυφάγος, καὶ βίφρασις κωμφοδούμενος εἰς τὰς Νεφέλας (στ. 353) καὶ εἰς τὴν Εἰρήνην (στ. 1254) ὡς καὶ κατωτέρω.

3) Οἱ Κᾶρες κατῆκον ἐπὶ λόφῳ, πρῶτο· διὲ ἔκκιμον χρῆσιν λοφίων, ἐξ ὧν καὶ «λόφοι κарики!».

ἀπ' τὸ πέταγμα τοῦ κάνουν
δὲν τὰ βλέπω ποῦθε φθάνουν.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Νὰ μιὰ πέρδικα, νὰ κ' ἓνα τηγανάρι τοῦ λειμώνα,
κοκκινόπαπια εἶνε τοῦτο, νά, καὶ τούτ' εἶν' ἀλκυόνα....

ΕΥΕΛΠΙΑΝΣ

Κι' ἀπὸ πίσω της ποῖος εἶνε;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Τοῦτος; εἶνε ἓνας κηρύλος.

ΕΥΕΛΠΙΑΝΣ

Μπα! πουλί εἶν' ὁ κηρύλος:

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πῶς δὲν εἶνε ὁ σποργίλος; ¹

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Νὰ καὶ μιὰ κουκουβάγια.

ΕΥΕΛΠΙΑΝΣ

Πρέ, τί λές; ποῖος ἔχει φέρη.

κουκουβάγια στήν Ἀθήνα;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Νά, τρυγόνι, περιστέρι,
μποῦφος, νεκροπούλι, κίσσα, κοκκινόπουλο, ἀμπελίδα,
φάσσα καὶ κοκκινολαίμης, ὄρνειο, κοῦκος, κολυμπίδα,
νά καὶ μιὰ καρδερίνα, καὶ κοκκίνοποδαράκι,
νά κ' ἓνας βελανιδιάρης, σκορδαλός, νὰ καὶ γεράκι,
νά κ' ἓνας ἀνεμογάμης.

ΕΥΕΛΠΙΑΝΣ

Τί κοτσίφια καὶ πουλιά!

1) Ἀθηναῖος κουρεὺς, ἀναφερόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος ἐν Σοφισταῖς:
«τὸ Σποργίλου κουρεῖον, ἔχθιστον τέγος».

Τί τρεχάλες πέρα-δῶθε, τί φωνές καὶ τί λαλιά!

ΠΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τάχατε μᾶς φοβερίζουν;
ὦχ! ἔμᾶς τοὺς δυὸ γυρίζουν
χάσκοντας κι' ἀγριεμένα!

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ἔτσι φαίνεται κ' ἐμένα

ΧΟΡΟΣ

Πόπο-πόπο-πόπο-ποῦ
μὲ γυρεύουνε; καὶ τοῦτοι μᾶς ἐφθάσαν ἀπὸ ποῦ;

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Βρίσκομαι καιρὸ δῶ πάνω,
μὰ τοὺς φίλους δὲν ξεχάνω.

ΧΟΡΟΣ

τί-τί-τί-τί:

Θέλεις τάχα; κ' ἔχεις πρᾶμα νὰ μοῦ εἰπῆς καλὸ καὶ τί;

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Μιὰν ὑπόθεσι καλὴ
καὶ ὠφέλιμη καὶ δίκη καὶ κοινὴ καὶ ἀσφαλῆ.
Δυὸ σοφοὶ μᾶς ἦλθαν ἄνδρες κ' εἶν' ἡ γυνώμες του καλές.

ΧΟΡΟΣ

Ἀπὸ ποῦ καὶ πῶς; τί λές;

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ἦλθαν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους δύο γέροι [γάλι-γάλι]
κ' ἓνα σχέδιον μᾶς φέρουν γιὰ ὑπόθεσι μεγάλῃ.

ΧΟΡΟΣ

Βρέ, κολασμένε γέρο!
ποῦχεις ἀπ' ἔσους ξέρω

τῆς ἀμαρτίας παιδὸς πολλές—
τί κάθεται καὶ λές;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Μ' ὅσα θ' ἀκούσῃς νὰ σοῦ εἰπῶ φόβος νὰ μὴ σὲ πιάσῃ.

ΧΟΡΟΣ

Τί τάχα μοῦ χεῖς φτιάσῃ;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Δυὸ ἄνδρας ὑποδέχθηκα, ποῦ ζήτησαν νὰ ρηθῆτε
κ' ἐδῶ νὰ μαζευθῆτε.

ΧΟΡΟΣ

Καὶ τό καμὲς αὐτὸ ἐσύ;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Γιὰ τὸ δικό μας τὸ καλὸ.

καὶ χαίρομαι.

ΧΟΡΟΣ

Καὶ εἰν' ἐδῶ;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ὅσο κ' ἐγὼ ποῦ σὰς μιλοῦ.

(Δεικνύει τὸν Πεισοθέταιρον καὶ τὸν Εὐελπίδην).

ΧΟΡΟΣ

Αἰ! αἰ! πάθαμε κακὸ!

ἔγκλημα προδοτικό!

Αὐτὸς ποῦ φίλος ἦτανε μαζύ μας,
καὶ μοιραζόταν πάντα τῇ βροσκή μας,
τῆς συμφωνίας τῆς παλῆς ἐπάτησε
καὶ τῶν πουλιῶν τοὺς ὄρκους δὲν ἐκράτησε!

Μὲ δολερούς μ' ἔφερε τροπούς
καὶ μ' ἔρριψε στοὺς παληανθρώπους.

Ἀριστοφάνους, Οἱ Ὀρνίθες.

ποῦ ἀπὸ γενετῆς μ' ἐπολεμήσανε
καὶ γιὰ τροφή τους μ' ἐξεκοκκάλισανε
Κι' ὅσο γι' αὐτόν, ὅπου τοὺς ἔχει φέρη,
κατόπιν θὰ τὰ λογαριάσουμε,
ἀφοῦ πληρώσουν πρῶτα οἱ δυὸ γέροι
ποῦ θὰ τοὺς κατακομματιάσουμε !

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (ἔντρομος)

Χαθήκαμε !

ΕΥΕΛΠΙΑΗΣ (πρὸς τὸν Πεισθέταιρον)

Ἵ ἐσὲ χρωστῶ τὴν τύχη τούτη τὴν κακὴν
γιατί μὲ πῆρες ἀπὸ καὶ
μαζύ σου ἐδῶ νὰ τρέχω ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Γιὰ σύντροφος νὰ σ' ἔχω.

ΕΥΕΛΠΙΑΗΣ

Ναί, γιὰ νὰ κλάψω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Βρὲ τί λές ; Καὶ πῶς θὰ κλάψης τάχα,
σὰν θὰ σοῦ βγάλουν τὰ πουλιὰ τὰ μάτια σου, βρὲ χάχα ;

ΧΟΡΟΣ

ὦ ! ὦ ! ἐμπρός ! προχώρει ! χτύπησέ τον,
μὲ ὀρμὴ πολέμου, φοβερά,
κι' ἀπὸ παντοῦ περιτριγύρισέ τον
μὲ τὰ φτερά !

Πρέπει νὰ κλάψουν τοῦτ' οἱ δυὸ πρεσβύτες
κ' ἔτσι νὰ δώσουμε τροφή καὶ στῆς δικῆς μας μύτες.

Οὔτε βουνὸ βαλυτκιωμένο

οὔτε τοῦ αἰθέρα σύγγεφο καὶ πέλαγ' ἀφρισμένο
νὰ μοῦ κρυφθοῦν, θὰ τοὺς δεχθῆ. Λοιπὸν ἄς μὴν ἀργήσουμε

κι' ἄς πέσουμε μὲ δαγκανιὲς νὰ τοὺς τουρομαδῆσουμε !

Ποῦν' ὁ ταξίαρχος ; ἄς προχωρήσῃ
μὲ τὸ δεξιὸ τὸ κέρασ νὰ κτυπήσῃ

ΕΥΓΕΛΙΑΝΗΣ (ἐμφροσ)

Νά τα ! καὶ ποῦ ὁ δύστυχος θὰ στρίψω γιὰ νὰ φύγω ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Βρέ ! δὲν θὰ μείνῃς ;

ΕΥΓΕΛΙΑΝΗΣ

Ἔτσι αἱ ; γιὰ νὰ μὲ φᾶν [σέ λίγο] ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ποιὸς τρόπος τάχα νὰ σωθῆς σοῦ ἤλθε στὸ κεφαλί ;

ΕΥΓΕΛΙΑΝΗΣ

Ξέρω κ' ἐγώ ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Λοιπὸν ἐγὼ ἔχω μιὰ γνώμην ἄλλη :
ἐδῶ νὰ μείνουμε κ' οἱ δύο, τῆς χύτρας νὰ κρατήσουμε
καὶ πόλεμο νὰ στήσουμε.

ΕΥΓΕΛΙΑΝΗΣ

Κ' ἡ χύτρα τί ὠφέλεια θὰ μᾶς δώσῃ ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἡ κουκουβάγια δὲν θὰ μᾶς ζυγώσῃ.

ΕΥΓΕΛΙΑΝΗΣ

Ἐσ' αὐτὰ ποῦ ἔχουν νύχια τί θὰ δείξουμε ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἐδῶ μπροστὰ τῆς σουδλῆς μᾶς θὰ μπήξουμε.

ΕΥΓΕΛΙΑΝΗΣ

Καὶ γιὰ τὰ μάτια τί θὰ κάμω πάλι ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τῆ χύτρα βάλ' ἐμπρὸς ἢ τὸ τσουκάλι.

ΕΥΕΛΠΙΑΝΗΣ

Σοφώτατε ! ἐπέτυχες σπουδαῖα στρατηγήματα,
καὶ τὸν Νικία¹ πέρασες κι' αὐτὸν στὰ μηχανήματα !

ΧΟΡΟΣ

Προχῶρει ! ὁῦσε !
τὴ μύτη χῶσε !
μὲ γρηγοράδα
[κοντὰ τοὺς σῦρε] !
τράβα καὶ μάδα
χτύπα καὶ δεῖρε !
πρῶτ' ἀπὸ τᾶλλα,
σπᾶσ' τὴν τσουκάλα !

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ ἐπεμβαίνων πρὸς τὰ πτηνά :

Γιὰ πέστε μου, τί θέλετε νὰ φτιάσετε ;
νὰ καταστρέψετε, νὰ κομματιάσετε,
χωρὶς κακὸ κανένα νὰ σᾶς κάνουνε,
ὦ σεῖς, χειρότερα θεριά τοῦ κόσμου !
αὐτοὺς τοὺς δύο, ὅπου γιὰ φίλοι φθάνουνε,
κ' εἶνε καὶ συγγενεὶς τῆς γυναικὸς μου ! ²

ΧΟΡΟΣ

Καὶ πρέπει νὰ τοὺς λυπηθοῦμε
περσσότερο κι' ἀπὸ τοὺς λύκους ;
ποιοὺς ἄλλους θὰ ἐχδικηθοῦμε
πειὸ φοβεροὺς ἐχθροὺς [κι' ἀδίκους] ;

1) Στρατηγός, ὡς καὶ ἀντιτέρω, περὶφημος καταστάς διὰ τὰς μηχανὰς
τὰς ἐποίας μετεχειρίσθη διὰ νὰ ἐκπολιτορκήσῃ τὴν Μηλον.

2) Ἡ Πρόκνη ἦτο θυγάτηρ Ἀθηναίου βασιλέως, ὡς εἶπον ἐν σελ. 6.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ἄπ' τῆ γενειά τους εἶν' ἐχθροί, μὰ εἶνε φίλοι στὴν ψυχῇ,
καὶ θὰ σέ μάθουν πράματα, ποῦ θὰ σέ κάνουν εὐτυχῇ.

ΧΟΡΟΣ

Ποῦ ξέρω ἂν θὰ μᾶς μάθουνε ὅ,τ' εἶν' ὠφέλειά μας,
ποῦ πάντοτε ἦσαν ἐχθροὶ μὲ τὰ προγονικά μας;

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ἄπ' τοὺς ἐχθροὺς τους οἱ σοφοὶ μεγάλη παίρνουν γνώσι
καὶ πάντοσ' ἢ προφύλαξις κατώρθωσε νὰ σώσῃ,
ὁ φίλος ὅμως τίποτα στὸ νοῦ σου δὲν σοῦ βάζει,
καὶ νὰ μαθαίνει, ὁ ἐχθρὸς μονάχα τ' ἀνγκάζει.
Κ' ἢ πόλεις μόνο ἀπ' τοὺς ἐχθροὺς ἐμάθανε καλά,
κι' ἔχι ἀπὸ τοὺς φίλους τους, τείχη νὰ χτιζοῦνε φηλά,
καὶ νᾶχουν πλοῖα μακριά. Αὐτὰ εἶνε τὰ μαθήματα
ποῦ πάντα σφίζουν τὰ παιδιὰ, τὸ σπῖτι καὶ τὰ χρήματα.

ΧΟΡΟΣ

Ἄς δοῦμ' ἀπὸ τὰ λόγια τους τί ὄφελος μᾶς βγαίνει
πάντα κάνεις κάτι σοφὸ κι' ἀπ' τὸν ἐχθρὸ μαθαίνει.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (πρὸς τὸν Εὐελπίδην)

Σὺν νὰ τοὺς πέρασε ὁ θυμὸς· γιὰ γύρισε ποδάρι.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ (πρὸς τὸν χορὸν)

Ἔτσ' εἶνε δίκια, καὶ γι' αὐτὸ νὰ μεῦ χρωστᾶτε χάρι.

ΧΟΡΟΣ (πρὸς τὸν Τσαλληπετεινόν)

Μὰ κι' ὅ,τι ὡς τώρα ἐζήτησες ποτὲ δὲν σ' τ' ἀρνηθήκαμε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (πρὸς τὸν Εὐελπίδην)

Σὺν νὰ φιλιωθήκαμε.

Γιὰ βάλε τώρα κάτω

τῆ χύτρα καὶ τὸ πιάτο.

κι' αὐτὸ τὸ δόρυ. δηλαδή τὴ σούβλα, ἃς τὴν κρατοῦμε,
 νάμαστε μέσ' στὰ ὅπλα μας ἐδῶ ποῦ περπατοῦμε,
 κι' ἃς ρίχνουμε λοξὴ ματιὰ μὲ προσοχὴ μεγάλη
 σὲ τοῦτο τὸ τσουκάλι·
 ὄν πρέπει νὰ τὸ χάσουμε.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Καλά, κι' ἂν σκοτωθοῦμε
 ποῦ τάχα θὰ ταφοῦμε;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Νά, καὶ τοὺς δύο θὰ μᾶς δεχθῆ ἄμέσως ὁ Κεραμεικὸς
 καὶ θὰ μᾶς θάψουν δωρεάν,
 ἂν ποῦμε εἰς τοὺς στρατηγούς πῶς πέσαμεν ἥρωικῶς
 μαχόμενοι εἰς Ὀρνέαν! ¹

ΧΟΡΟΣ

(Ὁ Κορυφαῖος τακτοποιῶν τὴν γραμμὴν τῶν λοιπῶν πτηνῶν)

Μπῆτε στὴ θέσι σας καθένας, καὶ τὸ θυμὸ μὲ τὴν ὀργή,
 ὅπως τὸ κάνουν κ' οἱ ὀπλίτες, νὰ καταθέσετε στὴ γῆ,
 κι' ἃς μάθουμε ποιοὶ γὰν αὐτοὶ καὶ τί μᾶς φέρνουνε καλὸ.
 — Ἄρχισε, Τσαλαπετεινέ! ἐσεῖνα πρώτα προτκαλῶ.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Θέλεις ν' ἀκούσης;

ΧΟΡΟΣ

Ποιοὶ ν' αὐτοὶ καὶ ποῦθε εἶνε φερμένοι;

1. Ἐνταῦθα παίζει μὲ τὴν λέξιν «Ὀρνεαί», ὅπως θὰ ἐλεγέ τις «ἀποθα-
 νεῖν ἐν Πλαταιαῖς» τοῦτο δὲ ἐμφαίνεται καὶ ἐκ τῆς ἀστείως βεβηκίωςας, ὅτι
 θὰ ἐθάπτοντο καὶ δημοσίᾳ δαπάνῃ, ὡς ἦρωες εἰς τὸ Κεραμεικόν, ἔνθα οἱ Ἄθη-
 νικοὶ, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν Μενεκλέους καὶ Καλλικράτους, ἔθαπτον τοὺς
 πίπτοντας εἰς τὰς μάχας, σημειοῦντες ἐπὶ κίονος τὴν μάχην καὶ τὴν ἐποχὴν
 τοῦ θανάτου. Ἄλλως, Ὀρνεαί ἦσαν καὶ πόλις τῆς Ἀργολίδος, ἀναφερόμενα
 παρ' Ὀμήρῳ, ἔνθα ἐγένετο καὶ μάχη μεταξὺ Λακεδαιμονίων καὶ Κορινθίων.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ἄπ' τὴν Ἑλλάδα τὴ σοφὴ εἶνε κ' οἱ δύο οἱ ξένοι.

ΧΟΡΟΣ

Τάχα ποιά τύχη σὰ πουλιά τοὺς φέρνει καὶ τοὺς δύο;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ἀπὸ ἀγάπη στῶν πουλιῶν τοὺς τρόπους καὶ τὸ εἶς,
ἤλθαν νὰ κατοικήσουν
μαζὺ σου, καὶ νὰ ζήσουν.

ΧΟΡΟΣ

Μπᾶ, ἔτσι αἱ! μωρ' τί μᾶς λές; ποιά τάχα νᾶχουν γνώμη;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ἀπίστευτα θ' ἀκούσετε καὶ πιεὶ πολὺ ἀκόμη.

ΧΟΡΟΣ

Κάποιο κέρδος θὰ τοῦ βγαίνει
γιὰ νὰ θέλῃ ἐδῶ νὰ μένῃ.
τοὺς ἐχθροὺς του νὰ νικήσῃ,
ἢ τοὺς φίλους νὰ ὠφελήσῃ!

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Γιὰ μεγάλην εὐτυχία κι' ἀνεξήγητη μιλεῖ
ποῦν' ἀπίστευτη πολὺ,
καὶ δικά σας ὅλα θᾶνε κατὰ τὴ δική τους γνώμη
καὶ τὰ δῶθε καὶ τὰ κεῖθε καὶ τὰ παραπέρα ἀκόμη.

ΧΟΡΟΣ

Ποῖος ἀπὸ τοὺς δύο σας χρωστᾷ;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ἄ, τᾶχουμε πολὺ τωστά.

ΧΟΡΟΣ

Ποῦ εἶν' ἡ φρονιμάδα σας;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Εἶνε πασπαλισμένοι

ἀπ' ὄλα· πονηροί, σοφοὶ καὶ κωλοπετσωμένοι.

ΧΟΡΟΣ

Πές του, πές του νὰ μιλῆσῃ·
μὲ φτερά τὰ ὅσα εἶπες μοῦχουν τὴν ψυχὴν γεμίτην

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ (πρὸς τοὺς Ἀθηναίους·

Ἔλα, καθέννας ἀπὸ σᾶς τὰ ὅπλα του ἄς πάρῃ,
κί ἄς τὰ κρεμάτῃ, μὲ καλῶ, ἐκεῖ στὸ κρεμαστάρι
τοῦ μαγειριοῦ, κοντὰ στὴ ἴστια.—Σὺ τώρα μίλησέ τους,
καὶ τοῦ μαζεύματος αὐτοῦ τὸ λόγο ἐξηγητέ τους.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ὅχι, μὰ τὸν Ἀπόλλωνα, ἂν ἴσως δὲν θελήσῃ
μ' ἐμέ νὰ συμφωνήτῃ,
ὅπως μὲ τὴ γυναῖκά του ὑποσχέσ' εἶχε ὅσῃ
ὁ πύθηνος ὁ μαχαιράς, (1)—οὔτε νὰ μὲ δαγκώσῃ,
μήτε τὰς γίδια νὰ μοῦ ἴγισῃ,
μὰ οὔτε καὶ νὰ μοῦ τρυπήτῃ,
τὸν ....

ΧΟΡΟΣ

[Ἄ, καταλαβαίνο,] τὸν ....
νὰ μὴ φοβᾶται ὅσο γι' αὐτόν.

1: Οἱ διάφοροι παλαιοὶ σχολιασταὶ εἰς τὸ χωρίον τοῦτο ἀποδίδουσι δια-
φόρους σημασίας ἢ πλείοτερον ὁμῶς προσεγγίζουσα πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ
καμμένου εἶναι ὅτι ὁ Ἄρ. ὑπανίσταται μαχαιροποιόν τινα ἐν Ἀθήναις. Παναί-
τιον καλούμενον, ἢ ἴσως, θρασύσωμος ὃν εὐρίσκειτο εἰς διαρκῆ διάστασιν
μὲ τὴν γυναῖκά του ὑψηλόσωμον οὖσαν· εἶχον δὲ συνθηκολογήσῃ ἐνέπιον φί-
λων νὰ μὴ κακοποιῇ αὐτὸν κατὰ τινα ὄραν τῆς συζυγικῆς συναντήσεώς των.
Ἐν τούτοις ὁ παραλληλισμὸς ἐνταῦθα εἶνε ἀνάστροφος, καθόσον τὰ πτηνά,
ὡς μικροσωμότερα τῶν ἀνθρώπων, παραλληλίζονται μᾶλλον πρὸς τὸν να-
νοφυῆ μαχαιροποιόν παρά πρὸς τοὺς δύο Ἀθηναίους. Πιθάνον ἔποιητής να
παίρῃ διὰ τῆς ἀνάστροφῆς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τὸν ὀφθαλμὸν θέλω νὰ εἰπῶ ....

ΧΟΡΟΣ

Ἔ, συμφωνῶ μαζί σου.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καλὰ λοιπὸν ὀρκίσου.

ΧΟΡΟΣ

Ἐύχομαι νικητὴς νὰ βγῆς γιὰ ἄλλους τοὺς κριτὰς
καὶ γιὰ τοὺς θεατὰς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καλὰ.

ΧΟΡΟΣ

Κι' ἂν δὲν κρατήσω

τὸν ὄρκο μου, μ' ἓνα κριτὴ μονάχα νὰ νικήσω.

Ο ΚΗΡΥΞ (ἡ Πεισθέταρος)

Ἄκουσε, λαέ! ἄς πάνε οἱ ὀπλιτὰι τῶρα πάλι
μὲ τὰ δπλα τους στὰ σπίτια· κι' ἂν ἀνάγκη εἶνε [μεγάλη]
γιὰ καινούργια προσταγή,
στὰ πινακία θὰ βγῆ.

ΧΟΡΟΣ

Πάντοτε δολερὸ μὲ κάθε τρόπον
γεννήθηκε τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων.
Γιὰ πές· κάτι καλὸ μπορεῖ νὸ μοῦ προτείνης,
ὅπου 'ς ἐμένα τὸ διακρίνεις,
ἢ βλέπεις νᾶχω δύναμι μεγάλη,
ποῦ δὲν τῆ νοιώθει τὸ ξερὸ μου τὸ κεφάλι.
Πές ὅτι βλέπεις 'ς ἄλλους μπρός· κι' ἂν τύχη,
ὁ λόγος σου καλὸ νὰ μᾶς πετύχη,
θᾶνε καλὸ γιὰ ἄλλους μας ἀντάμα.
Λέγε λοιπὸν μὲ θάρρος [γιὰ νὰ ἰδῶ]

για ποῖο μᾶς ἤλθες πρᾶμα
 τῆ γνώμη σου νὰ εἰπῆς ἐδῶ·
 κἀνέννας τῆ συνθήκη δὲν θὰ λύση
 προτοῦ [καθένας ἀπὸ σᾶς μιλήσῃ.]

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καὶ λοιπόν, μὰ τὸν Δία, τὴν ὥρα
 [καθὼς βλέπεις] δὲν χάνω,
 θὰ ζυμώσω τὸ λόγο μου τώρα
 καὶ καρβέλια θὰ κάνω.

—Φέρε στεφάνι, βρὲ παιδί ! κι' ἄλλος ἄς κουβαλήσῃ
 νερὸ τὸ γρηγορώτερο, στὰ χέρια μου νὰ χύσῃ.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ἔ ! πρόκειται νὰ φᾶμε λοιπὸν ἢ τίποτ' ἄλλο ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

ὦ, μὰ τὸν Δία, θέλω λόγο νὰ εἰπῶ μεγάλο
 μὲ ξύγχι, τὴν ψυχὴ τους βαθιὰ νὰ τῆ λυγῶσῃ·
 γατ' εἴσθε βασιληάδες, καὶ θλιῖψιν ἔχω τόση....

ΧΟΡΟΣ

Τί ; βασιληάδες, [εἶπες] ; σὲ τοιόν ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Σὲ κάθε πρᾶμα.

Ἦ ἐμέ, ἔς αὐτόν, στὸν Δία, καὶ πειὸ παληοὶ συνάμα
 τοῦ Κρόνου, τῶν Τιτάνων, κι' ἀπὸ τῆς γῆς τὸ χῶμα.

ΧΟΡΟΣ

Τῆς γῆς ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μὰ τὸν Ἀπόλλωνα !

ΧΟΡΟΣ

Δὲν τῶχα μάθη ἀκόμα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Γιατί ἐγεννήθης ἀμαθής καὶ δὲν ἐσπούδασες πολλὰ,
 οὗτ' Αἰσωπον¹ ἐδιάβασες, ποῦ ἔλεγε σώνει καὶ καλά,
 πῶς ἐγεννήθ' ἡ σκορδαλλοῦ προτήτερα καὶ [χωριστά]
 ἀπ' ὄλα τᾶλλα τὰ πουλιά, καὶ ἀπὸ τὸν κόσμον πειὸ μπροστά,
 καὶ ἀπὸ ἀρρώστιαν ἔχαστε κατόπι τὸν πατέρα·
 καὶ ἐκεῖνος ἔμειν' ἄταφος ἕως τὴν πέμπτη μέρα
 μὲ τὸ νὰ μὴν ὑπάρχη γῆ·
 μ' ἀπὸ τὴ στενοχώρια τῆς μὴ ξέροντας τὸ πῶς νὰ βγῆ,
 ἀνοιξε τάφο νὰ τὸν βάλῃ
 μέσ' στὸ δικό τῆς τὸ κεφάλι.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ποῦ πάει νὰ πῆ, πῶς ὁ πατέρας ποῦχε αὐτή.
 ἔχει στὸν Δῆμον Κεφαλῶν² ἔχει θαφτῆ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἄφοῦ ἐγεννηθήκανε καὶ ἀπὸ τὴ γῆ προτήτερα,
 καὶ ἀπ' τοὺς θεοὺς, καὶ βγαίνουνε ἀπ' ὄλους μεγαλειτέρα,
 δὲν εἶνε πρέπον. [νὰ γυρεύουν]
 μόνον αὐτὰ νὰ βασιλεύουν;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ὦ ναί, μὰ τὸν Ἀπόλλωνα· πρέπει νὰ κατορθώσης
 τώρα, λοιπὸν τὴ μύτη σου καὶ σὺ νὰ δυναμώσης.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ἄμ' δὲ θὰ δώτῃ ὁ Ζεὺς μὲ εὐκολία

1) Αἰσώπειος μῦθος μὴ σφζόμενος· ἀναφέρεται εἰς τὰς παρομίας τοῦ Ἀποστολοῦ. (Ῥαγκιθής).

2) Κεφαλαί, δῆμος τῆς Ἀττικῆς (Ἄκαμντιδος φυλῆς). Ἐνταῦθα εἶνε λογοπαίγνιον.

στὸν ξυλοφάγο αὐτὸν τὴν βασιλεία ;¹

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κι' ὅτι δὲν ἦσαν οἱ θεοὶ στὰ χρόνια τὰ παλιὰ
εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἄρχοντες, μὰ ἦσαν τὰ πουλιὰ
κ' ἐκεῖνα βασιλεύανε, σημάδι ἔμεινε τρανό·
καὶ πρῶτα πρῶτ' ἄς φέρουμε παράδειγμα τὸν πετεινό·
Δαρειοῦ καὶ Μεγάβυζον αὐτὸς ἐτυραννοῦσε,

καὶ Πέρσας διοικοῦσε,
γι' αὐτὸ καθέναν τὸν καλεῖ
καὶ Περσικὸ πουλί.²

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Γιὰ τοῦτο ἐπομένως
πηγαίνει κορδωμένος
σὰν τὸν Μεγάλον Βασιλεῖα,
κ' ἔχει στὴν κεφαλὴ τοῦ
ὀλόρθο τὸ λειοῦ του.
μόνος ἀπ' ὅλα τὰ πουλιὰ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τόσο πολὺς καὶ μέγας εἶχε γίνῃ
καὶ εἶχε τέτοια δύναμι μεγάλη,
ποῦ τὴν παλιὰ τὴ δύναμί του ἐκείνη
καὶ σήμερα τὴ διακρίνεις πάλι,
γιατὶ στὴν πρωινή του τὴ λαλιά

1) Ἐννοεῖ ὅτι ὁ θρυσολάπτης ἀρέσκειται νὰ σκάπτῃ τὴν ἄρνη, ἱερὸν δένδρον τοῦ Διός.

2) Ὁ πετεινὸς ἐκαλεῖτο καὶ «Περσικὴ ἄρνη», ἀλλήλοῦ δὲ καὶ «Μήθος» (ισλ. 28). Μεγάβυζος ἦτο σκερτάτης τῶν Περσῶν περίφημος διὰ τὴν κτηκτικῆσιν τῆς αἰγυπτίας Μέμφιδος.

σπινθώνονται και μπαίνουν στη δουλειά
 οι τσουκαλάδες και οι σιδεράδες,
 οι παπουτσήδες κ' οι τομαράδες,
 κ' οι λουτρατζήδες και οι ψωμάδες,
 κ' οι ασπιδολυροτορνευτάδες,
 και φεύγουν όσοι νύχτες βγαίνουν
 [και για βρωμοδουλειές πηγαίνουν].

ΕΓΓΛΗΣΙΑΣ

Ἄμ, δὲν ρωτᾶς ἐμένα
 ποῦ ἔχασ' ἀπὸ τοῦτο [τὸ πουλί]
 ὁ ἄμοιρος μιὰ χλαῖνα
 και ἦταν κι' ἀπὸ φρυγικὸ ¹ μαλλί!

Γιατ' εἶχα μισοκοιμηθῆ, κ' ἤμουνα κουτσοπιωμένος,
 ἔς ἐνὸς παιδιοῦ δεκάμερα ² στὴν πόλι καλεσμένος,
 και πρὶν νὰ φᾶνε οἱ ἄλλοι,
 τοῦτος ὁ πετεινὸς ἐδῶ ἀκούσθηκε ποῦ ἐλάλει:
 θαρρῶντας τὸ λοιπὸν κ' ἐγὼ πῶς εἶχε πειὰ φωτίστη.
 στὴν Ἀλιμουῦντα ³ ἐτράβηξα: λίγο εἶχα προχωρήσει,
 εἶξω ἀπ' τὸ τεῖχος, ποῦ ἄξαφνα εἰς τὰ πλευρά μου πέφτει
 μιὰ μαγκουριά ἀπὸ ἴνα νυκτοκλέφτη
 κυλιέμαι χάμου ἑτοιμος νὰ σκούζω: μὰ τραβάει
 ἐλείνος τὸ μανόυα μου. [και πάει κι' ἀκόμα πάει].

1) Τὸ ἔριον τῆς Φρυγίας (Ἀγκύρας και Λαοδικείας) ἐθεωρεῖτο ἐκλεκτό-
 τερον ὅλων τῶν ἄλλων.

2) Τὴν δεκάτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς γεννήσεως παιδιοῦ οἱ γονεῖς παρέθετον
 ἡμέρα εἰς φίλους και συγγενεῖς και ἔθετον τὸ ὄνομα.

3) Ἀλιμουῦς: χωριὸν τῆς Ἀττικῆς πέραν τοῦ Φαλήρου Ἀσωντίδος φυλῆς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τότε λοιπόν ὁ γέρακος ¹ εἰς τὸν καιρὸν ἐκείνου
θὰ ἦταν ἴσως βασιληᾶς καὶ ἄρχων τῶν Ἑλλήνων.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Πῶς; τῶν Ἑλλήνων;!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Βέβαια, κ' ἐδίδαξε καλὰ
πῶς πρέπει νὰ κατρακυλᾷ
κανεὶς στὸ γέρακα μπροστά.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Μὰ τὸν Διόνυσο, σωστά,
κ' ἐγὼ σὰν εἶδα γέρακα, κυλίσθηκα [στὸ χῶμα·]
κι' ὅπως ἀνασκελώθηκα, μὲ χάσκοντας τὸ στόμα.
κατάπια ἕναν ὄβολο, ² [τὸ μόνο μου λεφτοῦλι]
κ' ἐγύρισα στὸ σπίτι μου μὲ ἀδειανὸ σακκοῦλι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μὰ πάλι καὶ στὴν Αἴγυπτον ἐκείνη
καὶ στὴ Φοινίκη βασιληᾶς ὁ Κοῦκκος εἶχε γίνῃ·
κι' οἱ κοῦκκοι ὅταν «κουκκουκοῦ» ἀρχίζανε,
οἱ Φοῖνικες ἐβγαίνουν καὶ θερίζανε
στοὺς κάμπους τὰ σιτάρια
καθὼς καὶ τὰ κριθάρια.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ἄ! ὥστε αὐτὸ ποῦ λέμ' ἐμεῖς [σὰν βγαίνουνε στὸ θέρος.

1) Ἴκτινος; ἢ ἐμφάνισις τοῦ ἰκτίνου ἐχειρετιζέτο διὰ γονυκλισιῶν εὐχαριστίας, ὡς προσημαίνουσα τὸ ἔαρ. Ἐνταῦθα ὁ Ἄρ. παίξει παραβάλλον τὸν νυκτοκλέπτην μὲ τὸ ἀρπακτικὸν ὄρνεον.

2) Τοὺς ὄβολοὺς οἱ πτωχοὶ, ἐλλείψει θουρακίων, ἐκράτουν μεταξὺ τῶν ὀδόντων, ὅτε μετέβαινον εἰς τὴν ἀγορὰν δι' ἄψώνιον.

οί θειριστάδες μας γυμνοί] θάρθε ἀπ' αὐτὸ τὸ μέρος :
 «Κούκκου ! ψωλές στους κάμπους μας !»¹

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καὶ δύναμ' εἶχαν τόση,
 ὥστε καὶ ὁ Μενέλαος, κί' ὁ Ἀγαμέμνων, κί' ὄσοι
 μέσα σὲ πόλι ἐλληνικὴ βασιλεψαν [καὶ χώρα],
 εἶχαν πουλί στὸ σκῆπτρό τους, μὲ μερδικὸ στὰ δῶρα

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Κύττα ! κί' αὐτὸ δὲν τό ξερα' γιὰ τοῦτο κί' ἀποροῦσα
 ὄταν νὰ βγαίνει ὁ Πρίαμος στὸ θέατρο θωροῦσα
 καὶ τὸ πουλί ποῦ ἐκράτει
 ἐγύριζε καὶ κύτταζε κατὰ τὸν Λυσικράτη²
 ὅπου δωροδοκεῖ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Νὰ καὶ τὸ σπουδαιότερο : ὁ Ζεὺς ποῦ τώρα διοικεῖ,
 μ' ὄλη τὴ βασιλεία του, ἔχει στὴν κεφαλὴ³
 ἀητό, ποῦ πάει νὰ πῆ πουλί·
 κ' ἡ Ἀθηναῖ ἡ κόρη του [τὴν] κουκουβάγια [θέλει]
 καὶ ὁ Ἀπόλλωνας κρατεῖ γεράκι, τὰν κοπέλλι.⁴

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Μὰ τὴ θεὰ τὴ Δήμητρα, τὰ λές μὲ πολλὴ γνῶσι·
 μὰ γιὰ ποῖὸ λόγο τὰ πουλιά ἔχουνε χάρη τόση :

1) «Κούκκου, ψωλοὶ πεδίωνδε» : ὅπως καὶ ἐν τῇ κειμένῃ παρεισηγάγον τὴν σχετικὴν ἐξηγήσειν, ἡ παροιμία προήλθεν ἐκ τοῦ ὅτι οἱ θειρισταί, διὰ τὸν κτύπων τῶν θέρους, ἐξήρχοντο γυμνοὶ εἰς τοὺς ἀγρούς πρὸς θειρισμόν.

2) Στρατηγὸς Ἀθηναῖος, κλέπτης, πανούργος καὶ δωροδόκος.

3) Ἐννοεῖ τὸ σκῆπτρον λέγει δὲ κεφαλὴν, διότι τὰ ἀφιερωμένα εἰς ἕκαστον θεὸν ὄρνεα ἐτίθεντο ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν.

4) Ἐτίθετο εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἀπόλλωνος ὁ ἱεράκῃ ὡς μαντικὸν ὄρνεον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Γιατί, βλέπεις, σὰν κανένας στοὺς θεοὺς θυτία φέρῃ
καί, συμφώνως μὲ τὸ νόμο, ζῶων σπλάγχνα τοὺς προσφέρει
τρέχουν τὰ πουλιὰ μὲ βία

καὶ ἀρπάζουνε τὰ σπλάγχνα πειὸ μπροστὰ κι' ἀπὸ τὸν Δία,
καὶ κανένας δὲν μπορούσεν ὄρκο στὸν παλῆν τὸ χροῖνο
στοὺς θεοὺς του πειὰ νὰ κάνῃ, παρὰ στὰ πουλιὰ καὶ μόνο.

Μὰ κι' ὁ Λάμπων [ποῦ μαντεύει] ³

εἰς τὴ χήνα παίρνει ὄρκο σὰν κανένα κοροιδεῦη.

Κ' ἔτσι γιὰ τρανοὺς ἀγίους σὰς περνοῦσαν μιὰ φορά·
τώρα σὰς περνοῦν γιὰ δούλους, γιὰ κοπέλια, γιὰ μωρὰ.

σὰς κτυποῦν [ς αὐτὰ τὰ χρόνια]

σὰν ζουρλοὺς μὲ τὰ κοτρώνια.

Κ' ἐκεῖ μέσα στὰ ἱερὰ

κάθε κυνηγὸς ποῦ μπαίνει στήνει ξόβεργα [γερά],
φράχτρες καὶ πλακοπαγίδες, βρόχια, δίχτυα, πλέχτρες,
κόλλα·

κι' ἔπειτα ποῦ σὰς τσακώνουν σὰς πουλᾶνε μαζὺ ὄλα,

κι' ὁ ἀγοραστὴς σὰς ψάχει

γιὰ νὰ σὰς εὐρῆ τὰ πάχη.

κι' ὕστερα, ὅταν σὰς ψήσουν, τοῦτο πάλι δὲν τοὺς φθάνει·

παίρνουνε τυρὶ τριμμένο καὶ μυρουδικὸ βοτάνι,

βάζουन λάδι, βάζουन ξεῖδι, κι' ὅταν ὄλα γίνουν ἓνα

σάλτσα φτιάουνε γερὴ

καὶ γλυκειὰ καὶ λιπαρὴ,

3) Μάντις, εἰς ὃν ἀποδίδεται καὶ ἡ ἀποκία τῶν Ἀθηναίων εἰς Σύβαριν τῆς Ἰταλίας.

καὶ ζεστά σὰς περιχύνουν, σὰν νὰ εἴσθε βρωμισμένα.

ΧΟΡΟΣ

Πολλές, πολλές μᾶς φέρνουν λύπες,
 ὦ ἄνθρωπε, αὐτὰ ποῦ εἶπες·
 καὶ θλίψι αἰσθάνομαι βαρεία
 τὴν πατρικὴ κακομοιριά
 ποῦ κληρονόμησαν τιμὴ μεγάλη
 καὶ μᾶς τὴν ἄρησαν ἔς αὐτὸ τὸ χάλι.
 Κάποιος θεὸς καὶ κάποια μοῖρα
 ἔς ἐμένα σ' ἔστειλαν σωτήρα·
 θὰ σ' ἀναθέσω νὰ διοικήσης
 κ' ἐμὲ καὶ τὰ πουλιά μου ἐπίσης.
 Μὰ τί θὰ κάμω [γιά νὰ νικήσω]
 πές μου· δὲν θάμαι ἄξιος νὰ ζήσω,
 εἰάν δὲν πάρω μὲ κάθε τρόπον
 τὴν βασιλείαν [θεῶν κ' ἀνθρώπων].

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καὶ λοιπὸν ἐγὼ σὰς δίνω πρῶτα-πρῶτα συμβουλή,
 μία πόλις νὰ ὑπάρχη ποῦ νὰ ζῆ, κάθε πουλί·
 νὰ μανδρώσετε κατόπιν γύρω-γύρω τὸν ἀέρα,
 κ' ὅ,τι βροῖσκειτ' ἐκεῖ πέρα,
 μὲ τρανές ψημένες πλῆθες, ὅπως εἰς τὴ Βαβυλώνα.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

[Γιγαντόσωμα ἐσεῖς ὄρνεια!] Πορφυρίων! Κεβριώνα! 1
 τρομερὰ ποῦ θᾶνε πόλι!

1) Μυθολογικά πτηνά, λαβόντα μέρος εἰς τὴν γιγαντομαχίαν κατὰ τῶν θεῶν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κι' όταν σεις τή φτιάσετε ἔτσι, τότε ν' ἀπαιτήσεται ὄλοι
 τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τὸν Δία· κι' ἂν ἀπάντησι δὲν δώσῃ
 καὶ τὸν δυνατώτερό του δὲν θελήσῃ νὰ τὸν νοιώσῃ,
 πόλεμο ἱερὸ κηρύχτε, ποῦ νὰ μὴν ἐπιτραπῇ
 ἀπὸ τὸ βασιλείο σας νὰ περνοῦν [χωρὶς ντροπὴ],
 κι' ὅπως πρῶτα καυλωμένοι κατεβαίνανε [μὲ τρέλλες]
 καὶ πλακώνανε Ἀλκμήνες, καὶ Ἀλόπες, καὶ Σεμέλες! ¹

Κ' ἂν δὲν τὸ παραδεχοῦνε,

στὴν ψυχὴ νὰ σφραγισθοῦνε

γιὰ νὰ παύσουν νὰ γαμοῦνε. Ἐγὼ κι' ἄλλη συμβουλή :

στοὺς ἀνθρώπους κήρυκά σας ἄλλο στείλατε πουλί,

κι' ἀφοῦ θάχουνε τὸ γένος τὸ δικό σας βασιλιᾶ,

• νὰ προσφέρουν στὰ πουλιά

τῆς θυσίας οἱ ἀνθρώποι,

καὶ εἰς τοὺς θεούς, κατόπι·

κ' ὕστερα πουλιά νὰ πάρουν, ὅπως πρέπει σὲ καθένα,

καὶ εἰς τῶν θεῶν τῇ θέσι νὰ τὰ βάλουν ἕνα-ἕνα.

Κι' ὅποιος εἰς τὴν Ἀφροδίτῃ ἔκανε θυσία πρῶτα,

στάχια νὰ δωρῇ ψημένα στὴ φαληρικὴ τὴν κόττα·

κι' ὅποιος εἰς τὸν Ποσειδῶνα τὴ γουρούνα του προσφέρει,

στάχια στὸ παπὶ ² νὰ φέρῃ,

καὶ στὸν Ἥφαιστον ἐκεῖνος ὅπου θυσιάζει κάτι,

εἰς τὸ γλάρο ³ νὰ προσφέρῃ πίττα [στὸ ἐξῆς] μελάτῃ·

1) Ἀλόπη, ἦτο θυγάτηρ τοῦ Κερκύονος· Σεμέλη, ἡ μήτηρ τοῦ Βάκχου,
 Ἀλκμήνη δὲ σύζυγος τοῦ Ἀμφιτρώωνος καὶ μήτηρ τοῦ Ἡρακλέους.

2) Καθὸ πτηνὸν ὑδροχαρές.

3) Διὰ τὴν ἀθηφαγίαν τοῦ πτηνοῦ.

κι' ἂν στὸν βασιληᾷ τοῦ Δία ἐθυσίαζε κριάρι,
 τώρα βασιληᾷ ἔχει χάρι
 τὸ ἀρχιδιοποῦλι, ¹ κι' ὄλοι νὰ τοῦ σφάζουν ἐδῶ κάτω,
 πὶὸ μπροστὰ κι' ἀπὸ τὸν Δία, ἕναν κούνουπ' ἀρχιδάτο! ²

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ἄ, τοῦ κούνουπα ἡ θυσία ὄλο γλύκα μὲ γαμίζει·
 τώρα ὁ Ζεὺς ἄς μπουμπουνίζη!

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Πῶς γιὰ θεοὺς οἱ ἄνθρωποι θὰ μᾶς νομίσουν μιὰ φορά,
 κι' ἔχι κουροῦνες βρωμερές, ποῦ ἔχουν σὰν ἐμᾶς φτερά;

ΠΕΙΣΘΕΤΛΙΡΟΣ

Αὐτὰ ποῦ λές εἶνε ζουρλά· φτερά δὲν ἔχει σὰν πουλί
 καὶ ὁ Ἑρμῆς ποῦνε θεός, κι' ἄλλοι θεοὶ παρὰ πολλοί;
 Ἔχει κι' ἡ Νίκη ποῦ πετᾷ χρυσᾷ φτερά στὸ σῶμα,
 κι' ὁ Ἑρωτας ἀκόμα.

Ἐφαλε γιὰ τὴν Ἰριδα κι' ὁ Ὀμηρος ἐγκώμια
 καὶ ἔλεγε πῶς ἦτανε μὲ περιστέρι ὅμοια.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Δὲν θὰ βροντήση ἀπάνω μας ὁ Ζεὺς ἀπὸ τὸν οὐρανὸ
 τὸ φτερωτό του κεραυνό;

ΧΟΡΟΣ

Καὶ ἂν δὲν καταλάβουμε
 καὶ πᾶν μὲ τοὺς παληροὺς θεοὺς κ' ὑπ' ἔψει δὲν μᾶς λάβουμε;

1) Ὁθῶ μετέφρασα τὸ «ἀρχιδιοποῦλι», πλυστήν καὶ τρύτην λέξιν, πρὸς χαρακτηρισμὸν τῆς ἀσελείας τοῦ Διός.

2) «Σέρφον ἐνόρχην»: σέρφος κατ' ἄλλους σπέρμχ, κατ' ἄλλους δὲ ζῦφον μικρόν, ὅπερ καὶ τὸ ὀρθότερον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Σύγνεφ' ἀπὸ σπορολόγους καὶ σπουργίτια νὰ ὑψωθῆ,
στὰ χωράφια τους νὰ πέση κ' ἡ σπορά τους νὰ χαθῆ.

Καὶ ἡ Δήμητρ' ἄς ὀρίση,
σὰν ψοφήσουνε τῆς πείνας, τὸ σιτάρι νὰ μετρήση.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Μὰ τὸν Δία [δίκηρον ἔχεις], οὔτε κὰν θὰ τὸ θελήση,
καὶ νὰ ἰδῆς καὶ τί προφάσεις ποῦ [θὰ βγῆ νὰ] τοὺς πουλήση!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κ' ὕστερα τῆ δύναμί σας γιὰ νὰ νοιώσουν τὴ μεγάλη
κόρακες νὰ ἔβοῦνε πάλι
καὶ τὰ βώδια ποῦ ὀργώνουν
καὶ τὰρνιά τους νὰ στραβώνουν,
ποῦ γιὰ νὰ τὰ θεραπεύῃ
κι' ὁ γιατρός τους ὁ Ἀπόλλων, πληρωμὴ θὰ τοὺς γυρεύῃ.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ὅχι, πρὶν πουλήσω πρῶτα δυὸ βοιδάκια.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κι' ἂν θελήσουν
σένα γιὰ θεό, καὶ σένα γιὰ ζωὴ ν' ἀναγνωρίσουν,
σένα καὶ γιὰ γῆ, γιὰ Κρόνο, καὶ γιὰ Ποσειδῶνα ἐσένα,
ὅσπερ τὰγαθὰ σας ὅλα.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΙΝΟΣ

Πὲς ἀπ' τὰγαθὰ μας ἓνα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἡ ἀκρίδες τοὺς ἀμπελανθούς ποτὲ δὲν θὰ τρυγᾶνε,
μὰ ἡ κουκουβάγιες θὰ τῆς τρῶν' καὶ θὰ τῆς κυνηγᾶνε
μὲ τοὺς ἀνεμογάμηδες. Οἱ κούνουπες κ' ἡ σκνίπες
στὰ σῦκα δὲν θὰ πέφτουνε νὰ τὰ γεμίζουν τρῶπες,

μὰ ἢ τσίχλες τὰν κοπάδι θὰ γυρίζουν,
κι' ἀπ' ἔλ' αὐτὰ θὰ τὰ ξεκαθαρίζουν.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Πῶς τάχα θὰ τοὺς δώσουμε καὶ πλούτη;
γιατὶ τὰ χρήματ' ἀγαπᾶνε τοῦτοι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ὅταν ζητήσουν συμβουλή θὰ μάθουν [μ' εὐκολία]
ποῦ εἶνε τὰ πιὸ πλούσια μεταλλεῖα·
θὰ λένε καὶ στοὺς μάντιδες ἐπίσης
ποιῆς φέρνουν κέρδη πλειότερα ἀπ' τῆς ἐπιχειρήσεις,
κ' ἔτσι ἀπὸ τοὺς ναυτικούς νὰ μὴ χαθῆ οὐτ' ἓνας.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Πῶς τάχα δὲν θὰ χάνεται;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πάντα ρωτάει καθέννας
γιὰ τὰ ταξίδια τὰ πουλιά:—«Τώρα μὴν ξεκινήσης·
»θὰ κάνη βαρυχειμωνιά.»—«Ξεκίνα, θὰ κερδίσης».

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Παίρνω καράβι τότ' ἐγώ, μαθαίνω νὰ τραβῶ κουπιὰ,
κ' ἔτσι μὲ σᾶς δὲν μένω πιά.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τοὺς θησαυροὺς ποῦ οἱ πρόγονοι 'ς ἀγνωστούς θάψαν τόπους,
θὰ δείξουν στοὺς ἀνθρώπους,
γιατὶ τοὺς ξέρουν τὰ πουλιά· καὶ λένε μάλιστα πολλοί:
«τὸ θησαυρὸ ποῦ ἔχω ἐγώ, τὸν ξέρει μόνο τὸ πουλί».

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ἄ, τὸ καράβι τὸ πουλῶ,
καὶ παίρνω ἓνα τσαπὶ καλὸ
τῆς στάμνες νὰ ξεχώνω.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Καί πῶς μποροῦν νά δώσουνε ὑγεία, ποῦνε μόνο
 στό χέρι τῶν θεῶν αὐτή :

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καί πῶς : ἡ εὐτυχία
 τάχα δέν εἶν' ὑγεία :

Νά τὸ ξέρης, πῶς κανέναν δέν θά ἰδῆς ποτέ γερό,
 ὅταν ζῆ μὲ μόνο κέρδος τὸν κακό του τὸν καιρό.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Καί στὸ γῆρας πῶς θά φθάνουν,
 ποῦ καὶ τοῦτο κατοικεῖ
 εἰς τὸν Ὀλυμπον ἐκεῖ :¹
 παιδαρέλια θά πεθαίνουν :

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τὰ πουλιά θά τοὺς προσθέσουν μιὰ ζωὴ τριῶν αἰῶνων.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Μὲ ποῖόν τρόπο :

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μὲ ποῖόν τρόπο ; μὲ τὸν ἑαυτὸ τους [μόνον].
 Καί δέν ξέρεις πῶς ἀνθρώπων πέντε γενεές μαζί
 ἢ γλωσσοῦ ἢ κουρούνα ζῆ ;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ἄντε ! τὸτ' ἀπὸ τὸν Δία βέβαια πιο ἄξια θᾶνε
 τὰ πουλιά νά κυβερνᾶνε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ποῖός ἀμφιβάλλει πιά γι' αὐτό ;

¹ Ἐπαινετικὸς διὰ τὴν κατάκτησιν τοῦ χρησικελευτικοῦ φρονήματος, ἀπο-
 ζῶν αὐτὴν καὶ εἰς τὸ γῆρας τῶν θεῶν.

Μὲ μάρμαρο [πελεκητὸ]
 ναοὺς δὲν θὰ ὑψώνουμε,
 καὶ οὔτε θὰ χουσιώνουμε
 τὴν κάθε μιά τους τέρτα·
 θὰ κατοικοῦνε [μιά χαρά]
 σὲ πουρναράκια [δροσερά],
 χαμόκλαδα [καὶ χόρτα].
 Κι' αὐτὰ τὰ πιὸ σεμνὰ πουλιά
 θάχουν νόο τους τῆ· ἐλθά·
 καὶ οὔτε πιά τὸν Ἀμμωνα καὶ τοὺς Δελφοὺς θὰ πιάνουμε
 θυσίαις νὰ τοὺς κάνουμε·
 στῆς ἀγριλῆς καὶ κουμαριῆς
 θὰ φέρνουμε μ' ἀπλοχεριῆς
 σιτάρι καὶ κριθάρι
 καὶ μὲ τὰ χέρια σηκωτὰ
 εὐχὴ θὰ κάνουμε ἔς αὐτὰ
 μερίδι' ἀπ' ὅλα τὰγαθὰ νὰ δίνουμε [γιά χάρι]
 καὶ τὰγαθὰ μας θὰ τὰ ξαναπαίρουμε,
 μὲ λίγο σιταράκι τοῦ θὰ φέρνουμε.

ΧΟΡΟΣ

ὦ φίλτατέ μου γέροντα, ποῦ ἐχθρό μου [τόσην ὥρα]
 σὲ νόμιζα, καὶ φίλος βγαίνεις τώρα,
 ποτὲ δὲν θὰ θελήσω
 τῆ γνώμη σου ν' ἀρήσω·
 Περήφανο μὲ κάμανε τὰ λόγια σου πολὺ,
 κ' ἔκαμα ἔροχο μὲ ἀπειλή,
 πῶς ἂν ἐτύ, ὅπου μοῦ εἶπες ὄλο
 ἄγρια καὶ δίκηα λόγια, δίκως ὄλο,
 ἔπαιρνες τὴν ἀπόφατι μὲ τῆ δική μου γκόμη,

νά πολεμήσης τούς θεούς μαζί μου,
 αὐτοὶ δὲν θὰ μπορούσανε πολὺν καιρὸν ἀκομῆ
 νά τὴν ποδοπατοῦν τῆ δυνάμει μου.
 Καὶ ὅσα θέλουν δύναμι νά γίνουνε, εἶνε δουλειά
 ὁποῦ ἀνήκει στὰ πουλιά·
 μ' ἂν χρειασθοῦν σοφίσματα τρανά καὶ μετρημένα
 ἀνήκει αὐτὸ εἰς ἐσένα.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Μὰ τὸ θεὸ δὲν πρέπει νά νυστάζουμε
 ἀκόμα τώρα,
 καὶ νίκες αὐριανές νά λογαριάζουμε
 δὲν εἶνε ὥρα.

Δὲν πρέπει πιά ν' ἀργήσουμε
 καὶ κάτι ἄς ἐνεργήσουμε.

Μὰ πρῶτα μπῆτε μέσ' στὴ φωλιά μου,
 στὰ φρύγανά μου καὶ στ' ἄχυρά μου.

Καὶ τῶνομά σας πέτε μας.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μπα, εὐκόλο τὸ πρᾶμα.

Ἐμένα λὲν Πεισθέταιρο.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Καὶ τοῦτος ποῦν' ἀντάμα;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ὁ Εὐελπίδης [εἶν' αὐτὸς] ἀπ' τὸν Κριό.¹

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Καλὴ ὥρα

1) «Κριῶθεν»: γράφεται καὶ θρήθεν, ἀπὸ τὸν δῆμιον τῆς Οἰνηίδος φυλῆς.
 Κριῶθεν δὲ τῆς φυλῆς Ἀντιχίδος.

καὶ εἰς τοὺς δύο.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Νᾶσαι καλά.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ὅριστε μέσα τώρα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πᾶμε, μὰ πέραν ὁδηγός.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Καὶ μὲ χαρὰ μεγάλη.

(Προχωρεῖ καὶ ἐπανερχεῖται)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μωρὲ νὰ πάρῃ ἡ ὀργή! θὰ τὰ προμνίσω πάλι!

— Πές μας νὰ ἴδοῦμε: πῶς ἐγὼ καὶ τοῦτος θὰ τὰ πᾶμε
μὲ σᾶς, πουλιά πετούμενα, ἐμεῖς ποῦ δὲν πετᾶμε;

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Λαμπρά!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μὰ γι' ἄκου τώρα τὸ τὸ μῦθο τοῦ Αἰσώπου,
μας λέει κάτι, ὅπου
τὸ λένε ὅλοι τακτικά:

Ἡ Ἄλεπού μὲ τὸν Ἄετο συντρόφεψε πολὺ κακά.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Νὰ μὴ φοβάσθε τίποτε· ὅταν θὰ φάτε μιὰ φορὰ
τὴ ρίζα [κάποιου χορταριοῦ], εὐθὺς θὰ βγάλετε φτερά.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Χέμ, σάν ἦν' ἔτσι, μπαίνουμε. Μανόδωρε! Ξανθία!
ἀρπάξατε τὰ στρώματα [καὶ μπῆτε καὶ εὐθεῖα]!

[Ἐισέρχονται οἱ δύο ὑπηρέται φέροντες στρώματα καὶ προχωροῦντες ἐξέρχονται ἐκ τοῦ ἐτέρου παρασκηνίου.— Ὁ ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ καὶ ὁ ΕΥΣΕΛΠΙ-

ΔΗΣ δικιθέντα: ν' ἀκολουθήσουν τοὺς ὑπηρέτας, καὶ ὁ ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ κατέρχεται ἐκ τοῦ ὑψώματος, ὅτε ὁ ΧΟΡΟΣ λαμβάνει τὸν λόγον, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΝ].

ΧΟΡΟΣ

Σὲ φωνάζω! σὲ φωνάζω!

ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Τί φωνάζεις σύ;

ΧΟΡΟΣ

Νά πάτε

καὶ μαζὺ νά καλοφᾶτε·

τὸ γλυκόλαλον ἀηδόνι, ὅπου μὲ τῆς Μούσες μοιάζει,
φέρ' το ἐδῶ καὶ ἄφησέ το, γιὰ νά μᾶς διασκεδάζη.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μὰ τὸν Δία ἄκουσέ τους, [δίχως ἄργητα κάμμιά],
κράζε στὸ πουλάκι νάβγῃ, ἀπ' τῆ βοῖδοκαλαμιᾶ.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ναί, γιὰ τὸ θεό, γιὰ φέρ' το νά τὸ ἰδοῦμε τὸ πουλί.

Ο ΤΣΑΛΛΗΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ἐ, κι' αὐτὸ θὰ σᾶς τὸ κάνω, σάν τὸ θέλετε πολὺ.

(Ἀποτεινόμενος πρὸς τὸ εἶδος).

— Ἐβγα, Πρόκνη; ἀπ' τῆ φωλιά σου
καὶ μπροστὰ στοὺς ξένους στάσου!

(Ἐξέρχεται ἡ Ἀηδὼν, ἢ ὅποια εἶναι ἐτικίρα φέρουσα μόνον προσωπίδα πτηνοῦ).

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

ὦ Ζεῦ μου πολυτίμητε! πόσο μοῦ φαίνεται καλό,
καὶ τί λευκὸ καὶ ἀπαλό!

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

(Ἐρευθὼν τὸ σῆμα τῆς Ἀηδόνος στρέφεται τυτοχρόνως πρὸς τὸν Πεισθέτην.)

Βρέ, ξέρεις; τοῦτο τὸ πουλί

θαρρῶ πῶς θὰ τὸ πλάκιονα καὶ μ' εὐχαρίστησι πολλή.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (πλησιάζων)

Χρυσάφι πούχει ἀπάνω της, σὰν νάτανε παρθένα.

ΕΥΕΛΠΙΑΗΣ

Πῶς θὰ της δώσω ἓνα φιλι μου φαίνεται κ' ἐμένα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἄλλά, μωρὲ κακόμοιρε, ἔχει τὴ μύτη-σουβλερή.

ΕΥΕΛΠΙΑΗΣ

Τότε, μὰ τὸ θεό, μπορεῖ
νὰ πιᾶσω τὸ κεφάλι της νὰ τὸ ξεκαθαρίσω,
ὅπως τὸ τσῶφλι τοῦ αὐγοῦ, κ' ὕστερα νὰ φιλήσω.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ἐλάτε, πᾶμε τώρα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἔ, τράβα σὺ λοιπὸν μπροστὰ μὲ τὴν καλὴ τὴν ὥρα.

(Ὁ ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ, ὁ ΕΥΕΛΠΙΑΗΣ καὶ ὁ ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

ἀποσύρονται δεξιόθεν)¹

1) Σ. Μ. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο πρέπει νὰ θεωρηθῇ λήγον τὸ Β' μέρος, προκειμένου περὶ παραστάσεως. Ἐν τούτοις ὠραιότερα καὶ ἀρχαιοπρεπεστέρα θὰ ἦτο ἡ παράστασις, εἰάν δὲν κητέπιπτεν ἡ αὐλικία, ἀντὶ δὲ τοῦ διαλείμματος ἐξετελοῦντο τὰ χορικά καὶ αἱ παραβάσεις ὑπὸ τὸν ἦχον τοῦ αὐλοῦ.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Η ΑΘΑΪΝ ΛΟΡΟΣ ΠΤΗΝΩΝ

ΧΟΡΟΣ

Ἦλλες. ὦ φιλενάδα μου, ὦ ξανθή μου.

ποῦ εἶσαι ἢ πῶς ἀγαπητή μου

ἔσῃ ἀπ' ὅλα τὰ πουλιά!

ὁποῦ στοὺς ὕμνους συντροφιά μου κάνεις

καὶ στὰ τραγούδια μου, — ἤλθες, ἐφάνης

για νὰ μοῦ φέρῃς τὴ γλυκειά σου τὴ λαλιά.

— ὦ. ἐσύ! ποῦ λάλημ' ἀνοιξιάτικο καλὸ

φυσᾶς μὲ τὸν γλυκόλαλον αὐλό.

ἔλα] τοὺς ἀναπαίστους

ἀρχίνησε καὶ πὲς τους!

Ἀκούεται αὐλὸς συνοδείῃν τὰς κάτωτι στροφᾶς

Σκοτεινόζωοι ἀνθρώποι, ποῦ μὲ φύλλων ὁμοιάζετε γένη.

λιγοδύναμοι, λασποφτιασμένοι,

ἴδιοι μ' ὄνειρα. ἐφήμεροι καὶ ἄφτεροι ἐσεῖς, [ὅπου ζῆτε] μὲ

λύπες πολλές.

ὦ θνητοί, ἀσθενεῖς σαν τὸν ἴσκιο φυλές.

προσοχὴ στοὺς ἀθάνατους δόσατ' ἐμᾶς ποῦ μιλοῦμε,

στοὺς αἰθέριους, ποῦ ὑπάρχομε πάντα καὶ ἀγέραστοι ζοῦμε,

καὶ ὅ' ἀκούσετε σεῖς ἀπὸ μᾶς τὰ σωστά, γιὰ τὸ κάθε κρυφὸ

[τοῦρανοῦ,

ποῦ ἀθάνατην ἔχομε σχέφι: στὸ νοῦ·

καὶ ἀφοῦ μάθετε τῶρ' ἀπὸ μένα.

τὸ πῶς εἶνε θεοὶ καὶ πουλιά καὶ ποτάμια πλατμένα.

χάος κ' ἔρεβος, πέστε τοῦ Προδίκου¹ σεις [τοῦ ἀστρονόμου
 νὰ πάψη]

καὶ νὰ κάτση νὰ κλάψη.

Ἦταν ἔρεβος, νύχτα ὀλοσκότεινη,
 πλατὺς τάρταρος, χάος, [σιγή],
 κί' οὐτ' ὑπῆρχανε τότε [ὀλοφώτεινοι]

ὁ οὐρανὸς κί' ὁ ἀγέρας κ' ἡ γῆ.

Στοῦ ἐρέβους τὸν ἄπειρο χῶρο

ἡ μαυρόφτερη Νύχτα [περνᾶ],

κί' αὐτὴ πρώτη γεννᾶ

ἐν' αὐτῷ δίχως σπоро,

ποῦ στοῦ χρόνου τοὺς γύρους τὸν Ἔρωτα βγαζει—

ποῦ ἡ ψυχὴς τὸν ποθοῦν καὶ ποῦ φέρνει στῆς πλάτες φτερά

χρυσοστόλιστα κί' ἀτραφτερά,

καὶ μ' ἀνέμου στροβίλους ὁμοιάζει.

Κί' ἀφεῦ ἡ Νύχτα μὲ ἀγάπη [πολλή]

μὲ τ' ὀλόφωτο Χάος ἐνώθη,

στοῦ Ταρτάρου τὰ βάθη ἐκλώθη

καὶ ἐπὶ φῶς πρώτη ἐβγήκε ἡ δική μας φυλή.

Τῶν θεῶν δὲν ὑπῆρχε τὸ γένος πρὶν ὁ Ἔρωτας βγῆ

γιὰ νὰ σμιξῆ τὰ πάντα· καὶ αὐτὰ ποῦ ἦσαν ξένα,

μεταξὺ τους σὰν βρέθηκαν ὅλα σμιγμένα.

οὐρανὸς ἐγεννήθη, καὶ πόντος, καὶ γῆ,

κ' ὅλα αὐτὰ τῶν μακάρων τὰ θάνατα γένη·

κ' ἔτσι ἐμεῖς πρὸ μπροστὰ, γεννηθήκαμε χρόνια πολλά,

1) Προδίκος, σοφιστὴς Κεῖος τῆν καταγωγὴν γράφει περὶ φύσεως θεῶν
 καὶ ἀρχῆς τῶν πραγμάτων.

ἀπὸ κάθε θεοῦ· μὰ κι' ὅτ' εἴμαστε ὅλοι βγαλμένοι
 ἀπ' τὸν Ἔρωτα, φαίνεται τοῦτο καλά·
 γιατί πάντα πετάμε καὶ ζοῦμε μαζὺ γοργοτέρωτα
 μ' ὄσους ἔχουν τὸν ἔρωτα μέσ' στὴν καρδιά·
 κι' ὅσα ἄμωρα ἦσαν ἀκίμα παιδιὰ,
 ἀλλὰ μπήκαν στὰ χρόνια κι' αὐτὰ κι' ἀρνηθῆκαν τὸν ἔρωτα,
 μὲ τὸ μέσο μας οἱ ἐρασταὶ τὰ γαμήσαν' κ' ἐκεῖνα
 ἦ ὀρτύκι προσφέροντας ἢ πετεινό, ἢ προσφέροντας πέρδικα
 [ἢ χίνα.

Ἄπο μᾶς τὰ πουλάκια [καὶ μόνα]

βγαίνει πάντα καλὸ κάθε τί,
 καὶ τῆς ὥρας μετροῦν οἱ θνητοὶ
 φθινοπώρου, ἀνιξίως, χειμῶνα.

Σὰν ὁ γέρανος κράζοντας πάγ,
 στὴ Λιβύα, ὁ ἄνθρωπος σπέρνει,
 καὶ τοῦ ναύτη τοῦ λέει νὰ κρεμάγῃ
 τὸ τιμόνι καὶ ὕπνο νὰ παίρνῃ.

Καὶ τοῦ Ὀρέστη¹ τοῦ λέει μιὰ γλαῖνα δική του νὰ ὑφάνῃ
 νὰ μὴ γδύνῃ τοὺς ἄλλους κρυφὰ ὅταν ρῆγος τὸν πιάνῃ.

Τὸ γεράκι ἐποχὴ δείχνει ἄλλῃ καὶ βγαίνει νὰ εἰπῇ
 τὸ μαλλί τὸ καλοκαιρινὸ τῶν ἀρνιῶν νὰ κοπῇ

πότε πρέπει· καὶ ὕστερα πάλι

χειλιδόνι προβάλλει,

γιὰ νὰ εἰπῇ πότε πρέπει κανεὶς νὰ πουλήσῃ τὴ γλαῖνα,
 καὶ γιτῶνα ἐλαφρὸ ν' ἀγοράσῃ κἀνένα.

Εἴμαστ' Ἄμμων καὶ Φεῖβος Ἀπόλλων ἐμεῖς τὰ πουλιὰ

¹ Νυκτοκλέπτης πολλαχοῦ ἀνταρρέμενος.

καὶ Δελφοὶ καὶ Δωδώνη· γιὰ κάθε δουλειά
 κι' ὅ,τι χρήσιμος θέλετ' ἐσεῖς τῆς ζωῆς ν' ἀποχτάτε.
 γιὰ ἐμπόρια, γιὰ γάμους· ἐμᾶς πρώτα-πρώτα ρωτᾶτε.

Ὅρνια πάντα τὰ λέτ' ὅσα ἔχουν γιὰ σᾶς μαντική·
 κάθε φήμη ἔχει γούρι σὺν ὄνειρο ἀκοῦτ' ἀπὸ κει
 ἕνα φτέρνισμα· γούρι κι' αὐτό· κι' ὅτα βλέπετε γούρια·
 κ' ἡ φωνὴ καὶ οἱ δούλοι· κι' αὐτὰ τὰ γαϊδούρια.

Ἀπ' αὐτὲς τῆς μαντεῖες [ποῦ κάνουμε κάθε φορὰ·
 ὁ Ἀπόλλων ὁ μάντις δὲν εἴμαστ' ἐμεῖς φανερά·

Ἐάν θεῶν μᾶς δώσετε τιμᾶς,

θὰ βρῆτε μάντειες πάντοτε 'ς ἐμᾶς

γιὰ τῆς Μούσης, γιὰ τ' ἀγέρι

καὶ γιὰ ὄλη τῆ χρονιά,

γιὰ ὄροσές, γιὰ καλοκαίρι

καὶ γιὰ βαρυχειμωνιά.

Καὶ δὲν θὰ σᾶς ξεφύγουμε, γαμᾶτα περηφάνεια,
 ὅπως ὁ Ζεὺς 'ς τὰ σύγνεφα κι' ἀπάνω 'ς τὰ οὐράνια·
 μὰ πάντοτε κοντὰ σᾶς
 'ς ἐσᾶς καὶ 'ς τὰ παιδιὰ σᾶς

καὶ 'ς τῶν παιδιῶν σᾶς τὰ παιδιὰ· καθένα μᾶς θὰ δίνῃ

καὶ εὐτυχία, καὶ ζωὴ, καὶ πλοῦτο, καὶ εἰρήνη,

ὕγεια, νειᾶτα καὶ χοροὺς, γέλια καὶ γλέντια κι' ἄλλα,

καὶ τοῦ πουλιοῦ τὸ γάλα,

ποῦ ἀπὸ τὰ τόσα ἀγαθὰ θὰ βρῆτε κουρασμένοι.

μὰ κι' ὅλοι πλουτισμένοι.

[Στροφὴ].

ὦ Μούσα ἐσύ τῆς λαγκαθιάς! μὲ τὴν πολύτροπη λαλία.

τιό-τιό-τιό-τιό-τιό-τιό-τιοτίγξ!

ὅπου καθήμενος μὲ σὲ εἰς τὴν πυκνόφυλλη μελιά, —
τιὸ-τιὸ-τιὸ-τιοτίγξ !

μέσ' στὰ λιβάδια τάπαλά καὶ στῶν βουνῶν τῆς κορυφῆς, —
τιὸ-τιὸ-τιὸ-τιοτίγξ !

ἀπὸ τὸ ράμφος τὸ ξανθὸ μὲ τραγουδιῶν γλυκῆς στροφῆς,
δείχνω τοὺς νόμους τοῦ Πανός, τοὺς [θεῖους καὶ] ἱερούς,
καὶ τοὺς σεμνοὺς τῆς ὀρεινῆς μητέρας¹ (μας) χορούς, —
τοτοτοτοτοτοτοτοτοτοτίγξ !

Κι' ὁ Φρύνιχος² [ὁ ποιητής] ἐπῆγε κ' ἔκοψε ἀπὸ 'κει
τῶν τραγουδιῶν τοῦ τὸν καρπό, ποῦ εἶχον ἀρμόνισμα γλυκῦ.
τιὸ-τιὸ-τιὸ-τιοτίγξ !

[Παράβασις]

Ἄν, ὦ θεαταὶ, θελήσῃ
ἀπὸ σᾶς κανεὶς νὰ ζήσῃ
τῇ ζωῇ εὐτυχισμένη,
ὡς ἐρθῆ μ' ἐμᾶς νὰ μένῃ.
Κάθε τί, ποῦ ἐδῶ στὴν πόλι
γιὰ κακὸ τὸ παίρνουν ὄλοι
καὶ οἱ νόμοι τὸ ἐμποδίζουν,
στὰ πουλιά τὸ συνηθίζουν.

Ἄν οἱ νόμοι ἐδῶ πέρα
τῶχουν γιὰ κακὸ, τὸ τέκνο νὰ χτυπάῃ τὸν πατέρα,
ἐπιτρέπουμε καὶ τοῦτο· κι' ἂν ποτὲ κανεὶς ὀρμήσῃ

1) Ἡ Ῥέα, σύζυγος τοῦ Κρόνου καὶ μήτηρ τῶν θεῶν θεότης ὀρεινῆ.

2) Φρύνιχος ὁ Πολυφράδμονος ἦτο τραγικὸς ποιητής, θαυμαστός διὰ τὴν ἀρμονίαν τῶν στίχων του. Ἰπῆρξαν τέσσαρες φέροντες τὸ ὄνομα τοῦτο: εἰς ὑποκριτής, εἰς κωμικός, εἰς στρατηγός, περὶ τοῦ ἐποίου δ' Ἄρ. ἐμιλεῖ ἐν Βα-
τράχοις καὶ ὁ ἀνωτέρω.

τὸ γονιό του νὰ κτυπήσῃ
 θὰ τοῦ εἰπῆ: «καὶ σὺ στὴ μύτη, βάλ' ἓνα κεντρί ¹ ἐπίσης
 »κι' ἂν μπορῆς, νὰ πολεμήσῃς».

Κι' ἂν κάνενας δραπετεύσῃ ἀπὸ σὰς στιγματισμένους,
 κ' ἔρθῃ στῶν πουλιῶν τὸ γένος,
 τότε αὐτὸν θὰ τὸν καλῶ
 τηγανάρι παρδαλό.

Κι' ἂν κάνεις ἀπ' τὴ Φρυγία, εἰς τὸν τόπον μας φερμένος
 ὅταν τὸ Σπίθαρο μαζί μας θέλει στὰ πουλιὰ νὰ μείνῃ
 φρυγικὸ πουλί θὰ γίνῃ,
 τοῦ Φιλήμονος ² τὸ γένος.

Κι' ἂν κάνεις ἀπ' τὴν Κάρια δούλος, καὶ ἔς ἐμᾶς ἀνέβῃ,
 κι' ὅπως ὁ Ἐξηκαστίδης, πάππους καὶ αὐτὸς γυρεῦθ',
 θὰ τοὺς βροῖ τοὺς συγγενεῖς του λίγο τι νὰ ψάξῃ κάπως,
 [γιατὶ μέσ' ἔς τῆς τόσες πάππιες] θὰ βροῖθῃ καὶ κάποιος
 [πάππος ³

Μὰ κι' ἂν ὁ Πεισίου ⁴ δείξῃ
 εἰς τοὺς ἄτιμους τῆς πύλης ὅτι θέλει γιὰ ν' ἀνοίξῃ,
 περδικόπουλο νὰ γίνῃ [ὁ καθεὶς θὰ τὸν ἰδῆ],

1) «Πληκτρον»: τοῦτο ἦτο ἔμβολον χαλκοῦ ἐφαρμοζόμενον εἰς τὸ βράμ-
 φος τῶν ἀλεκτρούωνων κατὰ τὰς ἀλεκτρονομαχίας.

2) Ὁ Σπίθαρὸς ἐκωμωδεῖτο ὡς βάρβαρος καὶ Φρύξ, καθὼς καὶ ὁ Φιλή-
 μων, ὁ δὲ Ἐξηκαστίδης ὡς Κάρ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ (σελ. 6).

3) Λογοπαλιγιόν: Εἰς τὸν στίχον τοῦ κειμένου «φυσάτω πάππους
 παρ' ἡμῖν, καὶ φανοῦνται φράτορες» ὁ Ἀριστοφάνης παίζει μὲ τὴν λέξιν
 «πάππος», ἣ ἐποία, κατὰ τὸν Εὐφρόνιον, εἶνε πτηνοῦ ὄνομα, γνωστοῦ τότε,
 τὸ ὅποιον μετέφερον εἰς τὴν ἀνωτέρω σημασίαν. Ἡ «φρατορία» ἦτο τρίτη
 κατηγορία τῆς φυλῆς.

4) Ἄγνωστος κατὰ τὸν ἀρχαῖον Σχολιαστὴν κατ' ἄλλους εἰς τῶν Ἐρ-
 μοκοπιδῶν ἢ υἱὸς τοιοῦτου, ὅπερ καὶ πιθανώτερον.

τοῦ πατέρα του παιδί,
 γιατί δὲν εἶν' ἀμαρτία γιὰ τῆς πέρδικες βαρειά,
 ὁ πατέρας νὰ μαθαίνει στὸ παιδί τὴν πονηριά.

[Ἐντιστροφή]

Ἔτσι κ' οἱ κύκνοι κάνουν μὲ χαρὰ —
 τιὸ-τιὸ-τιὸ-τιὸ-τιὸ-τιὸ-τιοτίγξ!
 ὅταν μαζὺ χτυποῦνε τὰ φτερά,
 κ' ὕμνοῦνε τὸν Ἀπόλλωνα σὲ μιά φωνὴ ἑνωμένοι, —
 τιὸ-τιὸ-τιὸ-τιοτίγξ!
 ἐκεῖ στοῦ Εὐρώου¹ ποταμοῦ τὴν ὄχθη καθισμένοι.
 τιὸ-τιὸ-τιοτίγξ!

Τὰ αἰθέρια νέφη προσπερνᾷ τὸ λάλημα τοῦ χύνεται·
 μὲ φόβο στέκουν τὰ θεριά
 καὶ ἦσυχ' ἀπτὴν ξαστεριά
 τ' ἄγριο κύμα σβύνεται.
 τοτοτοτοτοτοτοτοτοτοτίγξ!

Ὁ Ὀλυμπος τὸ ἀντιλαλεῖ κ' οἱ ἀθάνατοι ἀποροῦνε,
 κ' ἡ Μοῦσες καὶ ἡ χάριτες γλυκὰ τὸ ἀντιφωνοῦνε.
 τιὸ-τιὸ-τιὸ-τιοτίγξ!

[Παράβασις]

Γλυκύτερο καλὸ καὶ πιὸ μεγάλο
 παρὰ φτερά νὰ κάνης δὲν εἶν' ἄλλο.
 Κι' ἂν ἀπὸ σᾶς κανεῖς, ὦ θεαταί,
 εἶχε φτερά ἔς τὴν πλάτη του ποτέ,
 σὰν θὰ τὸν θέριζεν ἡ πεῖνα,

1) Ποταμὸς τῆς Θράκης, πηγᾶζων ἐκ τῆς Ῥοδόπης.

μέ τὸ ν' ἀκούη τακτικά
 ὄλα τ' ἀτέλειωτα ἐκείνα
 τῆς τραγωδίας χορικά,

Θὰ πέταγε στὸ σπίτι του καλὰ νὰ τῆ γεμίση,
 καὶ πάλι μέσ' ἔς τὸ θέατρο χορτᾶτος νὰ γυρίση.
 Κι' ἂν σὲ κάνεναν ἀπὸ σᾶς τοῦ ρχότανε χεσίδι,
 δὲν θὰ χεζε τὸ ροῦχό του, ὡσάν τὸν Πατροκλείδη,¹
 μὰ θὰ πετοῦσε στὰ ψηλά μὲ βιάσι του μεγάλη,
 νὰ κλανε, νὰ ξεθύμαινε καὶ νὰ ξανάρθη πάλι.
 Καὶ ἂν κάνενας ἀπὸ σᾶς νᾶνε μοιχὸς τυχαίνη,
 καὶ στὸ Βουλευτικὸ ἰδῆ τὸ σύζυγο νὰ μένη
 τῆς γυναικός, αὐτὸς μπορεῖ γοργὸ φτερό νὰ βάλῃ,
 νὰ τὴν γαμήσῃ γρήγορα καὶ νὰ ξανάρθη πάλι.

Βλέπετε τώρα καθαρά

πῶς γιὰ καθέναν ἄνθρωπο συμφέρουν τὰ φτερά.
 Κι' ὁ Διτρέφης,² ποῦ κανε φτερά σάν τὸ πουλί
 πλέκοντας βέργες λυγαριάς, ἔγινε πρῶτος σὲ φυλῆ
 καὶ ἑπάρχος, ποῦ ἦτανε μηδενικὸ στῆ χώρα,
 καὶ φτιάνει τόσα πράματα καὶ κόκκορας εἶν' τώρα.

Αὐλαία

1) Πολεμιστὴς καὶ λόγιος ἐκατοσχημονῶν τῶν στρωμάτων, διὸ καὶ χε-
 σᾶς ἐλέγετο (ὁ Σχολιαστὴς).

2) Οὗτος κατὰ τὸν Σχολιαστὴν ἐπλεκε κατ' ἀρχὰς περικαλύμματα φια-
 λῶν ἀπὸ βέργας, κατόπιν δὲ ὑψώθη εἰς ἀξιωματικὸν κατὰ τὸν πολυμαθέστατον
 Δ. Ρ. Ραγκαβῆν εἶνε ὁ αὐτὸς Ἀθηναῖος στρατηγός, ὅστις κατὰ τὸ ἴδιον ἔτος
 τῆς παραστάσεως τῶν Ἑθνικῶν ἐκυρίευσεν τὴν Μυκαλησσὸν τῆς Εὐβοίας,
 ἔνθα καὶ ἐτραυματίσθη (Θουκυδ. Α, 23: Γ, 75. Ζ, 29. Η, 64), ὁπῆρχε δὲ καὶ
 ἀνδρῶν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως (Πάυσανίας Α, 23).

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

[Σκηνή ἡ αὐτή. Εἰσέρχονται ὁ Πεισθέταιρος καὶ ὁ Εὐελπίδης φέροντες πτέρωμα καὶ παρατηροῦντες μετὰ περιεργείας ἀλλήλους].

ΣΚΗΝΗ Α΄

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ—ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (καγχάζων)

Νά το λοιπὸν τὸ θᾶμα!

Μὰ πὶο ἄστειο πρᾶμα

ὡς τώρα, σοῦ τὸ βεβαιῶ,

δὲν εἶχα ἰδῆ, μὰ τὸ θεό!

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Γιατί γελάς, παρακαλῶ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (παρατηρῶν τὸν Εὐελπίδην)

Γελῶ μὲ τὰ φτερά σου·

ξέρεις μὲ τί κατάντησες νὰ μοιάζης [συφορά σου];

μ' ἓνα χηνάρι [σπιτικό] κακοζωγραφισμένο.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Σὺ μοιάζεις μ' ἓνα κόττυφο σύρριζα μαδημένο.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Θαρρῶ πῶς θὰ τὴν πάθουμε κ' οἱ δύο μας μιὰ χαρά,

σάν τοῦ Αἰσχύλου τὸ ρητό, ἀπὸ τὰ ἴδια μας φτερά.¹

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Καὶ τί θὰ κάνουμε; γιὰ πές.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πρῶτον, νὰ κατορθώσουμε
μεγάλο κ' ἐνδοξ' ὄνομα ἔς τὴν πόλι μας νὰ δώσουμε,
καὶ ἔς τοὺς θεοὺς νὰ κάνουμε θυτίασμα καὶ δῶρα.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ἔτσι κ' ἐμὲ μοῦ φαίνεται. Μὰ γιὰ νὰ ἰδοῦμε τώρα,
τί ὄνομα θὰ βάλουμε ἔς τὴν πόλι μας;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Νὰ βάλουμε
ἀπὸ τὴ Λακεδαίμονα καὶ Σπάρτη νὰ τὴ βγάλουμε.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ὡ Ἡρακλῆ! [δὲν σοῦ ῥθε τίποτ' ἄλλο;]
Σπάρτην ἐγὼ τὴν πόλι μου νὰ βγάλω;
μὲ σπάρτα χαμοκρέββατο κι' ἂν εἶχα γιὰ νὰ πέσω,
κι' ἂν εἶχ' ἀκόμα ἓνα σχοινὶ μονάχα, νὰ τὸ δέσω,
Σπάρτη δὲν θὰ τὴν ἔβγαζα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τότε λοιπὸν νὰ ἰδοῦμε
πῶς πρέπει νὰ τὴν ποῦμε.

1) Ὁ Αἰσχύλος εἰς τὴν τραγωδίαν του οἱ «Μυρμιδόνες» ἀναφέρει συμβολικωτάτην τινὰ παροιμίαν τῆς Λιθύας: ὅτι αὐτός ποτε ἐπληγώθη ἀπὸ βέλος κατεσκευασμένον ἀπὸ τὰ ἴδια πτερά του:

«... πληγέντ' ἀτράκτιφ τοξικῆ τὸν αἰτόν,
εἰπεῖν ἰδόντα μηχανὴν πτερώματος:
ἢ τὰδ' οὐχ ὅπ' ἄλλων, ἀλλὰ τοῖς αὐτῶν πτεροῖς
ἢ ἀλισκόμεθα».

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Κάποιο νὰ βροῦμε ὄνομα τρανό, μὲ περηφάνεια,
παρμένο ἀπὸ τὰ σύγνεφα καὶ ἀπὸ τὰ οὐράνια.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Νεφελοκοκκυγία,¹ βρέ, σ' ἀρέσει νὰ τὴ βγάλω ;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Πῶ, πῶ ! μωρὲ τί ὄνομα ὠραίο καὶ μεγάλο !
Νεφελοκοκκυγία, ναί ! πές μου, 'ς τὴν πόλι τούτη
τοῦ Θεαγένη τάχατε δὲν βρίσκονται τὰ πλούτη
καὶ τοῦ Αἰσχίνη ;²

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Βέβαια· μὰ βρίσκονται ἀκόμα

[σπαρμένα μέσ' 'ς τὸ χῶμα]

στὴ Φλέγα, [ποῦ οἱ ποιηταὶ στὴ Θράκη τὴν ἐφτιάζανε]
καὶ τοὺς Τιτᾶνας οἱ θεοὶ ἐκατακομματιάσανε.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Μωρὲ τί πόλις ! καὶ θεὸ ποιὸν σκέπτεσαι νὰ βάνουμε
γιὰ πολιοῦχο, καὶ γιὰ ποιὸν τὸν πέπλο θὰ ὑφάνουμε ;³

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἔ, δὲν ἀφίνουμε κ' ἐμεῖς εἰς τὴν δική μας πόλι
τὴν Ἀθηναῖ, [ποῦ ἔχουνε κ' οἱ Ἀθηναῖοι ὄλοι ;]

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

[Πῶ, πῶ ! θεὸς φυλάξι !]

Καὶ πῶς μιὰ πόλι θὰ μπορεῖ νὰ βρίσκεται σὲ τάξι,

1) Ὄνομα πλαστὸν ἀπὸ τὰς ν ε φ έ λ α ς καὶ τὸν κ ό κ υ γ α .

2) Θεαγένης καὶ Αἰσχίνης ἦσαν δύο καυχηματῆαι προσποιούμενοι τοὺς πλουσίους· διὰ τοῦτο ὁ πρῶτος ἐπωνομάζετο καὶ Κ α τ ι ν ό ς .

3) Ἐν Ἀθῆναις κατ' ἔτος αἱ παρθένοι ὑφαίνον πέπλον διὰ τὴν πολιοῦχον Ἀθηναῖν.

ποῦ νᾶχη ἀπὸ δῶ θεό, γυναῖκ' ἀρματωμένη,
καὶ τὸν Κλεισθένη⁴ ἀπὸ 'κει μὲ τάργαλειοῦ τὸ χτένι ;
Κι' ἀπάνω στὰ πετρώματα ποιοὺς θᾶχης διωρισμένους ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

"Ἐνα πουλι θᾶν' ἀπὸ μᾶς, τοῦ Περσικοῦ τοῦ γένους.
ὅπου τὸ λένε δυνατό, καὶ τὸ φωνάζουν οὔλοι
γιὰ κλωσσοπούλι τοῦ "Αρεως.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ (μετὰ κωμικῆς ἰκεσίας)

"ὦ κύριε κλωσσοπούλι !
νὰ τέλος πάντων καὶ θεός, [καὶ ὄχι σὰν αὐτοὺς ἐκεῖ],
ποῦ καὶ 'ς τῆς πέτρης μιὰ φορὰ μπορεῖ νὰ κατοικῆ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

"Ἐλα λοιπὸν τώρα,
πέτα 'ς τὸν ἀέρα,
πήγαιν' ἐκεῖ πέρα
ποῦ οἱ μαστόροι χτίζουσι τείχη γιὰ τὴ χώρα
φέρε τους μαζύ σου
καὶ χαλίκια, — γῆυσου.
δούλεψε τὴ λάσπη, — στάμνες τους κουβάλα, —
γλίστρ' ἀπὸ τῆς σκάλης, πέσε κουτροβάλα, —
βάλε καὶ φυλάκους, — σύμπα τὴ φωτιά, —
γύρνα μὲ κουδούνια, ρίχνε μιὰ ματιὰ
φύλακὰς τους νᾶσαι, —
πέφτε νὰ κοιμᾶσαι !

Μὰ καὶ κήρυκας νὰ στείλῃς 'ς τοὺς θεοὺς ἀπάνω ἓνα,
κι' ἄλλον κάτω 'ς τοὺς ἀνθρώπους, κι' ἀπ' αὐτοὺς πάλι
['ς ἐμένα.

4) Κωμωδεῖται πολλαχοῦ παρ' Ἄρ. ὡς γυναικώδης καὶ αἰσχρὸς.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Και σὺ μένοντας ἴδω χάμου
κάτσε κι' οὐρλιαζε κοντά μου.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πήγαιν' ἐκεῖ ποῦ σ' ἔστειλα, γιατί χωρίς ἐσένα
ἀπ' ὄλ' αὐτὰ ποῦ εἶπαμε δὲν θὰ γενῆ κανένα.

Θὰ μείνω ἐγὼ ἴδω πάνω

ἔς αὐτοὺς τοὺς νέους μας θεοὺς θυσία γιὰ νὰ κάνω.
προσκάλεσε λοιπὸν νὰ μπῆ
κι' ὁ ἱερεὺς γιὰ τὴν πομπή.

— Παιδί! παιδί! ἔλα κοντά· σήκωσε τὸ παναῖρι αὐτὸ
καὶ τὴ λεκάνη νὰ νυφτῶ.

(Ὁ ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ ἐξέρχεται. — Εἰσέρχεται ὁ ΙΕΡΕΥΣ ὀδηγῶν τράγον
ισχνὸν καὶ κατεσκληρότα).

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ — ΙΕΡΕΥΣ

ΙΕΡΕΥΣ

Εἶμαι σύμφωνος μαζί σου
καὶ τῆς γνώμης τῆς δικῆς σου·
καὶ μεγάλα καὶ ὠρατὰ ἔς τοὺς θεοὺς θὰ φέρω τώρα
καὶ ποιήματα καὶ δῶρα·
καὶ γιὰ χάρι τους θὰ πιάσω
τὸ τραγὶ νὰ θυσιάσω.

Ἐμπρός! ἔμπρός! ἡ Πυθικὴ φωνὴ ἄς ἀκουστῆ,
καὶ τὸ τραγοῦδι [τὸ σαχλὸ] τοῦ Χαίρη τοῦ κιθαριστῆ.

(Ἐμφανίζεται εἰς Κόραξ φυσῶν αὐλὸν κακοζήλωτος καὶ παρατόνωτος),

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (πρὸς τὸν Κόραξ)

Παῦσε, μοιρέ! αὐτὴν τὴν ἀηδία!

ὦ Ἡρακλῆ! τ' εἶν' τοῦτος; μὰ τὸν Δία,
πολλὰ κακὰ εἶδα κ' ἐγώ, ἀλλὰ δὲν εἶδ' ἀκόμα.
φλογέρα μ' ἐπιστόμιο ἔενός κοράκου στόμα!

(Ὁ Κόραξ ἐξαφνίζεται).

— Ἐ, ἱερέα! ἐμπρός! στήν ἐργασία!
κάμε ἔς τοὺς νέους μας θεοὺς θυσία.

ΙΕΡΕΥΣ

Θὰ τὸ κάμω· ποῖς θὰ φέρῃ
τῆς θυσίας τὸ παναῖρι;

(Ἵψοι τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ εὐχεται μὲ κωμικὴν κατάνυξιν).

Εὐχθῆτε ἔς τὴν Ἑστία τὴν πουλερική, —
ἔς τὸ γεράκι ποῦν' ἐκεῖ
κι' ἀπὸ τῆς ἐστίας ζῆ,
ἔς τοῦ Ὀλυμποῦ τοὺς ἀθανάτους, —
ἔς τὰ ὀλύμπια παιδιὰ τους, —
πάντων καὶ πασῶν μαζύ!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

ὦ σύ, γεράκι τοῦ Σουνίου! βασιληᾶ
Πελαργικέ! ¹ χαῖρε ἀπ' ἔλα τὰ πουλιά!

ΙΕΡΕΥΣ (ὡς ἀνωτέρω)

Εὐχθῆτε [ἀπ' εὐθείας]

κ' εἰς τὸν Δῆλιον τὸν κύκνο, κ' εἰς τὸν κύκνο τῆς Πυθίας
ἔς τὴν Ἀητῶ ὀρτυκομάννα κι' Ἄρτεμι τὴν Καρδερίνα. —

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

[Βλέπεις τὰ ὀνόματά της ν' ἀλλάξ' ἡ θεὰ κ' ἐκεῖνα]:

1) Κατὰ παρῳδίαν τοῦ πελαργικῆς, ὅπως ἐκαλεῖτο τὸ βόρειον
τεῖχος τῆς Ἀκροπόλεως. Κατὰ τὸν Δούκαν, πελαργικόν, ἐκ τοῦ πελάγους.

Κολαινίς¹ γιά τήν Ἀθήνα,
 κ' ἐδῶ πέρα Καρδερίνα.

ΙΕΡΕΥΣ

Καί στὸ Βάκχο τώρα πάλι
 ποῦ Σαβάζιο τὸν λένε εἰς τοὺς φρυγικοὺς τοὺς τόπους,
 κ' εὐχηθῆτε ἔς τὴ μεγάλη
 τῆ Σπουργίταινα, μητέρα ἔς τοὺς θεοὺς καὶ ἔς τοὺς ἀνθρώπους. —

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Χαίρε, δέσποινα Κυβέλη, ποῦ σπουργίτα εἰς' [ἐδῶ πέρα],
 τοῦ Κλεόκριτου² μητέρα!

ΙΕΡΕΥΣ

Εὐχομαι νὰ δώσουν ὅλοι ἔς τοὺς Νεφελοκοκχυιώτες
 σωτηρίαν καὶ ὑγείαν, ὅπως καὶ ἔς αὐτοὺς τοὺς Χιῶτες!³

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δὲν ξέρεις τί εὐχαρίστησιν αισθάνομαι μεγάλη,
 ποῦ ἔχουν τὴν οὐρίτσα τους παντοῦ οἱ Χιῶτες βάλῃ.

ΙΕΡΕΥΣ (ὡς ἀνωτέρω)

Ἐς τοὺς Ἥρωας καὶ ἔς τὰ πουλῖα [εὐχὴ τώρα θὰ κάνω]
 καὶ ἔς τῶν Ἠρώων τὰ παιδιὰ, καὶ εἰς τὸν πελεκᾶνο,
 καὶ εἰς τὸν Πορφυρίωνα, κ' εἰς τὸ παγῶνι ἐκεῖνο,
 καὶ εἰς τὸν ξυλοπετεινό, καὶ εἰς τὸν πελεκῆνο,
 καὶ εἰς τὴν ἀγριόπαππια, κ' εἰς τὸ κοκκινοπούλι,
 καὶ εἰς τὸ μελανόσκουφο, καὶ εἰς τὸ κλαψοπούλι,

1) Ἡ Ἄρτεμις ἐκαλεῖτο καὶ Κολαινίς ἢ ἀπὸ Κολαινίου τινὸς ἱερέως, ἰδρύσαντος ἱερὸν τῆς Κολαινίδος Ἀρτέμιδος, ἢ ἀπὸ πτηνοῦ τινος, φέροντος τὸ ὄνομα κόλαινον.

2) Κωμωδοῦμενος ὡς ἀσελγῆς καὶ κίνχιδος, διὰ τὰς ἀσελγείας τοῦ πτηνοῦ σπουργίτου.

3) Κατὰ τὰς θυσίας οἱ Ἀθηναῖοι ἠύχοντο ὑπὲρ ἑαυτῶν καὶ τῶν Χίων, οἱ ὅποιοι ἦσαν πιστοὶ σύμμαχοί των.

[εὐχή και ἔς τὰ πουλιά τὰ δυò]

ἔς τὸν ἔλασᾶ κ' αἰγιθαλό, ἔς τὸν καταρράχτη κ' ἔρωδιό!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (μὲ ἔκρηξιν στενοχωρίας)

Ἄει ἔς τὴν ὀργή! τί προσκαλεῖς, μὲ ὄλ' αὐτὰ ποῦ εἶπες,
καὶ τί θὰ φᾶνε, δύστυχε, τόσοι ἀητοὶ καὶ γῦπες;

Δὲν βλέπεις πῶς καὶ μοναχὰ μπορεῖ ἓνα γεράκι

ν' ἀρπάξῃ τὸ τραγάκι;

Τράβ' ἀπὸ ἄω καὶ χάσου

σύ καὶ τὰ στέμματά σου!

Τὸν τράγο αὐτό, μὲ τάχος,

θὰ σφάζω ἐγὼ μονάχος.

ΙΕΡΕΥΣ

Πρέπει κατόπι πάλι

εὐχή νὰ κάμω κι' ἄλλη

καὶ ράντισμα μὲ βάγιο,

νὰ εἰπῶ τραγοῦδι δεύτερο θεοσεβῆς καὶ ἅγιο,

καὶ νὰ καλέσω τοὺς θεοὺς [μὲ ἱερῆς στροφές],

ἢ ἓνα μόνον ἀπ' αὐτοὺς, ἂν ἔχειτ' ἀρκετὲς τροφές,

γιατὶ ὁ τράγος τοῦτος ἄω δὲν ἔχει τίποτ' ἄλλα,

παρὰ τὴ γενειάδα του καὶ κέρατα μεγάλα!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Θὰ εὐχθηοῦμε τούτῃ τῇ φορᾷ

ἔς τοὺς νέους μας θεοὺς μὲ τὰ φτερά!

(Εἰσέρχεται ὁ Ποιητής. Εἶνε ρακένδυτος καὶ φέρει μακρὰν κόμην).

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ — ΙΕΡΕΥΣ — ΠΟΙΗΤΗΣ

ΠΟΙΗΤΗΣ (στομφωδῶς)

Τὴν Νεφελοκοκκυγία τὴν πολυευτυχισμένη
 με ὠδὲς καὶ ὕμνους, Μοῦσα, κράτησέ την δοξασμένη.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τ' εἶν' αὐτὸ τὸ πρᾶμα, θέ μου!
 —Τ' εἶσαι σύ, μωρέ, γιὰ πέ μου!

ΠΟΙΗΤΗΣ (πόντοτε στομφωδῶς)

Ἐγὼ γράφω τοὺς ὕμνους μελιρῦτων γλωσσῶν
 κ' εἴμ' ἀκούραστος δούλος τῶν ἐννέα Μουσῶν —
 κατὰ ποῦ λέει ὁ Ὅμηρος.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἐγὼ ποτὲ δὲν εἶδα
 κανένα δούλο ἀκούρευτο ¹ με τόση δὰ κοτσίδα.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ὅχι εἴμεθα ὅμως διδάσκαλοι οὔλοι,
 τῶν Μουσῶν τῶν ἐννέα ἀκούραστοι δούλοι—
 κατὰ ποῦ λέει ὁ Ὅμηρος.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καὶ μόνο ἢ ἀφεντιά σου;
 μὰ δούλος εἶν' ἀκούραστος κι' αὐτὸ τὸ φόρεμά σου.
 Καὶ ὡς ἐδῶ, κὺρ ποιητή,
 ἐξεκουμπίστηκες, γιατί:

1) Εἰς τοὺς δούλους ἀπηγορεύετο νὰ δικτηροῦν κόμην.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἵ τῆς Νεφελοκοκκυγίης ἔφερα ὠδὲς γραμμένες
 μὲ συνέχειες μεγάλες,
 κ' ἔφερα ἀκόμη κι' ἄλλες
 γιὰ νὰ ψάλουν ἡ παρθένες.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πότε τὴν σκάρωσες αὐτὴν τὴν ἐσοδείαν ὅλη;

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἄπο καιρό, πολὺν καιρό, τὴν φέλνω αὐτὴν τὴν πόλι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Βρὲ σύ, μόλις τὴ βάφτισα, σὰν τὸ μωρό, τὴ χώρα,
 κι' ἀκόμα τὰ δεκάμερα δὲν γιώρτασα ὡς τώρα.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Φῆμη στὰ αὐτιά μου μεγάλου λόγου
 μὲ γρηγοράδα ἤλθεν ἀλόγου: ¹
 « τῆς Αἰτνας κτίστη καὶ πατέρα,
 » [Ἰέρων]! ὄνομα ἰερῶν » —
 ὁδὸς καὶ ἔς ἐμένα ἐδῶ πέρα
 μὲ προθυμίαν θησαυρόν,
 κι' ἀπ' ὅλα δός μου τὰγαθὰ σου,
 πούχεις καὶ γιὰ τὴν ἀφεντιά σου

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (καθ' ἑαυτόν)

Οὐ! ἀπ' αὐτὸ τὸ βάσανο πολλὰς δουλειὰς θὰ ἰδοῦμε,
 ἂν κάτι δὲν τοῦ δώσουμε νὰ τὸν ξεφορτωθοῦμε.

1) Ἐνταῦθα ὁ Ἀριστοφάνης παρῶσει τὸν πρὸς τὸν Ἰέρωνα ὕμνον τοῦ Πινδάρου, τὴν φιλοκέρδειαν τοῦ ποιητοῦ καὶ τὴν ἀσχολίαν του πρὸς ἐξύμνησιν τῶν νικητῶν τῶν ἀγώνων, ἀνθρώπων καὶ ἱππῶν.

(Πρὸς τὸν Ἱερέα)

— Σὺ, ποῦχεις καὶ γουναρικό,
 μὰ καὶ χιτῶνα παστρικό,
 γούσου καὶ δόσε καὶ τι
 καὶ ἔς τὸ σοφὸ τὸν Ποιητή·
 μὰ κράτει τὸ γουναρικό [μὲ τοῦτον τὸν ψυχρὸ καιρὸ],
 γιατί μοῦ φαίνεται καὶ σὺ πῶς ἔχεις τούρτουρα γερό.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἡ φίλη Μοῦσα δέχεται τὴ χάρι,
 κ' αὐτὸ ποῦ τῆς προσφέρεις, θὰ τὸ πάρῃ.
 Ἀκοῦστε τώρα μιὰ ῥῶδὴ Πινδαρική, ποῦ θὰ σᾶς πῶ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Αὐτὸς νὰ μᾶς ξεφορτωθῆ, δὲν θάχῃ, φαίνεται σκοπό.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Μέσα ἔς τοὺς Σκύθες τοὺς νομάδες,¹
 ἐδῶ κ' ἐκεῖ ὁ Στράτων τρέχει·
 ροῦχο ἀπ' τοὺς ἀνυφαντάδες
 νὰ ρίξῃ ἀπάνω του δὲν ἔχει,
 κ' ἄδοξος ζῆθέρως, χειμῶνα,
 μὲ δίχως γούνα καὶ χιτῶνα.²

Κατάλαβες τί ἐννοῶ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καταλαβαίνω κατ'·

ἔκείν' τὸ χιτῶνα ἔβαλες, μοῦ φαίνεται, ἔς τὸ μάτι.

1) Ἐκ τῆς σφριζομένης πινδαρείου στροφῆς: «Νομάδος σοι γάρ εἰ Σκύθας πλάττῃ Στράτων, ὃς ἀμειβοφόρητον οἶκον οὐ πέπαται».

2) Πιπρά τοῖς Σκύθαις ἐθεωρεῖτο ἄδοξος ὁ μὴ ἔχων ἢ μὴ κατέχων μεταφορικὸν ἀμάξιον.

(Πρὸς τὸν Ἰερέα)

Γδύσου, [καιρὸ μὴ χάνουμε]

πρέπει ἔς αὐτὸν τὸ Ποιητὴ κάποιον καλὸ νὰ κάνουμε
 (Ὁ Ἰερεὺς παραθίδει τὸν χιτῶνά του εἰς τὸν Ποιητὴν, οὗτος δὲ σπεύδει
 νὰ τυλιχθῇ δι' αὐτοῦ).

Πᾶρ' τον αὐτόν, παρακαλῶ,
 καὶ ἄμε τώρα ἔς τὸ καλό.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Φεύγω· κι' ὅταν στὴ πόλι μου θὰ φθάσω
 ἀκούστε τί τραγοῦδι θὰ σᾶς φτιάσω :

« Δόξασε, ὦ χρυσόθρονη, τὴν πόλι
 « ποῦνε φρικτὴ καὶ παγωμένη ὄλη.
 « Στούς κάμπους τῆς ἐπῆγα μιὰ φορά
 « τοὺς πολυχιονισμένους....
 « καὶ πολυσποριασμένους, —
 τραλαραρά !... τραλαραρά !...

(Ἀπέρχεται ἐπαναλαμβάνων τὴν στροφὴν).

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (πρὸς τὸν ἐξεληθόντα ποιητὴν).

Μὰ τὸ θεὸ τὴ γλύττωσε γιὰ τοῦτον τὸ χεῖμῶνα
 μ' αὐτὸν ποῦ μᾶς ἐβούτηξε ὅω πέρα τὸν χιτῶνα.

(Πρὸς τὸν Ἰερέα).

Σὲ βεβαιῶ δὲν πίστευα τέτοιο κακὸ νὰ ἰδῶ :
 νὰ πάρῃ ἀμέσως μυρουδιά τὴν πόλι μας ἐδῶ
 — Πᾶρε λοιπὸν τὸν ἁγιασμὸ τριγύρω νὰ γυρίσης.

ΙΕΡΕΥΣ (ἐτοιμαζόμενος διὰ τὴν θυσίαν)

Προσέχετε καὶ σιωπή !

(Εἰσέρχεται ὁ ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Πεισθέταιρος σῦρει πρὸς
 ἑαυτὸν τὸν τράγον).

ΣΚΗΝΗ Δ΄.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ — ΙΕΡΕΥΣ — ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

Τὸν τράγο μὴ τὸν ἴγγισης!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ποῖός εἶσαι σύ;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

Ποῖός εἰμ' ἐγώ; Ὁ Χρησμολόγος.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Χάσου

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

Μὴν παίζης, ὦ κολότυχε, καὶ μὲ τὰ ἱερά σου.

Γιὰ τὴ Νεφελοκοκκυγί' αὐτὴ ὑπῆρχε μιὰ φορὰ
ἕνας χρησμὸς τοῦ Βάκιδος, ¹ ποῦ τῶπε καθαρά.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

[Μπορῶ νὰ σὲ ρωτήσω]

γιατί δὲν εἶπες τὸ χρησμὸ προτοῦ τὴν πόλι χτίσω;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

Τὸ θεῖον μοῦχε ἀτοκλεισμό.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Γιὰ πές, ν' ἀκούσω, τὸ χρησμὸ.

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ (ἐφεξῆς πομπωδῶς)

«Ὅταν λύκοι κατοικήσουν

» καὶ κουροῦνες ἄσπρες ζήσουν

1. Παλαιότερος ἱερεὺς, θυματοπόδος, καὶ γράφας χρησμοῦς.

» μεταξὺ τῆς Σικυῶνος καὶ Κορίνθου 1».

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἐδῶ πέρα

τί δουλειὰ μὲ Κορινθίους ἔχω ἐγώ;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

Γιὰ τὸν ἀέρα

ἤθελε νὰ εἰπῇ ὁ Βάκις

(πομπωδῶς)

«Γιὰ θυσία [καὶ γιὰ δῶρα]

» ἀσπρομάλλικο κριάρι νὰ προσφέρῃς στὴν Πανδώρα· 2

» κι' ὅποιος μάντις εἰπῇ πρῶτος τὰ μαντεῖά μου, γιὰ χάρι

» ὑποδήματα καινούργια καὶ χιτώνιον νὰ πάρῃ».

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μπᾶ! ὑπάρχουν καὶ παπούτσια μέσα στὸ χρησμὸ τοῦ Βάκι;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ (ἐξάγων φύλλον παπύρου)

Πᾶρε, διάβασ' τὸ χαρτάκι.

(ἀναγινώσκει ὁ ἴδιος)

«Νὰ τοῦ δώσουν καὶ μποτιλλία, καὶ στὸ χέρι του νὰ βάλῃ

» τὰ ἐντόσθια τοῦ τράγου».—

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μπᾶ! τὸ λέει καὶ τοῦτο πάλι;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ (τείνων τὸν πάπυρον)

Πᾶρε, διάβασ' τὸ χαρτάκι.

(Ἐξοκολοῦθαι πομπωδῶς).

«Κι' ἂν αὐτὰ ποῦ τοῦ προστᾶζω

» ἐκτελέσῃς, νεανία, εἰς τὰ ὕψη σ' ἀνεβάζω

» σὰν ἀητό· δὲν θὰ σὲ κάνω, ἂν δὲν φάγω κ' ἐγὼ τράγο,

1) Ἐλέγτο ἐπὶ πλουσίων πόλεων.

2) Ἡ γῆ.

» οὐτ' ἄητό, οὔτε τρυγόνι, παρὰ μόνο ξυλοφάγο!»

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ὁ χρησμὸς λοιπὸν τοῦ Βάκι μέσα ἔλ' αὐτὰ τὰ βάζει;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ (ὡς ἀνωτέρω).

Πᾶρε, διάβασ' τὸ χαρτάκι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ὅμως ὁ χρησμὸς δὲν μισιάζει
καὶ μ' αὐτόν, ποῦ ἀπ' τὸν ἴδιο τὸν Ἀπόλλωνα ἔχω πάρη,
[καὶ δὲν λείει τέτοια χάρι].

(Ἐξέρχεται φύλλον παπίρου καὶ ἀνγκυλώσκει, μιμούμενος τὸ πομπῶδες ὕφος τοῦ
Χρησμολόγου, καὶ ὑπὸ πνεῦμα ἀπειλῆς).

« Ἄν κουβαληθῆῖ κανένας φαρλατᾶς καὶ φουσκωμένος

« δίχως νᾶν προσκαλεσμένος,

» φέρνοντας στενοχωρία

» ὅταν κἀνῆς τῆ θυσία,

» κί' ἀπὸ τοῦ ψητοῦ τὰ σπλάχνα μεζεδάκια σοῦ γυρέψη,

» ὁὸς του κλωτσοπατηνάδες στὰ πλευρά, ὡς ποῦ νὰ ρέψη!»

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ (ἀπαθῶς)

Τὸ κοψες τὸ ψεματάκι!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (τείνων τὸν πάπυρον)

Πᾶρε, διάβασ' τὸ χαρτάκι.

(ἀνγκυλώσκει ὡς ἀνωτέρω)

«(Ὅτε καὶ ἄητὸς θὰ πάρη ἀπὸ τοὺς μεζέδες, μήτε

» καὶ ὁ Λάμπων, καὶ ὁ μέγας Διοπείθης, οἱ προφήται».

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

Ὅλα, ἔλ' αὐτὰ τὰ εἶπε τοῦ Ἀπόλλωνος τὸ στόμα;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (ὡς ἀνωτέρω)

Πᾶρε, διάβασ' τὸ χαρτάκι! — Ἔ, δὲν ἔφυγες ἀκόμα;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

ὦ, καχότυχος ποῦ ἔμουν!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (ᾠθῶν αὐτὸν πρὸς ἐξοδόν)

Τράβα ς' ἄλλες πολιτείες
 νὰ πουλήσης προφητείες!

{ Ὁ Χρησολόγος φεύγει θρηγῶν. — Εἰσέρχεται ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέ-
 ρους ὁ Μέτων, ¹ φέρων πίνακx, κανόνas γεωμετρικοῦs καὶ διαδήτας.

ΣΚΗΝΗ Ε΄.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ — ΙΕΡΕΥΣ — ΜΕΤΩΝ

ΜΕΤΩΝ

Νὰ πουρχομαι κ' ἐγὼ σὲ σὰς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἄλλος μπελᾶς καὶ πάλι!

τ' ἦλθες νὰ κάμης; εὔρηκες ἐφεύρετι μεγάλη;

τί τάχατε βουλήθηκες

καὶ πῆρες τὰ παπούτσια σου κ' ἐδῶ μᾶς κουβαλήθηκες;

ΜΕΤΩΝ

Νὰ σὰς μετρήσω θέλω τὸν ἀγέρα,
 καὶ δρόμους νὰ χαράξω ἐδῶ πέρα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Γιὰ τὸ θεό! ποῖος εἶσαι; σύ;

ΜΕΤΩΝ

Ποῖος εἶμ' ἐγώ; ὁ Μέτων,
 ποῦ δὲν τὸν ξέρει ὁ Κολωνός, μὰ ἡ Ἑλλάς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Γιὰ ἰδέ τον!

1) Μέτων, περίφημος ἀστρονόμος καὶ γεωμέτρης.

Καί δέν μοῦ λές, σάν τ' εἶν' αὐτὰ ποῦ ἔχεις ἐκεῖ πέρα;

ΜΕΤΩΝ

Τὰ μέτρα τοῦ ἀγέρα.

Σάν φοῦρνος γύρω ἀπὸ τῆ γῆ

ὁ ἀγέρας τῆ γυρολογεῖ·

τοῦτ' τὸν κανόνα τὸν κυρτὸν ἀπάνωθε θὰ βάλω,
τὸν διαβήτην ὕστερα καρφώνω [τὸν μεγάλο]...
νοιώθεις ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δέν νοιώθω τίποτα, [καὶ οὔτε θὰ μπορέσω].

ΜΕΤΩΝ

Κανόνα ὕστερα ὀρθὸν σὲ τοῦτα θὰ προσθέσω
γὰ σοῦ γενῆ τετράγωνον ὁ κύκλος [μιὰ χαρά].

Στὸ κέντρον θᾶν' ἡ ἀγορὰ

καὶ θάρχωνται ἀκόμη

ὀρθοὶ στὸ μέσο οἱ δρόμοι,

τὰ ἴδια ἔπως γίνεται στὸ στρογγυλὸ στάστέρι,

ποῦ ἀπ' ὄλα του τὰ μέρη

ἀστράφτουν ἢ ἀχτινες,

ὅλες ὀρθές κ' ἐκεῖνες !

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Αὐτὸς ὁ Μέτων [ὁ γνωστὸς]

σοῦ εἶν' ἕνας Θαλῆς σωστός !

ΜΕΤΩΝ

Τί τρέχει ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἐέρεις βέβαια τὸ πόσο σ' ἀγαπῶ,

ἔ, ἄκου αὐτὸ ποῦ θὰ σοῦ εἰπῶ :

Νὰ πάρης πόδι γρήγορα.

ΜΕΤΩΝ

Και τί θά πάθω; γιά νά ιδῶ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ὅπως στή Λακεδαίμονα, τὸ ἴδιο κάνουμε κ' ἐδῶ·
 τοὺς δέρνουμε, τοὺς σπρώχνουμε
 τοὺς ξένους, καὶ τοὺς διώχνουμε.

ΜΕΤΩΝ

Μὴν ἔχετ' ἐπανάστασι, [κ' ἐλεύθερα τῆς βρέχετε];

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἄ, ἔχι δά, μὰ τὸν Θεό!

ΜΕΤΩΝ

Τότε λοιπὸν τί ἔχετε;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἔχουμε πάρει ἀπόφασιν ἐδῶ νά μὴν ἀφήσουμε
 κάθε ψωροπερήφανο, κί' ὅλους νά τοὺς τσακίσουμε.

ΜΕΤΩΝ

Ὅστε πρέπει νά τοῦ δίνω ἀπ' τὸν τόπο τοῦτο τώρα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μὰ δὲν ξέρω ἂν θαῦρης ὦρα.

(τὸν δέρει)

Νά ποῦ ἄρχισ' ἡ βροχή!

ΜΕΤΩΝ

Συμφορὰ στὸν δυστυχή!

Δὲν σοῦ τῶπα; τράβα τώρα καὶ τοῦ λόγου σου ἐπίσης
 τὰ πλευρά σου νά μετρήσης!

[Ὁ Μέτων φεύγει δερόμενος. — Εἰσέρχεται ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους ὁ Ἑρμ. σκοπὸς κρατῶν δύο ἀμφοτέρως ψηφοφορίας καὶ ἐνδεδυμένος μὲ φόρτον πολυτελείας].

ΣΚΗΝΗ Γ'

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ — ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Ποῦ εἶν' ἐδῶ οἱ Πρόξενοι ; ¹ [γιά πέτε μου ν' ἀκούσω].

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ποῖος εἶσαι, Σαρδανάπαλε, ² ποῦρθες μὲ τέτοιο λούτο ;

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Ἐπίσκοπος ³ κληρώθηκα Νερελοκοκκυγίας.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἐπίσκοπος ; ποῖος σ' ἔστειλε [μὲ τέτοιας ὁδηγίας] ;

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Μ' ἔστειλ' ἓνα παληόχαρτο ἐκείνου τοῦ Τελέα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

[Τί λές ; πολὺ ὥρατα !]

Θέλεις νὰ πάρης τὸ μισθὸ τῆ ράχη νὰ μᾶς δεῖξης,
τρὴν ἱστορίες τίποτα στὴν πόλι μας ἀνοίξης ;

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Μὰ τοὺς θεούς, νὰ γύριζα τὸ ἤθελα πολὺ,
γιατί ἔχω κάμει πρότασι σπουδαία ἔς τὴ Βουλή
γιὰ τὸν Φαρνάκη ⁴ τῶν Περσῶν, [ποῦχει μεγάλο πλοῦτο].

1) Εἰς τὰς Ἀθήνας ὑπῆρχον οἱ λεγόμενοι Πρόξενοι, ἐπιτετραμμένοι τὴν φιλοξενίαν τῶν ξένων.

2) Βασιλεὺς τῆς Νίνου, περίφημος διὰ τὴν τρυφηλότητά του.

3) «Ἐπίσκοποι». ἐκαλοῦντο οἱ ἀποσταλλόμενοι ὡς ἐπιτηρηταὶ εἰς τὰς ἀποικίας.

4) Σατράπης τῶν Περσῶν, ἐπιδιώκων σχέσεις μετὰ τῶν δημοσίων ἀρχόντων διὰ πλουσίων δωροδοκῶν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (ραπίζων αὐτὸν κίφινθιος)

Ὅριστε!... πᾶρε τὸ μισθὸ καὶ τράβα!

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Τ' εἶνε τοῦτο!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Νά, τώρα ἓνα ψήρισμα γιὰ τὸν Φαρνάκη παίρνεις.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Διαμαρτύρομαι φρικτά! τοὺς ἐπισκόπους δέρνεις;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Βρὲ δὲν θὰ φύγῃς ἀπὸ δῶ μὲ τούτα τὰ σταμνιά σου;

[καὶ ἔπειτα, γιὰ στάσου,]

στέλνουν ἐπίσκοπο ποτὲ σὲ πολίτεῖς [καὶ λαοὺς]

πρὶν πιάσουνε οἱ κάτοικοι νὰ θυσιάσουν στοὺς θεοὺς;

(Ὁ Πεισθέταιρος ἀποδιώκει τὸν Ἐπίσκοπον διὰ ραβδισμῶν. Εἰσέρχεται ἐκ τοῦ ἐτέρου μέρου ὁ Ψηφισματοπώλης, ἀναγινώσκων ψήρισμα ἐπὶ παύρου).

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΠΩΛΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΩΤΕΡΩ

ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΠΩΛΗΣ (ἀναγινώσκων)

Ἄν Νεφελοκοκκυγιώτης Ἄθηναίον ἀδικήσῃ...

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί παληόχαρτο εἶνε τοῦτο, ποῦ μᾶς ἔχει κουβαλήσῃ;

ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΠΩΛΗΣ

Εἶμαι Ψηφισματοπώλης, κ' ἦλθα ἐδῶ [νὰ συμφωνήσω]

καὶ τοὺς νομοὺς νὰ πουλήσω

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ποιούς;

ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΠΩΛΗΣ (ἀναγινώσκων)

«Νὰ μεταχειρισθῶνε οἱ Νεφελοκοκκυγιῶτες

»μέτρα καὶ σταθμὰ καὶ νόμους, ὅπως κ' οἱ Ὀλοφυζιώτες ¹
[τῆς Χαλκιδικῆς πολῖτες]

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Διάβασε καὶ σὺ τοὺς νόμους, ὅπου ἔχουν οἱ Σκουζιττες! ²
(τὸν δέρει)

ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΠΩΛΗΣ

Τί ἔπαθες ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

[τί θές νὰ πάθω ;]

ἂν δὲν πᾶς εἰς τὴν δουλειά σου, μαύρους νόμους θὰ σὲ μάθω.

(Ὁ Ψηφισματοπώλης ἀποσύρεται δερρόμενος, ἐνῶ ἀντιθέτως ἀπανέρχεται ὁ
Ἐπίσκοπος κρατῶν πάντοτε τὰς ἐκλογικὰς κάλπας)

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Μηνύω τὸν Πεισθέταιρον, καὶ τὸν Ἀπρίλη μῆνα
νὰ ἔλθῃ [στὴν Ἀθήνα]
νὰ δικασθῆ ὡς ὕβριστής.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Βρὲ σύ ! τί τσαμπουνᾶς αὐτοῦ ; δὲν θὰ ξεκουμιστῆς ;

[Ὁ Ψηφισματοπώλης ἐμφανίζεται ἐκ τοῦ ἐτέρου μέρους]

ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΠΩΛΗΣ (ἀναγνώσκων)

«Καὶ ὅποιος διώξῃ ἄρχοντες [κί' ἀπλήρωτους τοὺς στείλη]

»καὶ ἀψηφῆ τὸ ψήφισμα, ποῦ πέρασε στὴ στήλη,

»[ποῦ γράφονται οἱ νόμοι] . . .

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μπα, συφορὰ ποῦ μ' εὔρηκε ! βρὲ εἰς' ἐδῶ ἀκόμη ;

1) Ὀλόφυζος, πόλις ὑπὸ τὸν Ἄθω, εἰς τὴν ὁποίαν ἔσταλλον οἱ Ἀθηναῖοι ψηφίσματα.

2) «Ὅσοτύξιοι» λέξις πεποιημένη ἐκ τοῦ σχετικιστικοῦ ὄτοτο! τὴν ὁποίαν ἀπέδωκα διὰ τῆς ἀνωτέρω λέξεως.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Δέκα χιλιάδες πρόστιμο δραχμᾶς θὰ σοῦ προθῆσω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

(λαμβάνων τοὺς δύο ἀμφορεῖς ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Ἐπισκόπου)

Κ' ἐγὼ θὰ κάτσω γρήγορα στὰ δύο σου ἀγγεῖά νὰ χέσω.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Νὰ μοῦ τὸ θυμηθῆς αὐτό, [ποῦ κάθισες στοὺς δρόμους]
τῆ νύχτα, καὶ κατάχεσες τοὺς ψηφισμένους νόμους.

[Ἐνφ ὁ Πεισθέταιρος κάθεται ἀλληλοδιαδόχως ἐπὶ ἑκατέρου τῶν δο-
χείων καὶ ἀφοδεύει. ὁ Ψηφισματοπώλης καὶ ὁ Ἐπίσκο-
πος ἀναγκάζονται νὰ φύγουν κρατοῦντες τὴν μύτην των.]

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

(προσποιούμενος ὅτι καταδιώκει)

Πιάστε τον! πιάστε τον αὐτόν! — Βρὲ βλάκα! ποῦ πηγαίνεις;
γιατί μ' ἐμᾶς δὲν μένεις;

(Ἐπανέρχεται. — Πρὸς τὸν Ἱερέα)

— Ἐ, ἄς τραβήξουμε κ' ἐμεῖς καὶ τὸν καιρὸ μὴ χάνουμε
κι' αὐτὸν τὸν τράγο στοὺς θεοὺς θυσία νὰ τὸν κάνουμε!

(Ὁ Ἱερεὺς καὶ ὁ Πεισθέταιρος σύρουν τὸν τράγον ἐκτὸς τῆς σκηνῆς)

ΑΥΛΑΙΑ

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

(Σκηνογραφία ἢ κῆτή).

ΣΚΗΝΗ Α΄

ΧΟΡΟΣ ΠΤΗΝΩΝ

(ΗΜΙΧΟΡΟΣ)

Στὸν παντεπόπτη ἐμένα τώρα,
ποῦ πῆρα ὄλες τῆς ἐξουσίας,
θὰ κἀνῆ ὁ κόσμος εὐχὲς καὶ δῶρα,
θεῶν λατρεία, θεῶν θυτίες.
Ἄπὸ τὰ ὕψη ἐγὼ καὶ μόνο
θὰ βλέπω κάθε τῆς γῆς μεριά,
καρπούς θὰ σφίζω, καὶ θὰ σκοτώνω
ἔλα τὰ γένη ἀπ' τὰ θειριά,
ποῦ, μὲ τὰ χόρταγό τους τὸ στόμα,
πέφτουν καὶ τρῶνε κάθε φορὰ
καὶ τὰ βλαστάρια τῆς γῆς ἀκόμα
κι' ὄλα τὰ δένδρα τὰ καρπερά.
Φονηᾶς θὰ γίνω τοῦ κάθε γένους
ποῦ φαρμακώνει μὲ τὸ κεντρί,
μέσα στοὺς κήπους τοὺς μυρωμένους,
κάθε λουλουδι, κάθε δεντρί.

Σαῦρες καὶ φίδια, κί ὅ,τι δαγκάνει
 θά πάθουν ἔλεθρο φοβερό,
 κί ὅσα θά βλέπω, κί ὅσα θά φθάνη
 τὸ ἑλαφρό μου γοργὸ πτερό.

(Παράβασις)

ΧΟΡΟΣ

Σήμερα ποῦ ἀκοῦτε ὅλοι μιὰ προκήρυξι στή χώρα :
 ὅποιος ἀπὸ σᾶς σκοτώτη τὸ Μηλιὸ τὸ Διαγόρα¹
 [ποῦ ἀσέβησε στῆς Κόρης καὶ στῆς Δήμητρας τῆ χάρι],
 ἓνα τάλαντο θά πάρη

Κί ὅποιος πάλι θά σκοτώτη τύραννο νεκρὸν κάνένα
 [γιὰ τὸ ἀνδραγάθημά του] τάλαντο θά πάρη ἓνα.

Κί ἀπὸ μὲν ἀκοῦστε πάλι
 μιὰ προκήρυξι μεγάλη :

Φιλοκράτη τὸν Σπουργίτη² ὅποιος ἀπὸ σᾶς σκοτώτη,
 ἓνα τάλαντο θά πάρη· ζωντανὸν ἂν τὸν τσακώση
 θᾶν ἀκόμα πιδ καλό,

καὶ τὸ τάλαντο τὸ ἓνα τετραπλὸ θά τὸ κερδίζη,
 γιὰτι ἑφτά στὸν ὄβολο

τὰ πουλάει τὰ σπουργίτια, κ' ἔτσι τὰ ἐξευτελίζει·

καὶ τῆς τσίγλης μας προσέτι
 τῆς φουσᾶ, τῆς βατανίζει, καὶ κατόπι τῆς ἐκθέτει·
 καὶ τῶν κοτσοφιῶν τῆς μύτες τῆς τρυπᾶ κάθε φορὰ.
 μὲ τὰ ἴδια του; πτερά,
 καὶ κρατεῖ φυλακισμένα

1) Μιλήσιος φιλόσοφος ἄθεος καταδικασθεὶς εἰς θάνατον.

2) Ἴδε σημείωσιν σελ. 6.

μέσ' στα δίχτυα και δεμένα
 δσα περιπτερία πιάνει,
 όπου κράχτες με τή βία 'ς τ'άλλα τὰ πουλιά τὰ κάνει.
 Τούτα θέλαμε νὰ εἰπούμε· κι' ὄσοι ἔχουνε συνθήθεια
 νάχουνε φυλακισμένα μέσα στῆς αὐλὲς ὄρνιθια,
 νὰ τάφήσουνε νὰ πᾶ.ε στῆ δική τους τῆ δουλειά.
 Καὶ ἂν δὲν τὸ παραδεχθῆτε, ἴα σᾶς πιάσουν τὰ πουλιά,
 μέσ' 'ς τὰ δίχτυα θὰ σᾶς δέσουν,
 κ' ἔτσι, με τοὺς ἴδιους τρόπους,
 εἶδος κράχτες θὰ σᾶς θέσουν
 γιὰ νὰ πιάνουν τοὺς ἀνθρώπους.

ΗΜΙΚΟΡΟΣ

(Ἀντιστροφή)

Γενειὰ τῶν ὄρνειων εὐτυχισμένη
 καὶ τῶν πουλιῶν μας, ποῦ δίχως χλαίνη
 κάθε χειμῶνα περνᾶει βαρὺ,
 καὶ οὔτε ζέστη ποτὲ μᾶς φέρει
 τὸ πυρωμένο τὸ κάλοκαιρι
 κ' ἢ κάθε ἀχτίνα του ἢ λαμπερή.
 Μέσα 'ς τῶν φύλλων πάντοτε μένω
 'ς τὸν κάθε κόρφο τὸν πυκνωμένο
 τοῦ ἀνθισμένου τοῦ λιβαδιοῦ,
 ὅταν ὁ τζίζικας, με ἄσματα μύρια,
 κράζει, καθμένος ἀπ' τὰ λιοπύρια
 ποῦ ἀνάφτει ὁ ἥλιος μεσημεριοῦ.
 Μέσα σὲ ἄντρα βαθιὰ φωλιάζω
 καὶ με τῆς Νύμφης ξεχειμωνιάζω·
 κι' ὄλο σὲ μύρτα παρθενικά

βρίσκω τροφή μου πάντα ἔς τὸ θέρος,
 ποῦ ἢ Χάρες σπέρνουν σὲ κάθε μέρος,
 μὲ τὰ λουλούδια τους τὰ λευκά.

ΧΟΡΟΣ

(Παράβασις)

Γιὰ τὴ νίκη θέλω κάτι στοὺς κριτάς μου νὰ ὀρίσω :
 τὰ καλὰ ποῦ θὰ μᾶς βροῦνε, ἔλα θὰ τὰ δώσω πίσω·
 καὶ τοῦ Ἀλέξανδρου¹ τὰ δῶρα
 θὰ τὰ ξεπερνούν ἢ χάρες ποῦ ἀπὸ μᾶς θὰ ἰδοῦνε τώρα.
 Πρῶτον, θάχετε ἀπὸ ἄκονο, ποῦ γυρεύουν οἱ κριταί :
 τοῦ Λαυρείου ἢ κουκουβάγιες² δὲν θὰ λείψουνε ποτέ·
 μέσ' ἔς τὰ σπίτια σας θὰ μένουν, καὶ στὴς τσέπες σας πολλοὶ
 θὰ κλωσᾶνε ὀβολοί·
 καὶ τὰ σπίτια σας θὰ γίνουν
 σὰν ναοὶ πελεκητοί,
 γιατί θάρχωνται νὰ στήνουν
 ἀέτωματα³ οἱ ἄητοί.
 Κι' ἂν ὀρέγεσθε καμμία
 νὰ βουτήξετ' ἐξουσία,
 θὰ σᾶς βάζουμε στὸ χέρι
 ἐν' ἀχόρταγο ξεφτέρι.
 Κι' ἂν κανένας φαγοπότι ἀπὸ σᾶς τυχαίην νάχη·
 πάντα δανεικὸ θὰ παίρνη τὸ δικό μας τὸ στομάχι.
 Μ' ἂν κανένας τὴ γυρίση

1) Ἀλέξανδρον ἔννοσι ἴσως τὸν Πάριν καὶ τὰ δῶρα, ἅτινα ἔλαθε παρὰ τῆς Ἀφροδίτης.

2) Ἐννοεῖ τὰ ἀργυρᾶ νομίσματα τὰ φέροντα τὴν γλαυκᾶ.

3) Παίξει μὲ τὰς λέξεις ἀέτος καὶ ἀέτωμα τῶν ναῶν.

έναντίον μας τήν κρίσι,
 ἄς φροντίση γιά νά βάλῃ,
 ὅπως καί στούς ἀνδριάντας, ἕνα σκιάδι ἔς τὸ κεφάλι,
 γιὰτί ὅποιος δὲν θά τῶχῃ καί μιάν ἄσπερη φέρνῃ χλαίνα,
 θά μοῦ τὸ πληρώσῃ ἐμένα
 ὅταν θάρθουν τὰ πουλιά
 νά τὸν κάμουν ἀπὸ πάνω ἕως κάτω, κουτσοουλιά!

(Εἰσέρχεται ὁ Πεισθέταιρος καὶ ὁ Εὐελπίδης)

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ—ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ¹—ΧΟΡΟΣ καὶ μετὰ μικρὸν ΑΓΓΕΛΟΣ Α'.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἔ, ἡ θυσία, βρέ πουλιά, εἶχε καλὴ τὴν τύχη.
 Ἄλλὰ κάνεις δὲν φαίνεται νά φθάνῃ ἀπὸ τὰ τεῖχη,
 νά μάθουμε ἴσάν τι δουλειά
 κάνουν ἔκει πέρα τὰ πουλιά.
 Μὰ νά ποῦ λαχανιάζοντας κάποιος ἐκεῖ προβάλλει
 κ' ἔρχεται ἴσάν τὸν Ἄλφειὸ μὲ δύναμι μεγάλη.

(Εἰσέρχεται ὁ Ἄγγελος Α'. ἀσθμαίνων)

ΑΓΓΕΛΟΣ Α'.

Ποῦ νᾶν', ποῦ νᾶνε τάχα
 ὁ ἄρχων ὁ Πεισθέταιρος;

1) Κατὰ τὴν παράστασιν δύναται νά παρρωρισκεται καὶ ὁ Εὐελπίδης εἰς τὴν σκηνὴν, χάριν τῆς ποικιλίας τοῦ διαλόγου, εἰς τὸν ἔποτον νά λαμβάνῃ καὶ μέρος, ὑποκαθιστῶν τὸν Πεισθέταιρον εἰς ὄσα μέρη σημειοῦται ἐν παρενθέσει τὸ ὄνομα του.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Νά, δὲν μὲ βλέπεις, χάχα;

ΑΓΓΕΛΟΣ Α'.

Ἔ, τέλειωσε· τὸ χτίσανε τὸ τεῖχος τὰ πουλιά.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Λαμπρά!

ΑΓΓΕΛΟΣ Α'.

Τί μεγαλοπρεπῆς καὶ τί καλὴ δουλειά!

καὶ τέτοιο πλάτος ἔχουν,

ποῦ θὰ μποροῦν νὰ τρέχουν,

ὁ Θεαγένης ἀπὸ ἴδω, μὲ μιὰ ὀρμὴ μεγάλη,

καὶ νάρχεται ὁ φαπλατᾶς ἀπ' τὴν μεριά τὴν ἄλλη,

ὁ Προξενείδης, μ' ἄρματα καὶ ἄλογα ζεμένα,

ποῦ αἶν' ἀπὸ τὸν Δούρειο τρανότερο καθένα.²

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἦ Ἡρακλῆ!

ΑΓΓΕΛΟΣ Α'.

Τὸ μάκρος του τὸ μέτρητα κι' αὐτό:

ὄργυιές εἰν' ἑκατό·

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (ἡ Εὐελπίτης)

Τί μάκρος, Ποσειδῶνα μου! ποιοὶ τάχατε νὰ ἦσανε

ἐκεῖνοι ποῦ τὸ χτίσανε;

ΑΓΓΕΛΟΣ Α'.

Ἦσαν μονάχα τὰ πουλιά· πλιθουκουβαλητάδες

Αἰγύπτιοι¹ δὲν ἦσανε, οὔτε καὶ λιθαράδες,

οὔτε καὶ χτίστες· τῶχτισαν [μεγάλο καὶ σωστό]

2) Οἱ ἀνωτέρω ἦσαν κομπασαί, μὴδὲν ἔχοντες τῶν ἀποδομένων εἰς
 ἑαυτοῦς· καὶ τοῦτο διὰ τὴν ἀποδείξιν τὸ ἀνυπόστατον τοῦ τεῖχους.

1) Οἱ Αἰγύπτιοι ἐκωμφοῦντο ὡς ἀχθοφόροι.

τὸ τεῖχος, μὴ τὰ πουλιά μὲ τρόπο θαυμαστό.
 Βάλαν τῆς πέτρης Γερανοὶ καὶ τὸ θεμέλιο φτιάσανε,
 ποῦ ἀπ' τῆ Λιβύα φθάσανε
 σωστὲς τρεῖς μυριάδες,
 καὶ τὴν ἐπελεκήσανε τὴν πέτρα οἱ Μυταράδες,
 καὶ κάθε Ρεματόπουλο, καὶ ὅποιο στὰ ποτάμια ζῆ,
 εἰς τὸν ἀέρα τὸ νερὸ τὸ κουβαλήσανε μαζύ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καὶ πηλοφόρι ἀπ' αὐτὰ ποιὸ ἤξερε νὰ κάνῃ ;

ΑΓΓΕΛΟΣ Α΄

Ἦλθαν εὐθὺς Ἐρωδιοὶ καθέννας μὲ λεκάνῃ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καὶ πῶς μποροῦσαν τὸν πηλὸ νὰ βάλουν μ' εὐκολία ;

ΑΓΓΕΛΟΣ Α΄.

Κι' αὐτὸ εὐρέθη, φίλε μου, καὶ μὲ πολλὴ σοφία·
 οἱ Χῆνες τὸν δουλέψανε μὲ τὰ πλατεῖα ποδάρια
 καὶ ἔς τῆς λεκάνης ὑστερα τὸν ρίχνανε σὰν φτυάρια.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (ἡ Ἐδελπίθης)

Τὰ πόδια τί δὲν φτιάνουνε !

ΑΓΓΕΛΟΣ Α΄.

Μὰ τὸ θεό, σωστά·

καὶ τὰ Παππιά ἐζώσανε ἄτρες ποδιὲς μπροστά·
 καὶ Χελιδόνια μὲ ξυστριά ἐπέταξαν ἀκόμα,
 ὅποις ταγίζουσι τὰ πουλιά, μὲ τὸν πηλὸ στὸ στόμα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (ἡ Ἐδελπίθης)

Ἔτσι [μὲ τέτοιους ὄρους]

δὲν εἶνε ἀνάγκη μὲ μισθὸ νὰ πάρῃς καὶ μαστόρους.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μὰ πὲς μου τώρα, ποιὸ πουλι ἀπ' ὅλα τοῦτα ξέρει

τοῦ τείχους νὰ κατεργασθῆ τὰ ξύλινα τὰ μέρη;

ΑΓΓΕΛΟΣ Α'.

Ἄρχιμασφόροι πάνσοφοι οἱ Πελεκᾶνοι ἦσαν
καὶ μὲ τῆς τόσας μύτες τους τῆς πόρτες πελεκῆσαν,
ὅπου ἐνόμιζε κανεὶς, μὲ τῆς χτυπιῆς ποῦ κάνανε,
πῶς ναυπηγεῖο στήσανε καὶ πῶς καράβια φτιάνανε.

Καὶ τώρα ἡ πύλες μπήκανε

κι' ὅλες μανταλωθήκανε·

γίνετ' ἡ ἐφοδος καλὰ·

κουδούνια ἔχουνε πολλὰ, 1

νὰ στέκουν 'ς ὅλες τῆς μεριῆς οἱ φύλακες δὲν παύουν,
κ' ἐκεῖ στοὺς πύργους γύρωθε πολλές φωτιῆς ἀνάβουν.

Ἐγὼ τηγαίνω μιὰ στιγμή γιὰ νὰ νιοθῶ τρεχάλα.

Σὺ, κάμε τώρα τᾶλλα.

(Ὁ Ἄγγελος Α' ἀπέρχεται)

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΧΟΡΟΣ—ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ—ΕΥΕΛΑΠΙΑΗΣ καὶ μετ' ὀλίγον ΑΓΓΕΛΟΣ Β'

ΧΟΡΟΣ

Σὺ αὐτοῦ τί κάνεις τώρα;

τάχα θαυμασμὸ σοῦ ἀφίνει,

ποῦ τὸ τείχος ἔχει γίνῃ

τόσο γρήγορα στὴ χώρα;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἔ, βέβαια, μὰ τοὺς θεοὺς! καὶ νὰ θυμιάζω πρέπει,

1) Παρὰ τοὺς ἀρχαίους οἱ φρουροὶ ἐκωδωνοφόρου ἐπὶ τῶν τειχῶν.

ψέμμα θὰ τὸ θαρρῆ κάνεις ἀκόμα κι' ἂν τὸ βλέπη.

(ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ)

Σταλμένον κάποιο φύλακα ἐδῶ κοντὰ θωρῶ,
ποῦ ἔρχεται χορεύοντας πολεμικὸ χορὸ.

(Εἰσέρχεται ὁ Ἄγγελος Β')

ΑΓΓΕΛΟΣ Β' (ἀσθμαίνων καὶ ἔμφοδος)

Ὦχ! ὦχ!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ποιὸ σοῦρθε ξαφνικὸ;

ΑΓΓΕΛΟΣ Β'

Ἐπάθαμε τρανὸ κακό:

Ἐφάνηκε κάποιος θεὸς

ἀπ' τοὺς συντρόφους τοῦ Διός:

τῆς Καρακάξες γέλασε, ποῦ ἦσαν σκοποὶ τῆ μέρα,
κι' ἀπὸ τῆς πύλες πέρασε πετῶντας στὸν ἀγέρα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (ἡ Εὐελπίτης)

Πρέ, τί κακὴ ψυχρὴ δουλειὰ πάθαμε τούτη τῆ φορά!
Ποιὸς ἦτανε;

ΑΓΓΕΛΟΣ Β'.

Δὲν ξέρουμε· εἶχε στῆς πλάτες τοῦ φτερά.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἐπρεπε νὰ τοῦ στείλετε τῆς περιπόλους πρῶτες.

ΑΓΓΕΛΟΣ Β'.

Πῶς; τρεῖς χιλιάδες στείλαμε γεράκια ἰπποτοξότες
καὶ κάθε ἀπ' τὰ πουλιά αὐτὰ
ποῦχουν τὰ νύχια ἀγκυλωτὰ
ἐπῆγαν σὲ λιγάκι, —

Ἄνεμογάμης, Γύψ, Ἄητός, τριάρχιδο Γεράκι,
Χαλκοκουρούνα, — πέταξαν μὲ ὀρμὴ στὴν ἴδιαν ὥρα,

καὶ ὁ αἰθέρας ἔτριξεν ἀπ' τῶν φτερῶν τῆ φορα,
ἔταν ἐξεκινήσανε πρὸς τὸν θεὸ νὰ πᾶνε.

Ἄλλὰ δὲν εἶνε μακρὰ, κάπου δῶ πέρα θᾶνε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τόξα, σφενδόνας γρήγορα νὰ πάρετε στὸ χέρι,
καὶ τὰ κοπέλια μας ἐδῶ νὰ ρθοῦνε χέρι-χέρι.

Ρῖξε τὸ τόξο! χτύπησε! δός μου [γιὰ τὸν ἀγῶνα]
κ' ἐμένα τῆ σφενδόνᾳ!

(Ὁ Ἄγγελος Β'. ἀπέρχεται βιαστικός)

ΧΟΡΟΣ

Πόλεμος σηκώθηκε

π' οὔτε ξαναειπώθηκε!

Βάλτε τούτη τῆ φορὰ

στὸν ἀγέρα μιὰ φρουρά,

τὸν νεφοτριγυρισμένο, ποῦ Ἐρεβος τὸν ἔχει φτιάση,
μήπως καὶ θεὸς κανέννας ξεγλιστρήση καὶ περάση·
καὶ προσέχειτ' ἓνα γύρω, γιατί ἀκούσθη ὡς ἐδῶ πέρα
θεικῆς φτερούγας χτύπος, ποῦρχεται ἀπ' τὸν ἀγέρα.

(Ἐμφανίζεται ἡ Ἴρις)

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΧΟΡΟΣ—ΙΡΙΣ—ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ—ΕΥΕΛΠΙΑΝΗΣ

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἐ, ἔ! ποῦ πᾶς τοῦ λόγου σου καὶ ποῦ πετᾶς τρεχάτη;
μὴν τὸ κουνᾶς!... στάσου αὐτοῦ καὶ τὴν ὀρμὴ σου κράτει!...
ποῖὰ εἶσαι καὶ ποῦθ' ἔρχεσαι καὶ ἀπὸ τόπους ποίους;

ΙΡΙΣ

Ἐρχομαι ἀπὸ τοὺς θεοὺς ἐγώ, τοὺς Ὀλυμπίους.

(Ὁ Πεισθέταιρος καὶ ὁ Ἐδελπίδης πλησιάζουσι καὶ τὴν παρατηροῦν γύρωθεν περιέρχως)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (ἡ Ἐδελπίδης)

Καράβι εἶνε ἄρα γε ἡ κράνος τῶνομά σου ;¹

ΙΡΙΣ

Ἡ Ἴρις εἶμαι ἡ γρήγορη [ποῦ βρίσκομαι σιμά σου].

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Σαλαμινία, Πάραλος², τί εἶσαι;

ΙΡΙΣ

Τάχεις χάση !

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (πρὸς τὸν Χορόν)

Δὲν πάει ἓνα τριάρχιδος³ γεράκι νὰ τὴν πιάσῃ !

ΙΡΙΣ

Ἐμὲ νὰ πιάσῃ ἓνα πουλί !
γιατί;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Νὰ κλάψῃς καὶ πολὺ.

ΙΡΙΣ

Τί ἔκαμα ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πῶς ἀνοίξῃς, μωρὴ καταραμένη,
τῆς πύλης, καὶ στὰ εἰχὴ αὐτὰ μᾶς βρίσκεται χωμένη ;

ΙΡΙΣ

Δὲν ἐνοιῶσα νὰ πέρασα τίποτα πύλης.

1) Καλεῖ αὐτὴν «πλοῖον», διότι ὡς ἐκ τοῦ ἀέρος κολποῦται τὸ φόρημά της, «περικεφαλαίαν» ἢ «πέτασον», διότι φέρει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κάλυμμα πτερωτόν ὡς ὁ Ἑρμῆς.

2) Περὶ τῶν δύο τούτων πλοίων ἐσημείωσα ἐν σελ. (18)

3) «Τριάρχης» κατὰ παρφθίαν τοῦ «Τριήραρχος»,

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἄκου!

κῦτῃ μὲ κοροῖδεύει ἐδῶ, κ' ἐγὼ μιῶ τοῦ κάκου!

Σ τὸν Καρακαζοφρούραρχο ἐπήγες ἐκεῖ ἴπνου;
μίλει! ἐπήρες κἀνεὸς σφραγιδα¹ Πελεκάνου;

ΙΡΙΣ

[Παρακαλῶ, γιὰ στάσου]

Ποῦν' τὸ κακό;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (ἢ Εὐελπίδης)

Δὲν ἔχεις, αἱ;

ΙΡΙΣ

Μὰ εἶσαι ἔς τὰ σωστά σου;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δὲν σοῦ βαλε ὁ Ὀρνίθαρχος σημάδι του κἀνεῖνα;

ΙΡΙΣ

Ὅχι· κἀνεῖς σημάδι του δὲν ἔδωκε ἔς ἐμένα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κ' ἔτσι λοιπὸν ἐπέταξες ἀπὸ τὸ χάος τώρα,
μέσα ἔς τὴν ξένη χώρα.

ΙΡΙΣ

Χέμ' νὰ πετάῃ ὁ θεὸς ἔς τὸ χάος, ἔτσι τῶχει.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἐγὼ δὲν εἶμαι σύμφωνος μ' αὐτὸ τὸν τρόπον, ὄχι.

ΙΡΙΣ

Μὲ ἀδικεῖς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἐέρεις λοιπὸν, μωρὴ κατακαυμένη,
ποῦ ἀπ' ὄλες σὺ τῆς Ἴριδος πρὸ δίκησιν πεθαμένη

1) Εἰς σημεῖον διαβάσεως, καθόσον οἱ Παλεκάνοι ἐφρούρουν τὰ τεῖχη.

θά ἤτουν, ἂν τὸ ἀξιζεις ;

ΙΡΙΣ

[Μ' αὐτὸ πῶς θὰ τὸ κάνης,
ποῦ] εἶμ' ἐγὼ ἀθάνατη ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μπορεῖ καὶ νὰ πεθάνης·
γιατὶ νομίζω πῶς πολλὰ θὰ πάθουμε κακὰ,
νά μαστ' ἐμεῖς ἀφεντικά
καὶ σεῖς νὰ φτιάνετε δουλειές 'σάν τὸ κακὸ καιρὸ σας,
χωρὶς ν' ἀκοῦτε κάποτε καὶ τὸν καλῆτερό σας.

Ἄλλὰ γιὰ πές μου, [στάσου]:
τί τ' ἀρμενίζεις ἔτσι δὲ μπροστὰ μου τὰ φτερά σου ;

ΙΡΙΣ

Ἐς τοὺς ἀνθρώπους ἐκεῖ πέρα
τρέχω, τῶρ' ἀποσταλμένη ἀπ' τὸν θεῖό μου πατέρα,
νά τοὺς πῶ νὰ θυσιάζουν
καὶ ἀρνιά 'ς τοὺς Ὀλυμπίους, ὅπως πάντοτε, νὰ σφάζουν
'ς τοὺς βωμοὺς τῶν θυσιῶν,
ποῦ ἡ κνίσα ν' ἀνεβαίνει ὡς τῆς μύτες τῶν θεῶν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί μάς λές ! σὲ θεοὺς ποίους ;

— ΙΡΙΣ

Νά, 'ς ἐμᾶς τοὺς οὐρανόους.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τὰ πευλιὰ εὗρηκαν τρόπους
θεοὶ νᾶνε στοὺς ἀνθρώπους,
καὶ νὰ γίνετ' ἡ θυσία
μοναχὰ 'ς αὐτά, καὶ ὄχι καὶ στὸν Δία—μὰ τὸν Δία !

ΙΡΙΣ

Βλάκα, βλάκα! μὴν τὰ βάζεις μὲ τῆ θεϊκὴν ὀργή,
 γιὰτ' ἡ Δίκη δὲν ἄργεῖ,
 καὶ ὁ Ζεὺς ἐξωργισμένος
 ἤμπορεῖ νὰ καταστρέψῃ σένα κι' ὅλο σου τὸ γένος·
 ἔνα κεραυνὸ Λυκίμου¹ στὸ κεφάλι σου ἂν ἀνάψῃ,
 εἶνε ἄξιος καὶ τὸ σῶμα καὶ τὸ σπίτι νὰ σοῦ κάψῃ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κάτσε ἤσυχα! τὰ λόγια πάψε πειὰ τὰ φουσκωμένα·
 γιὰ Λυδὸ ἦ καὶ γιὰ Φρύγα σὺ μ' ἐπέρασες ἐμένα,
 ποῦ θαρρεῖς πῶς ἡ φοβέρα τὴν ψυχὴ μου θὰ κλονίσῃ;
 Μάθε πῶς ὁ Ζεὺς, ἂν ἴσως καὶ μὲ παραενοχλήσῃ,
 θὰ τοῦ κάμω τὰ παλάτια στάχτη, μὰ κι' αὐτὸ ἀκόμα
 τοῦ Ἀμφίωνος² τὸ δῶμα,
 μὲ ἀητούς πυρπολητάς³ες. Πορφυρίωνες τρανοὺς
 ἐναντίον του θὰ στείλω ἀψηλὰ στοὺς οὐρανοὺς
 ἑξακόσιους, καὶ ντυμένους μὲ παρδάλεων δορά.
 Τοῦφτιασ' ἕνας Πορφυρίων φασαρίες μιὰ φορά.³
 Κι' ὅσο γιὰ τὴν ἀφεντιά σου,
 ἂν μοῦ παραμπῆς στὴ μύτη, θὰ σ' ἀνοιξῶ τὰ μεριά σου,
 — ποῦσαι κι' ἀγγελιοφόρος — κι' ὅταν θὰ σὲ βάλω χάμου,
 θὰ στὸ σκίσω, αὐτὸ ποῦ ἔχεις, μ' ὅλα τὰ γεράματά μου.

1) «Λικυμνίαις βολαῖς»: περὶ τούτου ὑπάρχουν δισταγαὶ παρὰ τοῖς σχολιασταῖς· ἄλλοι λέγουν ὅτι Λικύμνιος τις εἶχε κεραυνωθῆ, ἄλλοι ὅτι ἦτο ἐμπρηστής, ὁ δὲ Ἀπολλώνιος εἰς τὰ ἐπιγεγραμμένα λέγει ὅτι ὑπαινίσσεται ὁ Ἄρ. ὁμώνυμον δράμα τοῦ Εὐριπίδου, ἐν τῷ ἑποίῳ εἰσήχθη τις κεραυνοβοληθεῖς.

2) Φράσις ληφθεῖσα ἐκ τῆς Νιδόης τοῦ Λισχύλου.

3) Ἰδὲ σημείωσιν σελ. (49).

πού θά παραξενευθῆς
 πῶς σάν ἔμβολο τοῦ πλοίου μου σηκώθηκεν εὐθύς.

ΙΡΙΣ

Οὐ, νά σκάσης, κουτομόγια!
 Καλὲ κύτταξε τί λόγια!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δὲν τραβᾷς λοιπὸν δουλειά σου; θά φᾶς ξύλο καὶ γαμήτι.

ΙΡΙΣ

Μὰ ὁ πατέρας μου, θά ἴδουμε, νά τὸ κάνης ἂν σ' ἀφήσῃ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Συφορά μου! πέτα τώρα γιὰ νά κάψης καὶ κανένα
 πειὸ γερὸν καὶ ἀπὸ μένα.

ΧΟΡΟΣ

Ἐβγάλαμε προκήρυξιν, ὅσο θεοὶ καὶ νᾶνε,
 ποτὲ νά μὴ περνᾶνε
 τὴν πόλι μας αὐτή·
 κι' οὔτε νά στέλλουν οἱ θνητοὶ
 ἀπὸ τῆς γῆς κάμμιά μεριά
 τὴν κνῖσα τῆ βαρειά.

(Ἡ Ἰρις ἀποσύρεται)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (ἀνησυχῶς)

Πολὺ κακὸ μού κάνει,
 πού ἀκόμα δὲν ἐφάνη
 ὁ Κήρυκας, πού στείλαμε νά πάῃ στοὺς ἀνθρώπους.

(Ἐισέρχεται ὁ Κήρυξ, κομίζων χρυσοῦν στέφανον)

ΣΚΗΝΗ Ε΄.

ΧΟΡΟΣ—ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ—ΕΓΓΕΛΙΑΝΗΣ—ΚΗΡΥΞ

ΚΗΡΥΞ

Πεισθέταιρε μακάριε ! ποῦ ξέρεις τότους τρόπους !
σοφώτατ' ἐνδεξότατε καὶ τρισμακαριτυμένε !...
δός μου, νὰ πάψω, προσταγή...

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί τσαμπουνᾶς, καυμένε ;

ΚΗΡΥΞ

Οἱ λαοὶ σοῦ στέλλουν ὄλοι τὸ χρυσὸ στεφάνι τοῦτο.
δίκαια νὰ στεφανώσῃ τῆς σοφίας σου τὸν πλεῖστο.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δέχομαι· μὰ γιατί τάχα οἱ λαοὶ νὰ μὲ τιμᾶνε ;

ΚΗΡΥΞ

Ἐφτιασες αἰθέρια πόλι τόσο δοξασμένη νᾶνε,
ποῦ δὲν ξέρεις πῶς τιμᾶται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τώρα,
κι' ἀπ' αὐτοὺς ἀκόμα πόσοι τὴν ποθοῦν αὐτὴν τῆ χώρα !

Προτοῦ φτιάστῃς σὺ τὴν πόλι
ἀπὸ λακωνομανία εἶχαν παλαβώσῃ ὄλοι·
ἔσειρναν μακρὲς μαγκοῦρες, εἶχαν τὰ μαλλιά κοτσίδες,
ἔσωκράτιζαν, ¹ πεινοῦσαν κ' εἶχαν γίνῃ κουρεληδες·
τώρα τὰ γυρίσαν πάλι
καὶ μιὰ ὀρνιθομανία τοὺς κυρίεψε μεγάλη,
καὶ δὲν ἔχουνε δουλειὰ
παρὰ μὲ εὐχαρίστησί τους νὰ μιμοῦνται τὰ πουλιά.
Μόλις τὸ πρῶι ξυπνήσουν καὶ ἀνοίξουνε τὰ μάτια.

1) Σατυρίζει τὸν Σωκράτην ὡς ῥυπαρὸν καὶ πάνητα.

φεύγουν ἀπὸ τὰ κρεβάτια,
τρέχουν στὰ βοσκίσματα·
κι' ὅταν θάρθουνε στὴν πόλι
στὰ βιβλία σχύφτουν ὄλοι, —
βόσκουνε ψηφίσματα!

Καὶ τέτοια ἡ μανία τοὺς κατάντησε νὰ γίνη,
ποῦ τὰ ὄνόματα πουλιῶν ἐπήρανε κ' ἐκεῖνοι.
Πέρδικα¹ ἦσαν κάπελας, ποῦ εἶχ' ἓνα ποδαράκι·
καὶ ὁ στραβὸς Ὀπούντιος² λεγότανε κοράκι·
καὶ χελιδόνι ὁ Μένιππος³ λεγόταν τοῦ λοιποῦ·
καὶ σκορδαλλὸς ὁ Φιλοκλῆς·⁴ ἐλέγανε χηναλεποῦ
τὸν Θεαγένη⁵· ἔβγαλαν Αἰγύπτιο λελέκι
καὶ τὸ Λυκοῦργος· νυχτερίς ὁ Χαιρεφῶν⁷ παρέχει·
κίτσα τὸν Συρακούσιο⁸ κι' ὀρτύκι τὸν Μειδία,⁹
γιατ' ἦταν ἀηδία
μ' ἐκεῖνο τὸ κεφάλι του, ποῦ ἦταν κτυπημένο
ἴσ' ὄρτυκιοῦ πολεμιστῆ, καὶ σουρομαθημένο.

1) Ὄνομα κύριον οἰνοπάλου γνωστοῦ καὶ χολοῦ, ἐξ οὗ καὶ ἡ παροιμία «Πέρδικος σκέλος».

2) Περὶ τούτου ἰδὲ σελ. (19) Ἐνταῦθα ὡς ἄραξ καὶ ἀνακιδῆς.

3) Ὁ Μένιππος ἐκαλεῖτο καὶ χελιδῶν, καθὸ ἵπποτροφός.

4) Αἰσχρὸς τις, ἔχων προεξέχουσαν τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς, σατυριζόμενος καὶ ἐν Θεσμοφοριαζούσαις (στ. 168).

5) Πανοῦργος καὶ φθονερός.

6) Ἡ διότι ἦτο Αἰγύπιος οὔτος, ἢ διότι εἶχε μακρὰς τὰς κνήμας ὡς ἡ Αἰγυπτία ἴδις.

7) Μελαγχροινὸς καὶ ὠχρός.

8) Ὡς φλύαρος.

9) Κυβιστῆς καὶ ὀρτυγοκόπος (ἄεργος κόπτων κεφαλᾶς ὀρτύγων εἰς τὴν ἀγορὰν χάριν διασκεδάσεως), ἢ διότι ἡ κεφαλὴ του ἦτο μαθημένη, ὡς ἡ τοῦ πολεμιστοῦ ὀρτυγος κατόπιν μάχης.

Κι' ἀπὸ τὴν πολλὴν ἀγάπη ὅπου ἔχουν στὰ πουλιά
 νὰ τὰ τραγουδᾶνε ὄλοι εἶν' ἡ μόνη τους δουλειά,
 κι' ὅπου βλέπουν περιστέρι, χελιδόνι, ἢ καὶ κάποια
     βγῆ μπροστὰ τους χήνα ἢ πάπια,
     ἢ μονάχα ἓνα φτερό,
     ἢ καὶ πούπουλο ξερό!

Νά, αὐτὸ ἐκεῖ συμβαίνει καὶ θὰ ἰδῆς ἔς αὐτοὺς τοὺς τόπους
 δέκα νᾶρθουν χιλιάδες νὰ γυρέφουνε φτερά,
     καὶ νὰ μάθουνε τοὺς τρόπους,
 ὅπου ξέρουνε τὰ ὄρνια, — νὰ βουτᾶνε στὰ γερά!
 Ὡστε πρέπει φτερά νᾶβρῆς, ἔτσι ποῦ νὰ κατορθώσης
 ὅσκι θᾶρθουν μετανάστες γρήγορα νὰ τοὺς φτερώσης.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μπα! καὶ κάθουμαι ἀκόμα [μ' ὄλ' αὐτὰ ποῦ ἔχω μάθη];

(Πρὸς τὸν Κήρυκα)

Καὶ τὸ κάθε μας κοφίνι, καὶ τὸ κάθε μας καλάθι
     τρέχα γέμισε γερά
     ὡς ἀπάνω μὲ φτερά·
 κι' ὁ Μανῆς μου χέρι-χέρι
     ὡς τὴ θύρα νὰ τὰ φέρῃ,
 γιατί ἐγὼ τοὺς ἐρχομένους
 πρέπει νὰ δεχθῶ, τοὺς ξένους.

(Ὁ Κήρυξ ἀπέρχεται)

ΧΟΡΟΣ

Γρήγορα ἡ πόλι τούτη
 ἀπὸ ἄνδρες θάχῃ πλούτη,
 φθάνει μόνο λίγη τύχη
 καὶ τὰ πάντα θὰ πιτύχῃ,
 κι' ὄλη θὰ τὴν ἀγαπήσουν

και ἔς αὐτὴ θὰ κατοικήσουν

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (πρὸς τὸν ὑπηρέτην)

Ἔλα σύ, καιρὸ μὴ χάνης!
κι' ὅ,τι σοῦ εἶπα νὰ τὸ κάνης.

ΧΟΡΟΣ

Τί καλὸ μᾶς λείπει τώρα
ἀπὸ τούτῃ ἐδῶ τῆ χώρα
τάχα, ποῦ δὲν θὰ θελήσουν
ἄνδρες νὰ τὴν κατοικήσουν;
καὶ ὁ Πόθος κ' ἡ Σοφία,
κάθε Χάρι θεϊκιά,
καὶ ἡ φρόνιμ' Ἑσυχία
μὲ τὴν ὄψι τῆ γλυκειά!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

(πρὸς τὸν ὑπηρέτην βραδέως καὶ ἀνεπιτηδαιώς ἐκτελοῦντα τὴν διαταγὴν του)

Τί βλακεῖς φτιάνεις! στάσου!...
κάμε γρήγορα δουλειά σου!

ΧΟΡΟΣ

Ἄς μὴ χάνουμε καιρὸ
ἄς τὸ φέρῃ τὸ καλάθι ἕνας μὲ γοργὸ φτερό,
καὶ ἄς τρίψῃ αὐτοῦ τὴ μούρη
ὅπου φαίνεται πῶς εἶνε ἀργοκίνητο γαϊδοῦρι!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (πρὸς τὸν χορὸν)

Εἶνε βλάκας ὁ Μανῆς
καὶ δειλός, ὅσο κανεῖς.

ΧΟΡΟΣ

Τὰ φτερὰ ἐσὺ νὰ βάλῃς τακτικά
ὅσ' ἀπὸ πουλιά ἐβγήκαν μουσικά

κι' ἀπὸ μαντικά μαζύ,
 κι' ὅποιον ἄλλο συνηθίζει εἰς τῆς θάλασσης νὰ ζῆ·
 κ' ἔπειτα τὸν κάθε ἄνδρα, ποῦ τὸ μάτι σου θὰ βλέπη,
 τὸν φτερώνεις ὅπως πρέπει.

(Εἰσέρχεται ὁ Πατραλοῖας).

ΣΚΗΝΗ Γ'

ΧΟΡΟΣ—ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ—ΕΥΕΛΠΙΑΝΗΣ—ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ

ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ

ὦ! ἤθελα νὰ γίνω ἀητὸς καὶ νὰ πετῶ μὲ τὰ φτερά
 στῆς λίμνης τῆς ἀπέραντης τὰ γαλανὰ νερά!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (πρὸς τὸν Χορὸν)

Αὐτὸς ποῦ 'πε πῶς ἐγίνα μέγας καὶ πολὺς
 ἦτανε ἄγγελος σωστὸς, δὲν ἦτανε ψευταγγελης¹
 Νὰ ποῦρχετ' ἕνας ἀπ' αὐτοὺς
 καὶ τραγουδάει τοὺς ἀητούς.

ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ

Χέ! χέ! τίποτα δὲν εἶνε σὰν τὸ πέταγμα γλυκό!

Ὅρνιθομανία τώρα μ' ἔχει πιάση καὶ κακό!
 καὶ μ' ἀρέσουνε ἀκόμη
 ὄλοι τῶν πουλιῶν οἱ νόμοι,
 καὶ πετῶ, καὶ θὰ ζητήσω
 μὲ πουλιά νὰ κατοικήσω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μὰ ποιὸς νόμους; γιατί τέτοιους ἔχουν τὰ πουλιά πολλούς.

1) «Ἐοικεν οὐ ψευδαγγελης εἶν' ἄγγελος».

ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ

Ὅλους· μάλιστα ἐκείνους ποῦ νομίζουν πειὸ καλοῦς :
τὸν πατέρα ὅταν θέλῃς ἀπὸ τὸν λαιμὸ νὰ πιάνῃς
καὶ βαθιὰ νὰ τὸν δαγκάνῃς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μὰ τὸν Δία ! ὅσο δέρνουν τὸν πατέρα πειὸ βαριά
τὸ περνοῦν τὰ κλωσσοπούλια γιὰ τρανὴ παλληκαριά !

ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ

Νά, γι' αὐτὸ νὰ κατοικήσω ἤλθα στὰ φηλά 'δῶ πέρα,
γιατὶ θέλω νὰ τὸν πνέξω τὸν δικό μου τὸν πατέρα
κι' ὅ,τι ἔχει νὰ τοῦ πάρω.¹

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μὰ κι' αὐτὸ νὰ ξέρῃς ὁμῶς :
εἰς τῶν Πελαργῶν τῆς πλάκες παλαιὸς ὑπάρχει νόμος :
« Ὅταν Πελαργὸς πατέρας ἀναθρέψῃ τὰ πουλιά,
» καὶ τὰ κάμη νὰ πετάξουν ἀπὸ μέσ' ἀπ' τῆ φιλιὰ,
» τότε πειὰ μὲ προθυμία τρέχουνε κι' αὐτὰ μεγάλη
» τὸν πατέρα τους τὸ γέρο νὰ τὸν θρέψουνε καὶ πάλι ».

ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ

Τότε τάχω κάμη ρόιδο ! κ' ἤλθα ἐδῶ νὰ καταντήσω,
τὸν πατέρα νὰ βοσκῆσω ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ὅχι, ὄχι, κακομοίρη ! μ' ἀφοῦ θέλεις πειὰ ὡς τόσο,
'σάν αὐτὸ τῶρ φανοπούλι γρήγορα θὰ σὲ φτερώτῳ.
Δὲν θ' ἀκούστῃς, βρὲ παιδί μου,
τὴν κακὴ τὴ συμβουλή μου·

1) Ἔβαρον καὶ ἐκκκοποῦσαν τοὺς πατέρας των, διὰ νὰ λαμβάνουν τὰ χρήματα των καὶ νὰ τὰ σπαταλοῦν.

θά σέ μάθω ἐγὼ νὰ κάνης ὅ,τι ἔκανα παιδί :
 τὸν πατέρα σου μὴ δέρνης· πάρε τοῦτο τὸ ραβδί,
 πᾶρ' καὶ τὴ φτερούγα τούτη, βάλε μιὰ φορὰ στὸ νοῦ
 ὅτι ἔχεις στὸ κεφάλι τὸ λειρὶ τοῦ πετεινοῦ,
 γίνου στρατιώτης, φρούρει, παίρνε καὶ μισθὸ μαζὺ
 γιὰ νὰ τρῶς—καὶ ἄφησέ τον τὸν πατέρα σου νὰ ζῆ!
 Κ' ἐπειδ' εἶσαι παλληκάρι, πέταξε στὴ Θρακικὴ
 γιὰ νὰ πολεμᾷς ἐκεῖ.

ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ

Μὰ τὸ Βάκχο! θὰ τὸ κάμω: μοῦ πες πρᾶμα πειὸ καλό.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κάμε τὸ λοιπὸν, νὰ δείξης ὅτι ἔχεις καὶ μυαλό!

(Ὁ Πατραλοίας ἀπέρχεται.—Εἰσέρχεται ὁ Κινησίας¹)

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

ΧΟΡΟΣ—ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ—ΚΙΝΗΣΙΑΣ

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

Πετάω μ' ἐλαφρὰ
 στὸν Ὀλυμπο φτερά·
 παίρνω καὶ δρόμους ἄλλους
 τῶν τραγουδιῶν μεγάλους.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ναί· μὰ γιὰ νὰ πετᾷς καλά
 φορτίο σοῦ χρειάζεταιαι ἀπὸ φτερά πολλά.

1) Ποιητὴς καὶ διθυραμβοποιός, περὶ οὗ ὁ Ἄρ. καὶ πολλαχοῦ κάμνει λόγον· ἐνταῦθα παρουσιάζεται καὶ ὡς χωλός.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

Πετῶ μ' ἄφοβο σῶμα καὶ μὲ νοῦ
 στὸ νέο τοῦτο δρόμο τεύρανεῦ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τὸν Κινησία ἀσπάζομαι τὸν φλαμουρένιον ! στάσου !
 κάνει στρεφές τὸ πόδι σου ἄν τὰ ποιήματά σου.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ (τραγουδῶν)

Ἐπιθυμῶ πολὺ
 ἀηδόνι νὰ μὲ κάνης, γλυκόλαλο πουλί.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πάψέ τες, σὲ παρακαλῶ, τῆς μελωδίας τῆς πολλῆς,
 κ' ἐξήγει τ' εἰν' αὐτὰ ποῦ λές.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

Γυρεύω ἀπὸ σένα
 φτερά νὰ πάρω [ξένα]
 στά συγνεφα πετῶντας
 νὰ ὑψωθῶ, ζητῶντας
 στρεφές νὰ πάρω νέες ἀεροκλωνιτιμένες
 καὶ χιονοσκεπαστιμένες !

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

[Γιὰ κάνε μου τὴ χάρι
 καὶ πές μου] ποῖος μπορεῖ στρεφές στά σύγνεφα νὰ πάρη ;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

Ἡ τέχνη μας κρέμετ' ἐκεῖ,
 γιὰτ' εἶνε τοῦ ἀέρος·
 κάθε ὥρατο καὶ γλυκὺ
 τῶν διθυράμβων μέρος,
 ποῦ εἶνε γαλαζόλαμπον [ὡτάν τὸν οὐρανὸ]
 καὶ γοργοτεροκίνητο καὶ μαυροσκοτεινόν.

Θέλεις ν' ἀκούσης ἀπὸ δαῦτα ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Εὐχαριστῶ, δὲν θέλω· ἄφτα !

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

Μὰ τὸν Ἡρακλῆ, θ' ἀκούσης· θὰ σοῦ περιγράψω τῶρα
τὴν ἀέρινη τὴ χώρα

καὶ πουλιῶν αἰθεροδρόμων μιὰν εἰκόνα θὰ σοῦ δώσω,
κι' ἔρνειων ὅπου τὸ λαιμό τους ἔχουν τόσο κι' ἄλλο τόσο ...

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Χωχῶπ ! ¹ [σία κι' ἀράξαμε !]

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

Κι' ἀμέσως πέρα ὡς πέρα

μὲ τῆς πνοῆς τοῦ ἀγέρα

ἔλον τὸ θαλασσοδρόμο θὰ θαλασσοπεράσω...

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (ἡ Εὐελπίδης)

Θαρρῶ πῶς θὰ σὲ πιάσω

καὶ θὰ στῆς κόψω τῆς πνοῆς !

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

· Καὶ πότε δρόμο παίρνοντας

στὸ νότο, πότε στὸ βορειὰ τὸ σῶμα τοῦτο φέρνοντας,

θ' ἀνοίγω αὐλάκι στ' οὐρανοῦ τὰ αἰθέρια τὰ μάκρη

δίχως λιμάνι κι' ἄρη.

Ἄ, γέρο μου, πολὺ σοφὰ τὸ σκέφθηκες τὸ πρᾶμα !

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (δέρων αὐτόν)

Καλὰ λοιπόν, δὲν χაίρεσαι ποῦ βλέπεις τέτοιο θᾶμα,

νὰ γίνης φτερόκίνητος ;

1) «Ὠόπο»: κέλευσμα ναυτικόν, διδόμενον εἰς τοὺς κυπηλάτας διὰ τὰ πᾶσι
σοῦν τὴν κωπηλασίαν.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

Καὶ κάνεις τέτοιο σὺ κακὸν·

[μὲ τὸ ραβδί] στὸν δάσκαλον τῶν τραγουδιῶν τῶν κυκλικῶν,
ὁποῦ γιὰ μένα ἢ φυλὲς κάνουν καυγᾶ τόσον καιρὸ ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Θέλεις νὰ μείνης, καὶ σὲ 'μάς γιὰ νὰ διδάξης τὸ χορὸ
τῶν ὄρνειων τῶν πετούμενων καὶ στὸ Λεωτροφίδη,¹
γιὰ νὰ τὸν μάθῃ ἀπ' αὐτὸν κι' ὁ δῆμος Κεκροπίδη ;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

Μὲ χοροῖδεύεις, φαίνεται· μὰ ἐγὼ ἀπὸ δῶ πέρα
δὲν τὸ κουνῶ, καὶ ξέρε το, ἂν ἴτως στὸν ἀγέρα
δὲν θὰ πετάξω μιὰ φορὰ
παίρνοντας ἀπὸ σὲ φτερά.

[Ἀποσύρεται.— Εἰσέρχεται ὁ Συκοφάντης βακένδυτος]

ΣΚΗΝΗ Η'.

ΧΟΡΟΣ — ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ — ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Τὰ πουλιά ποιά εἶνε τοῦτα τὰ παρδαλοφτερωμένα,
ὁποῦ χρήματα δὲν ἔχουν στὰ κρυφὰ κομποδεμένα,
χελιδῶν μὲ τὰ φτερά σου τὰ μακρὰ καὶ παρδαλά ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

"Αναφα πολὺ μεγάλον στὸ κεφάλι μου μεπελᾶ !
Νὰ κι' αὐτὸς ποῦ μουρμουρίζει κι' ἀπὸ δῶθε μᾶς προβάλλει.

1) Ἦτο καὶ οὗτος πολὺ λεπτὸς τὸ σῶμα καὶ λιπόσαρκος, ὡς ὁ Κινη-
σίας κατ' ἄλλους καὶ ἀνόητος διθυραμβοποιός, διδάσκων εἰς τὴν Κεκροπίαν
φυλὴν.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Χελιδῶν μακροφτεροῦσσα, εἰς ἐσέ^ομιλῶ καὶ πάλι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (ἡ Ἐδελπίδης)

Μὰ θαρρῶ, πῶς μ' ὄλα τοῦ-τα, ὁποῦ λέει στή χελιδόνα,
κάποιον θά ζητῆ χιτῶνα,
[μὲ τῆ γδύμνια ὁμως ποῦχει] καὶ γιὰ νὰ ντυθῆ καλά,
φαίνεται πῶς χελιδόνια τοῦ χρειάζονται πολλά.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Ποιὸς αὐτὸς ποῦ κατορθώνει
τοὺς ἀνθρώπους ὁποῦ ἔρχοντ' ἐδῶ πέρα νὰ φτερώνη;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Νά με· πές μας τί με θέλεις.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Θέλω φτέρωμα νὰ βάλω·
μὴ ρωτᾶς γιὰ τίποτ' ἄλλο.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καὶ τί σκέπτεσαι νὰ πράξης;
στὴν Πελλήνη¹ θά πετάξης;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Ὅχι· εἶμαι συκοφάντης καὶ κλητήρας νησιώτης...²

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί εὐλογημένη τέχνη!

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Κ' ἔχω γιὰ δουλειὰ ἐν πρώτοις

1) Ὑπαινίσσεται τὴν γυμνότητα τοῦ Συκοφάντου, διότι εἰς τὴν Πελλήνην τῆς Ἀχαΐας, κατὰ τοὺς ἀγῶνας τῶν Ἑραίων ἢ τῶν Ἑρμικίων ἐτίθετο ὡς ἔπα-
θλον χλαῖνα.

2) «Νησιωτικὸς» ὡς συκοφαντῶν τοὺς κατοικοῦντας εἰς τὰς νήσους καὶ
ἐγκαλῶν εἰς δίκας.

τακτικά ν' ανοίγω δίκες· νά, γι' αὐτὸ λοιπὸν φτερά
θέλω νάχῳ μιὰ φορά,
νά γυρνῶ στὴν κάθε πύλι καὶ σὲ δίκες νά καλῶ. . .

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (ἢ ΕΥΕΛΠΙΑΝΗΣ)

[Καὶ γιατί, παρακαλῶ ;]

Τὴν δουλειάν αὐτὴ θὰ κάνης πειὸ καλὰ μὲ τὰ φτερά ;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Κ' ἔτσι, γιὰ νὰ μὴ μὲ βλέπουν οἱ ληστὰὶ καμμιά φορά,
κάθε τόπο ποῦ πηγαίνω μὲ τοὺς γερανοὺς θ' ἀφίνω
κι' ὄλο δίκες γιὰ σαβούρα μέσα μου θὰ καταπίνω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ὡστ' αὐτὸ τὸ ἔργο κάνεις ; μὰ γιὰ πέ μου : τόσο νέος
ὅπου εἶσαι, καὶ τοὺς ξένους τοὺς συκοφαντεῖς ;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Βεβαίως·

τί φοβοῦμαι γιὰ νὰ πάθω,
ὅταν τοῦ σκαφτιᾶ τὴν τέχνη δὲν κατώρθωσα νὰ μάθω ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μὰ ὑπάρχουν τόσα ἔργα ποῦ μπορεῖ κάνεις νὰ ζῆ
καὶ μὲ τὴ δικαιοσύνη καὶ μὲ φρόνησι μαζί·

[πῶς κανένα δὲν εὐρήκης]

παρὰ ἔμαθες μονάχα νὰ σκαρώνης ὄλο δίκες ;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Βάλε μου φτερά στὴν πλάτη, καὶ σταμάτα τῆς πολλῆς
ποῦ μοῦ δίνεις συμβουλές.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μὲ τὰ λόγια ν' ἀποκτήσης τὰ φτερά θὰ κατορθώσης.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Καὶ πῶς τάχα ; μὲ τὰ λόγια ἕναν ἄνδρα θὰ φτερώσης ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μὲ τὰ λόγια πειθ' γερὰ
παίρνει ὁ ἄνθρωπος φτερά.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Ὅλοι;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μήπως εὐκαιρία

ὄν σου ἔτυχε, ν' ἀκούτης τοὺς πατέρες στὰ κουρεία
ὅπου πᾶνε τὰ παιδιὰ τους, λέγοντας [κάθε φορά]:
«Στὸ παιδί μου ὁ Διυτρέφης¹ τόσα ἔδωκε φτερά
» μὲ τὰ λόγια, ὅπου τέχνη τῶρ' ἀπέκτησε μεγάλη
» γιὰ τὴν ἵππασία»· κι' ἄλλος εἶπε πῶς τοῦ γιοῦ τοῦ πάλι
τὸ μυαλὸ πῆρε φτερό,
καὶ πετᾷ στὴν τραγωδία.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Μὲ τοὺς λόγους [ἀπορῶ]
πῶς φτερά στὸ νοῦ φυτρώνουν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ναί· τὰ λόγια τὸν ὑψώνουν
καὶ τοῦ δίνουν περηφάνεια. Νὰ καὶ τώρα μιὰ φορά
καὶ ἔς ἐσένα θὰ προσφέρω μὲ τὰ λόγια μου φτερά,
καὶ, συμφώνως μὲ τὸ νόμο,
νὰ τραβᾷς τὸν ἴσιο δρόμο.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Μὰ δὲν θέλω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Θὰ τὸ κάμης.

1) Πλοῦσιος καὶ ἱπποτρέφος. Περὶ αὐτοῦ ἴδε καὶ σελ. 67

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Ἡ γενηά μου εἶνε μιὰ
 ποῦχει τὴ συκοφαντία πατρικὴ κληρονομιά,
 κι' αἶσχος τοῦτο θὰ τῆς κάμη.

Βάλε μου φτερά στὴ ράχη γερακιου ἢ ἀνεμογάμη,
 γιὰ νὰ προσκαλῶ τοὺς ξένους, κι' ὅταν τοὺς κατηγορῶ
 νὰ ξαναγυρίζω, κ' ἔτσι νὰ μὴ χάνω τὸν καιρό.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τώρα σὲ καταλαβαίνω·
 θέλεις δηλαδὴ πρὶν φθάσης νὰ δικάζουνε τὸν ξένο.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Τῶχεις νοιώση μιὰ χαρά!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κι' ὅταν θάρχεται ὁ ξένος, τότε σὺ μὲ τὰ φτερά
 θὰ ξαναπετᾶς κεῖ κάτω
 νὰ βουτᾶς τὰ χρήματά του.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Τί ὠραία ποῦ τὰ ξέρεις!
 οὔτε πρέπει ἀπὸ τὴ σβοῦρα τίποτε νὰ διαφέρης.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί σημαίν' ἡ σβοῦρα ποῦ πες νοιώθω τώρα καθαρά·
 ἔχω τὰ ὠραία τοῦτα κερκυραϊκά φτερά.¹

(Τὸν μαστιγώνει)

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

"Αχ!.. ἀλλοί!.. τί συφορά;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

"Ὅχι, βρέ· ἔχω φτερά

1) Ἐννοεῖ ράβδον ἢ μαστιγὰ μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐφημιζοντο αἱ Κερκυραϊκαὶ ὡς στερεώτεραι.

κι' ἀπὸ σήμερα θ' ἀρχίστης
σάν τῆ σβοῦρα νὰ γυρίσῃς.

(Τὸν δέρει.)

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Συφορὰ κι' ἀλλοίμονό μου !

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δὲν πετᾶς ἀπὸ δῶ πέρα
καὶ νὰ πᾶς ἐκεῖ ποῦ ὁ λίβας θὰ σὲ ψήνη νύχτα μέρα ;
Φύγε, κακὸ χρόνο νάχῃς ! γιὰτὶ μ' ὅσα ἐδῶ θὰ πάθῃς
πονηροστρεψοδικίες περισσότερες θὰ μάθῃς !

(Τὸν ἀποδιώκει διὰ ραβδισμῶν, ἐπικνερχόμενος δὲ ἀποτείνεται πρὸς τὸν πα-
ρευρισκόμενον ὑπηρέτην :)

Ἄς τραβοῦμε τώρα δρόμο·
πᾶρ' καὶ τὰ φτερά στὸν ὦμο.

(Ὁ ὑπηρέτης λαμβάνει τὰ καλάθια μὲ τὰ φτερά καὶ ἀπέρχεται
μετὰ τοῦ Πεισθηταίρου).

ΑΥΛΑΙΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΣΚΗΝΗ Α΄

ΧΟΡΟΣ

Μ' ὄσες φορές ἀνοίξαμε φτερά
καὶ ἐπετάξαμε στὴν κάθε χώρα,
πολλὰ καινούργια εἶδαμε ὡς τώρα
πράματα, θαυμαστά καὶ φοβερά.
Φυτρώνει στὴν Καρδία¹ πάρα κάτω
ξετοπισμένο κάποιο δένδρο ἄλλο.
Κλεώνυμον τὸ λένε τῶνομά του,
κ' εἶν' ἄχρηστο, δειλό, κ' ὅμως μεγάλο.
Ὅταν ἡ ἀνοιξὶ πῶς ἦλθε δείχνει
συκοφαντίες πάντοτε βλαστάνει,
κ' ὅταν τὸ κρύο τοῦ χειμῶνα πιάνει
πετάει ἀσπίδες καὶ τὰ φύλλα ρίχνει.
Ἀκόμη παρὰ πέρα εἶδα τόπους
ἀπ' τῆ μεριά τοῦ τὸ σκοτάδι βγαίνει·
ἀπὸ λυχνάρια εἶν' ἐρημωμένοι
κ' οἱ ἥρωες συζοῦν μὲ τοὺς ἀνθρώπους·

1) Σατυρίζει τὸν Κλεώνυμον ὡς ἕνον συκοφάντην καὶ ρίψασπιν (ἴδε καὶ σελ. 80). Ἡ Καρδία ἦτο πόλις Θρακικὴ, καὶ ἔ πολιτὴς Καρδιανός.

τρώνε μαζί στο ίδιο τὸ τραπέζι
 ἅλες τῆς ὥρας, ἔξω ἀπὸ τὸ βράδυ,
 γιατί ἡ νύχτα ἡ σκοτεινὴ δὲν παίξει,
 καὶ ἥρωες δὲν βρίσκεις στὸ σκοτάδι.
 Κι' ἂν ἴσως σὲ θνητὸν κανένα λάχη
 ὁ ἥρωας Ὀρέστης ¹ νὰ τὸν πιάσῃ,
 θὰ φάῃ ξυλοφόρτωμα στὴ ράχη
 καὶ κάθε ρουχαλάκι τοῦ θὰ χάσῃ.

[Εἰσέρχεται ἐν σπουδῇ ὁ Προμηθεύς, μετὰ τὴν κεφαλὴν κακαλυμμένην καὶ κρα-
 τῶν σκιαδίων]

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΧΟΡΟΣ—ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ καὶ μετὰ μικρὸν ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ [ἢ Εὐελπίθης]

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ (ἔμφροτος)

Ἄν μὲ ἰδῇ ὁ Ζεὺς, θὰ πάθω τυφορὰ πολὺ μεγάλη.
 Ὁ Πεισθέταιρος ποῦ εἶνε ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

(εἰσρχόμενος μετὰ τοῦ Εὐελπίθου)

ὦ, ὦ ! τ' εἶνε τοῦτος πάλι,
 καὶ γιατί ἔχει τὰ μούτρα ἔτσι δά κουλουλωμένα ;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Ἄπὸ πίσω μου νὰ τρέχῃ βλέπετε θεὸ κανένα ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ὅχι, ἔχι· σὺ ποιὸς εἶσαι ;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Τί ὥρα εἶνε ; [ποιὸς νὰ ξέρῃ ;]

1) Νυκτοκλέπτης, πολλαχού ἀναφερόμενος.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί ὥρα εἶνε ; τώρα μόλις πέρασε τὸ μεσημέρι.

Μὰ ποῖος εἶσαι σύ, γιὰ πέ μου.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Εἶνε τάχα περατμένο
δειλινό, ἢ καὶ πειὸ βράδου ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (ἢ Ἐδελπίδης)

Ὦ τί πρᾶμα σιχαμένο !

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Καὶ ὁ Ζεὺς τί κάνει τώρα ; φέρνει σύγνεφα βαριά
ἢ μὴν εἶνε ξαστεριά ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (θέρων αὐτόν).

Νὰ λοιπὸν καὶ σὺ νὰ κλάψης.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Σὰν ἀρχίζεις τέτοιο πρᾶμα,
ξεσκεπάζομ' ἐν τῷ ἄμα.

(Ἀποκαλύπτεται)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Φίλτατέ μου Προμηθεά !

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Σώπα, σώπα ! μὴ φωνάζης !

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί συμβαίνει ;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Τῶνομά μου ἀπ' τὸ στόμα σου μὴ βγάξης·
ἀν μὲ ἰδῇ ὁ Ζεὺς δῶ κάτω, θὰ μὲ κάμης νὰ χαθῶ·
κι' ὅσα πρᾶματα συμβαίνουν γιὰ νὰ σοῦ διτηρηθῶ,
πᾶρ' εὐθύς αὐτὸ τὸ σκιάδι κ' ἔλα κάμε μου τὴ χάρι
σλέπασέ μ' εὐθύς, τὸ μάτι τῶν θεῶν νὰ μὴ μὲ πάρῃ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μωρὲ πῶς αὐτὸ τὸ σκέφθης !

[κι' ἀφοῦ εἶσαι Προμηθέας] σάν καλά τὸ προμηθεύθης! ¹

Ἔλα, τρύπωσ' ἀπὸ κάτω, ἡ ψυχὴ σου νὰ θαρρέψη.

[Ὁ Προμηθεὺς κρύπτεται ὑπὸ τὸ σκιάδιον, τὸ ἐποίησεν κρατεῖ ὁ Πεισθέταιρος,

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Ἄκουσε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἀκούω, λέγε.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Πάει, τὸν ἔχεις καταστρέψη

σύ τὸν Δία.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἀπὸ πότε;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Ἄπ' τὴν ὥρα ποῦ ἐδῶ πέρα

κατοικεῖτε τὸν ἀγέρα·

στοὺς θεοὺς δὲν θυσιάζουσι καὶ ἡ κνῖσα ἀπ' τὰ μεριά
τῶν σφαγτῶν δὲν ἀνεβαίνει στὴ δική μας τὴ μεριά,
κι' ὅπως στῶν Θεομοφοριῶν ² τὴ γιορτῆ, χωρὶς θυσίαι,
τὴν περνᾶμε μὲ νηστείας.

Καὶ οἱ βάρβαροι θεοὶ

σκούζουσι ὅλοι πεινασμένοι σάν νὰ εἶν' Ἰλλυριοί, ³

καὶ θὰ κάνουν ἐκστρατεία,

ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸν Δία;

1) Λογοπαίγιον: «Ἐὺ γ' ἐπενόησας αὐτὸ καὶ προμηθικῶς».

2) Ἡ γιορτὴ τῶν Θεομοφοριῶν ἦτο πενθήμερος, διεξήγετο δὲ ἐν νηστείᾳ τὴν γ' ἡμέραν.

3) Τοποθετεῖ ὁ Ἄρ. ἀνωθεν τῶν θεῶν βαρβάρους καὶ ἀπολιτίστους θεοὺς τοὺς Τριβαλλοὺς, διὰ τὸ ἀστεῖον καὶ πρὸς συμβολισμὸν ἰσως τῆς παλαιᾶς βαρβαρίου καταστάσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Οἱ Τριβαλλοὶ ἦτο βάρβαρος φυλὴ κατοικοῦσα εἰς τὴν Μοισίαν, περὶ ᾧν εὕρισκε τις πλείοτερα καὶ ἐν τῇ Ποικίλῃ Ἱστορίᾳ τοῦ Αἰλιανοῦ.

τὰ ἐμπορικά [του] ἂν ἴσως δὲν ἀνοίξῃ τὰ κλεισμένα,
 ποῦ τοῦλάχιστον νὰ μπάξουν σπλάχνα μέσα τους κομμένα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μὰ γιὰ στάσου, ἀπὸ πάνω στὸ δικό σας τὸ κεφάλι,
 εἶνε κι' ἄλλοι θεοὶ πάλι

βάρβαροι;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Καὶ μπορεὶ τάχα νὰ μὴν εἶνε τέτοια εἶδη,
 ποῦ οἱ πρόγονοι κεὶ ἐπάνω βρίσκονται τοῦ Ἐξηκестίδη; ¹

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καὶ γιὰ πές μου, πῶς τοὺς λένε;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Ἄ, ποῖο εἶνε τῶνομά τους;
 Τριβαλλοὺς ἐκεὶ τοὺς λένε [τοὺς βαρβάρους ἀθανάτους].

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τριβαλλοὺς; καταλαβαίνω
 «θὰ σοῦ τρίψω τὴν κασσίδα» ² εἶνε ἀπὸ κεὶ βγαλμένο.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Ἀκριβῶς. Ἄκουσε τώρα ποῦ στὸ λέω καθαρά:
 γιὰ νὰ συμφιλιωθῆτε ἂν ἐλθοῦν κάμμιὰ φορὰ
 ἀπὸ τοῦ Διὸς τὸ μέρος κι' ἀπ' τῶν Τριβαλλῶν ἐπίσης,
 ποῦν' ἀκόμα παρὰ πάνω, σὺ νὰ μὴ τοὺς συμφωνήτῃς,
 ἂν ὁ Ζεὺς τὴν ἐξουσία [ποῦ κατέχει τὴ μεγάλη]
 στὰ πουλιά δὲν δώσῃ πάλι,

1) Διαβάλλεται: πολλαχῶς ὡς ξένος καὶ βάρβαρος· ἴδε καὶ σελ. 6.

2) «Ἐντεῦθεν ἄρα τουπιτριβείης ἐγένετο»: ἐπροτίμησα τὴν ἀντίστοιχον σύγχρονον φράσιν «τρίβω τὴν κασσίδα», τὴν ὁποίαν μεταχειρίσθη καὶ ὁ Γαγγασθῆς ἐν τῇ μεταφράσει τοῦ τῶν «Ὀρνίθων» (τόμ. Ε' Ἀκάντων, σελ. 346 τ. 1502).

κι' ἂν δὲν δώσῃ γιὰ γυναῖκα τὴν Βασίλεια ¹ ἔς ἐσένα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἡ Βασίλεια τί εἶνε;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Εἶνε ὠμορφή πορθένα
 τοῦ κρατεῖ τὰστροπελέκια τοῦ Διὸς μονάχα ἐκείνη,
 κι' ὅλα τᾶλλα: σωφροσύνη,
 καλὴ θέλησι, τὴν τάξι, τοῦ ναυστάθμου τὰ ταμεῖα,
 τὰ τριώβολα ποῦ ἔχει, καὶ τὴν κάθε χοροῦδα!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Βρὲ τί λές! καὶ ὅλα τοῦτα τὰ φυλάει μόνο ἐκείνη;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Σοῦ τὸ εἶπα· κι' ἂν τὴν πάρῃς, ἔς ἔλ' ἄφέντης θάχῃς γίνῃ!
 Νά, γι' αὐτὸ ἤλθα δῶ κάτω νὰ στοὺς μάθω αὐτοὺς τοὺς

[τρόπους.]

γιατί, βλέπεις, πάντα ἤμουν εὐεργέτης στοὺς ἀνθρώπους. ²

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (ἢ ΕΓΓΕΛΙΑΝΗΣ)

Βέβαια· ἔς ἐσὲ χρωστοῦμε τῶν θεῶν τὸ πῦρ, γι' αὐτὸ
 τρῶμε τώρα καὶ ψητό.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Τοὺς σιχαίνομαι, τὸ ζέρεις.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καὶ γιὰ τοῦτο μισητός
 εἶσαι πάντοτε ἔς ἐκείνους.

1) «Ἡ Βασίλεια»: πεποιημένον ὄνομα, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐνωματοῦνται ὅλα τὰ ἀγαθὰ καὶ ἡ ἰσχύς τοῦ Διὸς εἰς γυναῖκα.

2) Ὡς γνωστόν, ὁ Προμηθεὺς ἔκλεψε τὸ πῦρ (τὴν σοφίαν) τοῦ Διὸς καὶ τὸ ἐδώρησεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, διὸ καὶ ἐτιμωρήθη προσδεθεὶς ἐπὶ τοῦ Κλυταίφου κλπ.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Εἶμαι Τίμωνας ¹ σωστός.

Πρέπει δμως νὰ γυρίσω [δίχως τὸν καιρὸ νὰ χάνω].
 φέ' τὸ σκιάδι μου, ἂν τύχη καὶ μὲ πάρῃ ἀπὸ πάντα
 τοῦ Διὸς τὸ μάτι ἔτσι, νὰ θαρρῆ πῶς κανηφόρον
 ἀκολούθησα κάμμίαν [στῆς Παλλάδος τὴν πομπή]. ²

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (προσφέρων μικρὸν σκίμποδα)

Πᾶρ' καὶ τὸ σκαμνάκι τοῦτο [στὸ κεφάλι σου νὰ μπῆ]
 νὰ σὲ ἰδῆ καὶ σκαμνηφόρον! ³

(Τοποθετεῖ τὸν σκίμποδα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Προμηθέως, ὁ ὅποιος ἀπέρχεται μετὰ τοῦ Πεισθεταίρου—καὶ τοῦ Εὐελπίδου.—)

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΧΟΡΟΣ

Κοντὰ στοὺς Ἴσκιόποδαρους ⁴ μιὰ λίμν' εἶν' ἀπλωμένη,
 ποῦ ὁ Σωκράτης ἄλουστος μὲ τῆς ψυχῆς πηγαίνει.
 Ἐπῆγ' ἔκει κι' ἔ Πείσανδρος ⁵ μὲ τὴν ἐπιθυμία
 νὰ ἰδῆ ψυχὴ κάμμία,
 ποῦ τῆ δικῆ του ζωντανὴ τὴν ἔχατε [σὲ μάχη]

1) Τίμων ὁ Μισάνθρωπος, περὶ οὗ καὶ πολλαχοῦ ἀναφέρει ὁ Ἄρ. (ἴδε καὶ μετ᾽φράσιν μου Λυσιστράτης καὶ Βατραχίων).

2) Αἱ κανηφόροι εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Παναθηναίων ἐσκιάζοντο ἄνωθεν ἀπὸ σκιάδια, τὰ ἔποια ἐκράτουν βούλαι.

3) «Καὶ τὸν δίφρον γε διφροφόροι τονδί λχθών».

4) Σκιάποδες: γένος μυθολογούμενον ὡς ζῶν παρὰ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὀκεανὸν πρὸς τὴν διακεκαυμένην ζώνην' κατὰ Πλίνιον, Στράβωνα καὶ Κτησίαν ἐδάδιζον τετραποδητί, εἶχον δὲ τοὺς πόδας τόσον πλατεῖς, ὥστε τὸν ἐνχ τούτων μεταχειρίζοντο καὶ ὡς σκιάδιον' διὰ τούτων σατυρίζει τοὺς φιλοσόφους ὡς ἀψύχους καὶ «ἐπὶ σκιάς βαθίζοντας» (Σχολιαστῆς).

5) Δειλὸς καὶ καταχραστῆς, περὶ οὗ καὶ ἐν Λυσιστράτῃ (στ. 490).

[κι' ὄλοι τὸν εἶδαν νάχη]

ἕνα καμηλοπρόβατο στραχτό, ποῦ τὸ θυσίασε
καὶ ἔφυγε σὰν Ὀδυσσεὺς καὶ πειὰ δὲν ἐπλησίασε·
καὶ τοῦ καμηλοαίματος τῇ μυρουδιᾷ ρουφῶντας
ἀπὸ τὸν ἄδη ἢ νυχτερίδ' ἀνέβη ὁ Χαιρεφάντας.¹

(Εἰσέρχεται ὁ Ποσειδῶν, ὁ Ἡρακλῆς καὶ ὁ Τριβαλλός).

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΧΟΡΟΣ—ΠΟΣΕΙΔΩΝ—ΗΡΑΚΛΗΣ—ΤΡΙΒΑΛΛΟΣ καὶ μετ' ὀλίγον
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ καὶ ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Τῆς Νεφελοκοκκυγίας ἢ ὠνομασμένη πόλι,
ποῦ ἐρχόμαστε γιὰ πρέσβεις, νά τη ! εἶνε τούτη ὅλη
ὅπου βλέπομε' ἐδῶ πέρα.

(Πρὸς τὸν Τριβαλλόν, ὁ ἐπιτοῖς ἀσφραῖνεται γύρωθεν)

"Ε ! τί κάνεις σύ ; γιὰ στάτου

ἀπὸ τὸ ζερβὶ τὸ μέρος κούμπωσες τὸ φόρεμά σου ;
δεξιὰ δὲν τὸ γυρίζεις ; τ' εἶσαι, βρὲ δυστυχισμένε ;
μήπως τάχα Λαιτοποδία² [στραβοπόδαρο] σὲ λένε ;
Ἡ δημοκρατία, κύττα ! κύττα ποῦ μᾶς καταντᾷ !
πρέσβυ νὰ χειροτονήσουν οἱ θεοὶ κι' αὐτὸν κοντά !

(Ὁ Τριβαλλός, μηδὲν ἐννοῶν, στρέφεται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὁ Ποσειδῶν
τὸν κρατεῖ ἀποτόμως).

Μὴν κουνιέσαι, λέω, σκάσε ! [γιατὶ μέτ' στὸν οὐρανὸ]
βάρβαρον θεὸ δὲν εἶδα ἀπὸ σένα πειὸ τρανό.

1) Περὶ τούτου καὶ ἀνωτέρω ἐν σελ. 106

2) Στρατηγὸς κατὰ Θεουκυδίδην [H. 86] εἶχε στρεβλὸν τὸν πόδα καὶ ἐκρυπτεν αὐτὸν διὰ τῆς χλαμύδος του ἕως κάτω.

— Τί θά κάνουμ' Ἡρακλῆ μου ;

ΗΡΑΚΛΗΣ

Ἄκουσέ το : ἐὰν τύχη
καὶ βρεθῆ μπροστά μου ἐκεῖνος ποῦ μᾶς ἔφραξε μὲ τείχη,
σοῦ τὸ λέω : θά τὸν πνίξω [κι' ὅπως θέλουν ἄς τὸν λένε].

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Στάσου, βρὲ εὐλογημένε !
μᾶς ἐκλέξανε γιὰ πρέσβεις καὶ μᾶς ἔστειλαν ἐδῶ
γιὰ εἰρήνη.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Θά τὸν πνίξω δυὸ φορές, σὰν τὸν ἰδῶ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

(εἰσέρχεται, προσποιούμενος ὅτι δὲν προσέχει εἰς τοὺς παρόντας καὶ λέγει ἑμ-
φαντικῶς πρὸς τὸν ἀκολουθοῦντα αὐτὸν Εὐελπίδην :)

— Πᾶρε σὺ γιὰ τὸ φαί μας τὰ μυρουδικὰ στὸ χέρι·
— πᾶρε σὺ τὸν τυροτριφτή· ἄλλος τὸ τυρὶ νὰ φέρῃ,
κι' ἄς τρέξῃ ἄλλος πάλι
τῆ φωτιά νὰ πάῃ νὰ βάλῃ.

(Οἱ θεοὶ παρατηροῦν ἀλλήλους μὲ ἔκφρασιν λαϊμαργίας καὶ πείνης).

ΠΟΣΕΙΔΩΝ (προχωρῶν καὶ υποκλινῶν)

Τρεῖς θεοὶ ἐδῶ μιλοῦμε
καὶ τὸν ἄνδρα χαιρετοῦμε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Θά ξύσω τὰ μυρουδικὰ.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Τί κρέατα 'ν' αὐτά ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Αὐτά ; Πουλιὰ ἐπαναστατικά
ποῦ τὰ καταδικάσανε τὰ ὄρνεια τὰ δημοτικά
γιατὶ ἐπαναστατήσανε.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Γιατί μὲ τὰ μυρουδικὰ

τὰ περιχεῖς ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (προσποιούμενος ἐκκληξιν)

ὦ Ἡρακλῆ! καλῶς τον! Τί συμβαίνει ;

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Πρέσβεις ἔς ἐσένα ἦλθαμεν ἀπ' τοὺς θεοὺς σταλμένοι
 νὰ παύσῃ αὐτὸς ὁ πόλεμος.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

(στρέφον τὰ νῶτα καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν ὑπηρέτην)

Λάδι, μωρέ, δὲν ἔχει

τὸ λαδικό ;

ΗΡΑΚΛΗΣ

Πολὺ σωστά· πρέπει παχὺ νὰ τρέχῃ
 τὸ λίπος ἀπὸ τὰ πουλιά.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

[Ἀκοῦτέ με κ' ἐμένα] :

κέρδος ἀπὸ τὸν πόλεμο δὲν ἔχουμε κανένα·
 μ' ἂν γίνετε μὲ τοὺς θεοὺς καὶ μὲ τὸν Δία φίλοι,
 στοὺς βάλτους σας πολὺ νερὸ βροχῆσιο θὰ σᾶς στείλῃ,
 καὶ θὰ περνᾶ γαλήνια ἢ κάθε σας ἡμέρα·
 γι' αὐτὸ καὶ πληρεξούσιοι ἐφθάσαμ' ἐδῶ πέρα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἐμεῖς δὲν πρωταρχίταμε τὸν πόλεμο μαζὺ σας·

μ' ἂν ἦν' ἡ θέλησί σας

τώρα σπονδῆ θὰ γίνῃ,

ἂν νὰ τὰ πᾶμε θέλετε μὲ τῆ δικαιοσύνη.

Νά, τοῦτο εἶν' τὸ δίκιο μας : Ὁ Ζεὺς πρέπει ν' ἀφήσῃ
 κάθε ἀρχή, καὶ στὰ πουλιά νὰ τὴν ξαναγυρίσῃ·

Ἀριστοφάνους, Οἱ Ὀρνιθες.

ἔτσι κ' ἢ συμφιλίωσι θὰ πάη μὲ τὸ καλό,
καὶ στὸ τραπέζι τοῦτο ἐδῶ τοὺς πρέσβεις προσκαλῶ.

ΗΡΑΚΛΗΣ

[Γιὰ τὸ τραπέζι ἐμίλησε;] αὐτὸ ἀρκεῖ 'ς ἐμένα :
Ψηφίζω.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Τ' εἶπες, δύστυχε ; τάχεις λοιπὸν χαμένα,
κ' ἢ λιχουδιὰ σέ δέρονει ;
ποιὸς γυιὸς ἀπ' τὸν πατέρα του τὴν ἐξουσία παίρνει ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί λές ! ἀλήθεια ; κι' ἀπὸ ποῦ θάχαγετε τέτοια χάρι
σὰν ἔχουν κάτω τὰ πουλιὰ τὴν ἐξουσία πάρη ;
Νά, δὲν κυττάτε τώρα
ὁποῦ κρυμμένοι ἄνθρωποι στῆς γῆς τὴν κάθε χώρα,
σκύφτουνε καὶ σὰς κάνουνε σωστὴ ἐπιροκία ;
Καὶ ὅμως, ἂν μὲ τὰ πουλιὰ κάνετε συμμαχία,
στὸν Δία καὶ στὸν κόρακα ὄρκο κανεῖς ἂν κάνη
κι' ἐπιροκῆ, ὁ κόρακας τὸ μάτι θὰ τοῦ βγάνη.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

ὦ, μὰ τὸν Ποσειδῶνα ! ναί, τὰ λές πολὺ καλὰ.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Ἔτσι μοῦ φαίνεται κ' ἐμέ.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ (πρὸς τὸν Τριβαλλόν)

Τί λές καὶ σύ, [κρεμανταλᾶ] ;

ΤΡΙΒΑΛΛΟΣ

« Ναβαιστατροῦ » ¹

1. Μετεχειρίσθη τὰς κῆτάς πεποιημένας φράσεις τοῦ καιμένου.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Νά, βλέπετε ; Κι' αὐτὸς τὸ παραδέχεται.

Μὰ τώρα, [γιὰ προσέχετε]

ν' ἀκούσετε κ' ἐν' ἄλλο,

τοῦ θὰ πιτύχεται ἀπὸ μᾶς, καλὸ πολὺ μεγάλο :

Ἄν ἄνθρωπος ὑποσχεθῆ ἔς ἕνα θεὸ θυσία,

καὶ ὕστερα τὴν ἀρνηθῆ ἀπὸ φιλαργυρία

καὶ λέγοντας πῶς ὁ θεὸς τὴν κάκια δὲν βαστάει,

ἔμεις θὰ τὸ πληρώνομε αὐτὸ τοῦ θὰ χρωστάη.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Καὶ μὲ ποῖον τρόπον ; γιὰ νὰ ἰδῶ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς

τὰ χρήματά του θὰ μετᾷ, ἢ καὶ θὰ κάθεται γδυτὸς

μέσ' στὸ λουτρό, ἀπάνω του θὰ πέφτῃ ἕνα ξεφτέρι

καὶ δυὸ ἀρνιῶν ἀντίτιμο θ' ἀρπάξῃ νὰ σᾶς φέρῃ.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Ἐγὼ λοιπὸν ἀπ' ὅλους σας ψηφίζω πρῶτα-πρῶτα

νὰ ξαναπάρουν τὰ πουλιὰ τὴν ἐξουσία.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Ρῶτα

νὰ ἰδῆς τί λέει κι' ὁ Τριβαλλός.

ΗΡΑΚΛΗΣ (πρὸς τὸν Τριβαλλόν)

Τί λὲς ἐσὺ [βρὲ βλάκιά] ;

Ξαναγαρρίζεις μιὰ φορὰν ἀκόμη, αἱ ;

ΤΡΙΒΑΛΛΟΣ

« Σαυνάκα

βακτηρικροῦσα »

ΗΡΑΚΛΗΣ (πρὸς τὸν Ποσειδῶνα)

Δέχεται καὶ κατὶ παραπάνω.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Ἵσάν εἴσθε σύμφωνοι ἐσεῖς, κ' ἐγὼ τὸ ἴδιο κάνω.

ΗΡΑΚΛΗΣ (πρὸς τὸν Πεισθέταιρον)

Κ' ἐγὼ μαζί σου συμφωνῶ
ἐσύ νὰ πάρης τὴν ἀρχὴ ἀπὸ τὸν οὐρανό.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μὰ τὸ θεό, θυμήθηκα κι' αὐτό: ὅταν στὸ Δία
θὰ παραδώσω μιὰ φορὰ τὴν Ἴρα γιὰ συμβία,
[ἔῃνε συμφωνημένα]
νὰ δώσῃ τῇ Βασίλεια τὴν κόρη του 'ς ἐμένα.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ (εἰρωνικῶς)

Χέμ! τότε ἡ εὐγενεία σου φιλίωσι δὲ θέλει—

(Πρὸς τοὺς λοιπούς)

καὶ πᾶμε στὴ δουλίτσα μας.

(Στρέφεται νὰ φύγῃ)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κ' ἐμένα δὲν μὲ μέλει.

(Πρὸς τὰ παρασκῆνια)

— Μάγερα! φτιάστε πειὸ γλυκειὰ τὴ σάλτσα σου ἀκόμα.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Εὐλογημένε Ποσειδῶν, πῶχεις κι' ἀνθρώπου στόμα,
γιὰ μιὰ γυναῖκα σήμερα ἐμεῖς θὰ πολεμήσουμε;
ποῦ πᾶς;

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Καὶ τί θὰ κάνουμε λοιπόν;

ΗΡΑΚΛΗΣ

Νὰ συμφωνήσουμε.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Φτωχέ! σὲ κοροιδεύουνε· δὲν τῶχεις καταλάβῃ;
μ' αὐτὰ ποῦ θέλεις γίνεται στὸν ἑαυτὸ σου βλάβῃ.

γιατί, ὅταν πεθάνῃ ὁ Ζεὺς καὶ τοῦ ἀρπάξουν τοῦτοι
τὸ σκήπτρο, σὺ θᾶσαι φτωχός· τὸ χρῆμα καὶ τὰ πλοῦτη
θᾶναι δικά σου, μιᾶ φορὰ ποῦ ὁ Ζεὺς θενὰ πεθάνῃ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἄλλοίμονο καὶ τρις ἄλλοί ! σοφίσματα ποῦ βγάνει !

(Πρὸς τὸν Ἡρακλέα, λαμβάνων αὐτὸν ἰδιαιτέρως)

Γιὰ ἔλα τώρα πειὸ κοντά, ποῦ ἔχω κάτι νὰ σοῦ εἰπῶ.

(Κατ' ἰδίαν πρὸς αὐτόν)

Ὁ θεὸς σου σὲ φούσκωσε ῥαδιουργίες, πῶ, πῶ, πῶ !
σὺ εἶσαι νόθο του παιδί, καὶ λέει ῥητὰ ὁ νόμος
πῶς οὔτε 'ς ἓνα τόσο δὰ δὲν θᾶσαι κληρονόμος.¹

ΗΡΑΚΛΗΣ

Νόθος ἐγώ ! τί λές ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἐσύ· ἀπὸ γυναῖκα ξένη
σ' ἐγέννησε. Κ' ἡ Ἀθηναῖα δὲν εἶνε γεννημένη
ἀπὸ τὸν Δία ; τίποτα γιὰ κείνη δὲν θ' ἀφήσουνε
τὰ γνήσια τὰδέλφια της, ποῦ θὰ κληρονομήσουνε.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Μὰ πῶς ; κι' ἂν ὁ πατέρας μου, πεθαίνοντας, θελήσῃ
'ς ἐμέ, τὸ νόθο του τὸ γυιό, τὰ χρήματα ν' ἀφήσῃ ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τὸ ἐμποδίζει ὁμοῦς
τὸ πρᾶμ' αὐτὸ ὁ νόμος.

1) Κατὰ τὸν νόμον ἐθεωρεῖτο ἐν Ἀθήναις ὡς νόθον τὸ ἐκ γυναικὸς μὴ Ἀθηναίας τέκνον καὶ ἀπεστραίετο τῆς πατρικῆς κληρονομίας, ἐπισημασθέντος δὲ τούτου ἡ κόρη εἰς τὴν κληρονομίαν, καὶ ὅτε ἀκόμη δὲν ὑπῆρχον γνήσια ἄρρενα.

Πρῶτος κι' αὐτός ὁ Ποσειδῶν, ποῦ σ' ἐρεθίζει τώρα,
θὰ σοῦ ζητῆ τὰ χρήματα ἀπὸ τὴν Ἰδιαν ὥρα,
καὶ θὰ σοῦ λήη γνήσιος πῶς εἶνε ἀδελφός.

Ὁ Σόλων ἔς ἓνα νόμο του τὸ λέει κι' αὐτὸ σαφῶς :

« Ὁ νόθος δὲν ἔχει κάμμιὰ

» μερίδα στὴν κληρονομιά

» μπροστὰ στὰ γνήσια παιδιὰ· κι' ἂν γνήσιος δὲν εἶν' κανεὶς,

» τὰ παίρνουνε τὰ χρήματα οἱ πειὸ στενοὶ οἱ συγγενεὶς ».

ΗΡΑΚΛΗΣ

Ὡστ' ἀπὸ τοῦ πατέρα μου τὰ χρήματα, γιὰ μένα
δὲν θ' ἀπομείνῃ δηλαδὴ μερίδιο κανένα ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ναί, μὰ τὸν Δία, τίποτε. Μὰ πές μου ἔτσι σ' ἄφησε
ὡς τώρα ὁ πατέρας σου ; δὲν σ' ἐπολιτογράφησε ;

ΗΡΑΚΛΗΣ

Ἄκόμα· καὶ μοῦ φάνηκε παράξενον ὡς τώρα....

(βλέπει ἀγρίως πρὸς τὸν οὐρανόν).

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί χάσκεις, βλέποντας μὲ ὀργή τὴν πατρικὴ σου χώρα ;

[Ἄκου καὶ τοῦτο ἀκόμα :]

νὰ μείνῃς ἂν παραδεχθῆς μὲ τὸ δικό μας κόμμα,

ἐγὼ σὲ κάνω βασιλῆα,

καὶ θὰ τηλώνῃς τὴν κοιλιὰ

μὲ τῶν πουλιῶν τὰ γάλα.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Ἐγὼ τὰ βρίσκω ὅλ' αὐτὰ τὰ δίκῃσ σου μεγάλα,
κι' αὐτὴν τὴν κόρη ποῦ ζητεῖς, ἐγὼ στὴν παραδίνω.

(πρὸς τὸν Ποσειδῶνα)

Καὶ σὺ τί λές ;

ΠΟΣΕΙΑΩΝ

Δὲν δέχομαι τὴν ψῆφόν μου δὲν δίνω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἔ, τώρα ἡ ἀπόφασις ἀπέμεινε στὸν Τριβαλλό.

(Πρὸς τὸν Τριβαλλόν)

Καὶ σύ, τί λές, [παρακαλῶ;]

ΤΡΙΒΑΛΛΟΣ

Ὁ μὲρφαίνα κορίτσαίνα μεγάλη βασιληᾶ
τὸ δίνω στὸ πουλιά. (1)

ΗΡΑΚΛΗΣ

Τὴν παραδίνει λέει κι' αὐτός.

ΠΟΣΕΙΑΩΝ

Δὲν εἶπε αὐτὸ ποῦ λές·

ἂν τέτοιο πρᾶμα ἤθελε, θᾶκανε πηδησιές πολλές
καὶ τσίρι-τσίρι θᾶλεγε σὰν χελιδόνι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

[Στάσου!

στά λόγια τὰ δικά σου]

καὶ τοῦτος εἶνε σύμφωνος· κι' αὐτὸς τὴν κόρη ἐκείνη
στά χελιδόνια δίνει.

ΠΟΣΕΙΑΩΝ

Τί νὰ σοῦ εἰπῶ, ποῦ τάχετε μαζὺ συμφωνημένα,
κ' ἐγίνατ' ὅλοι ἕνα·

καὶ τώρα ἀφοῦ σύμφωνοι θελήτατε νὰ μείνετε,
ἐγὼ δὲν λέω τίποτε.

1) Ἀπόδοσις τῆς παρεφθαρμένης φράσεως: «Καλάνι» (καλὴν) κόρραιναν (κόρην) καὶ μεγάλην βασιλίαν (βασιλέως) ὄρνιτο (ὄρνισι) παραδίθωμι.

ΗΡΑΚΛΗΣ (πρὸς τὸν Πεισθέταιρον)

Ὅ,τι μᾶς εἶπες γίνεται.

Ἔλα λοιπόν, πᾶμε μαζὺ στὸν οὐρανὸ τρεχάλα
τὴν κόρη τῆ Βασιλεία νὰ πάρῃ; κι' ὄλα τᾶλλα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

(δεικνύων τὰ σφραγμένα πτηνά).

Ὅστε καὶ τοῦτα τὰ πουλιὰ ἐγκαίρα τᾶχα σφάζῃ
γιὰ τὸ τραπέζι, ποῦ ἀπαιτεῖ τοῦ γάμου μου ἡ τάξι.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Ἔ, τώρα σεῖς πηγαίνετε· ἐγὼ θὰ μείνω πίσω
ἐτοῦτα ἐδῶ τὰ κρέατα νὰ κάτσω νὰ τὰ ψῆσω.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Νὰ ψῆσης σὺ τὰ κρέατα, κ' ἐμεῖς νὰ πᾶμε μόνοι!
Πολὺ μεγάλη λιχουδιὰ τὸ πρᾶμα φανερώνει.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Μὰ ἔτσι, ὅπως κρίνω...

τί νὰ σοῦ εἰπῶ; καλῆτερα μοῦ φαίνεται νὰ μείνῃ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἄς ἐλθῇ ἓνας κοντά μου

γιὰ νὰ μοῦ φέρῃ γρήγορα τὸ φόρεμα τοῦ γάμου.

(Ἐξέρχεται ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Εὐσεπίδου Ποσειδῶνος, Ἡρακλέους καὶ
Τριδαλλοῦ).

ΣΚΗΝΗ Ε'.

ΧΟΡΟΣ

Στάς Φα νὰς¹ κοντά, ποῦ βγαίνει τῆς Κλεψύδρας² τὸ νερό,

1) Φαναί: κυρίως ἀκρωτήριον τῆς Χίου· ἐνταῦθα εἶνε πεποιημένη λέξις
ἐκ τοῦ φαίνειν, σημαίνοντος ἐγκαλεῖν.

2) Κλεψύδρα, κρήνη ἐν τῇ Ἀκροπόλει, ἣν καὶ πολλαχοῦ ἀναφέρει.

τὸ γλωσσοθερμμένο γένος βρίσκεται τὸ πονηρό,
 ὅπου σπέρνουν καὶ θερίζουν καὶ τρυγᾶνε μὲ τῆς γλῶσσης
 σὲ συκοφαντίας τόσες.

Φίλιππ' εἶνε καὶ Γοργίας, ¹ γέννημα βαρβάρου γένους,
 κ' ἔτσι ἀπὸ τοὺς Φιλίππους τούτους τοὺς γλωσσοθερμμένους
 εἰς τῆς Ἀττικῆς τῆ χώρα,
 [ὅταν κάνουνε θυσιῆς], κόβουνε τῆς γλῶσσης τῶρα
 κι' ἀπ' τὰ σπλάγγνα τῆς χωρίζου
 [ποῦ κ' ἐκεῖνα τὰ βρωμίζουιν!]

(Εἰσέρχεται ὁ Ἄγγελος Γ')

ΣΚΗΝΗ Γ'

ΧΟΡΟΣ—ΑΓΓΕΛΟΣ Γ'

ΑΓΓΕΛΟΣ Γ'

ὦ γένος ἀπερίγραπτο καὶ τρισμακαρισμένο,
 καλότυχα πουλιά!
 στὰ εὐτυχισμένα μέρη σας τῶρα τὸν νηόφερμένο
 δεχθῆτε βασιλῆα.
 Τέτοιος προβάλλει, ποῦ κάνεις τῆ λάμψι του ὡς τῶρα
 δὲν θᾶχε ἰδωμένη
 σὲ ἄστρο μυριοφώτιστο, στῶν οὐραίων τῆ χώρα
 τῆ χρυσοφωτισμένη.
 Στὸ χέρι κεραυνὸ κρατεῖ, σαγίτα φτερωμένη
 κ' ἔχει γυναίκα συντροφιᾶ,

1) Φίλιππος συκοφάντης καὶ ἀλλαχοῦ ἀναφερόμενος. Γοργίας ὁ Λεοντι-
 νος, ὁ περίφημος σοφιστῆς, ἀντίπαλος τοῦ Σωκράτους περὶ τοῦ ὁποίου ἀσχο-
 λεῖται καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῷ Γοργίᾳ.

ποῦ ἡ λάμψις ἡ μακρόλαμπη τοῦ ἡλίου δὲν τῆς βγαίνει
στὴν ἀμολόγητη ὠμορφιά.

Ἄφραστες χύνοντ' εὐωδιὰς ἀπὸ τὰ βάρη τοῦρανοῦ —
ὦ τί ὠραῖο πρᾶμα!

κ' ἡ αὔρες παιγνιδίζουνε μὲ τῆς πλεξίδες τοῦ καπνοῦ
ποῦ ἀφίνει τὸ θυμίαμα.

Νά τος, ποῦ ἔφθασεν ἐδῶ· ἄς ἀνοιχθῆ ἀκόμα
γι' αὐτὸν τὸ καλορροϊζικο καὶ θεο τῆς Μούσας στόμα.

ΧΟΡΟΣ

Ἄνάβαινε καὶ κάνε τόπο,
ἄλλαξε θέσι, ἄλλαξε τρόπο,
καὶ πέτα γύρω, πῶν ἐνωμένοι
εὐτυχισμένος μ' εὐτυχισμένη!
ὦ, ὦ! τί νηᾶτα! ὦ, ὦ! τί κάλλη!

σοῦ κάνουμ' ὄλοι
δόξα μεγάλη,
μὲ τέτοιο γάμο ἔς αὐτὴν τὴν πόλι!

Μεγάλη τύχη τὸν περιμένει
τὸν ἄνδρ' αὐτὸν
ἀπὸ τὰ γένη
τῶν φτερωτῶν

Ψάλετε γάμου τραγούδια χίλια
στὸν ἄνδρα τζυτον καὶ στὴ Βασίλεια.

(Ἡμῆχορος)

Τέτοια τραγούδια ἐκοίμισαν σὲ περασμένο χρόνο
τὴν Ἥρα τὴν Ὀλύμπια μὲς' στοῦ Διὸς τὴν ἀγκαλιά,

θεῶν μεγάλου βασιλῆα
μὲ τὸν ψηλὸ τὸ θρόνο.

Ἵμέναιε! Ἵμέναιε! — Κι' ὁ Ἔρωτας παρέχει

στοὺς δύο τοὺς παραστέκει,¹
 ὁ χρυσοφτέρωτος θεός,
 ποῦ τῶν ἀλόγων τὰ λουριά τὰ ἐλαστικά τραβοῦσε
 κι' ὡς μάρτυρας περνοῦσε.
 — Ὑμέναιε! Ὑμέναιε! — στοὺς γάμους Ἦρας καὶ Διός!

(Βρονταὶ καὶ ἀστραπαί. Εἰσέρχεται ὁ Πεισθέταιρος περιβεβλημένος πορφύραν
 — ἄνωθεν τοῦ πτερώματος—ὀδηγῶν τὴν Βασιλείαν διὰ τῆς θεῆς καὶ
 εἰς τὴν ἀριστερὰν κρατῶν κεραυνούς. Ἀκολουθεῖ καὶ ὁ Βῦελπίδης).

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ—(ΒΑΣΙΛΕΙΑ) καὶ οἱ ἀνωτέρω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Οἱ ὕμνοι μ' εὐχαρίστησαν καὶ τὰ τραγούδια τὰ πολλὰ
 κι' αὐτὰ τὰ λόγια τὰ καλά.

Ἔλα, μιὰν ᾠδὴ καλὴ
 γιὰ τὸ βρόντημά μου πές,
 ποῦ ἡ γῆ τὸ ἀντιλαλεῖ,
 ψάλε καὶ τῆς φλογισμένης τοῦ Διὸς τῆς ἀστραπῆς,
 κ' ὕμνους ὁ καθεὶς ἄς πλέκη
 στὸ λαμπρὸ τὸ ἀστροπελέκι.

ΧΟΡΟΣ

ὦ φῶς τῆς ἀστραπῆς τρανὸ καὶ χρυσαμένο!
 ὦ τοῦ Διὸς σπαθί, ἄφθαρτο, πυρωμένο!
 ὦ σύ, ποῦ ἀντιλαλεῖς καὶ μέσ' στῆς γῆς τὸ χῶμα

1) Ὁ Ἔρως παρίστατο ὡς παρῆνομος εἰς τοὺς γάμους τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἦρας καὶ ἐκράτει τὰς ἡνίας τοῦ ἀρματος διότι ἐπὶ ὀχήματος ἔφερον τὰς νόμφας εἰς τὸν οἶκον τοῦ γαμβροῦ, συμπαραισταμένου καὶ τοῦ παρανόμφου ὅστις ἐκαλεῖτο «πάρωχος» ἐκ τοῦ παροχοῦμαι.

καὶ φέρνεις τὴ βροχὴ, καὶ σὺ βροντῆ ἀκόμα,
 ὅπου μὲ σένα ἐδῶ ταραῖζει τοῦτος τώρα
 τῆς γῆς τὴν κάθε χώρα.

(Πρὸς τὸν Πεισθέταιρον)

Κράτησε τώρα δλα αὐτὰ νὰ βασιλεύῃς μόνος σου,
 καὶ τὴν Βασίλεια τοῦ Διὸς γιὰ σύντροφο στὸ θρόνο σου.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τοὺς γάμους μου γιορτάστε τώρα,
 σύντροφα γένη φτεροφόρα,
 τοῦ Διὸς μέσα τὸ παλάτι
 κ' ἐκεὶ τοῦ γάμου τὸ κρεββάτι.

(Πρὸς τὴν Βασίλειαν)

Ἄπλωσ', εὐτυχισμένη, μὲ χαρὰ
 τὸ χέρι σου [τὸ τρυφερό],
 πιάσε με ἀπ' τὰ δύο μου τὰ φτερά
 κ' ἔλα νὰ στήσουμε χορό,
 κ' ἔλαφρά θὰ κατορθώνω
 στὰ ψηλά νὰ σὲ σηκώνω.

(Ἡ Βασίλεια τὸν λαμβάνει ἐκ τῆς πτέρυγος καὶ χορεύει μετ' αὐτοῦ, ἐνῶ
 ταυτοχρόνως συνοδεύουσι βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καθὼς καὶ τὰ ποικίλα
 ἄσματα τῶν πτηνῶν, ὅπως εἰς τὸ τέλος τῆς α' πράξεως).

ΧΟΡΟΣ

Τραλαλά! ἐμπρός! Παιῶν!
 τραλαλά! τῆ Νίκη ψάλε!
 ἀπ' τὰ γένη τῶν θεῶν
 πειὸ λαμπρὲ καὶ πειὸ μεγάλε!

ΑΥΛΑΙΑ

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Σελ.	9 στ.	7 ἀντι	ἡ Κουρούνα	ἀνάγν.	ἡ Κουρούνα
» 31	» 5	»	εἶνε ἕνας	»	εἶν' ἕνας
» 45	» 8	»	κ' οἱ τομαράδες	»	καὶ οἱ τομαράδες
» 51	» 1	»	τοῦ Δία	»	τὸν Δία
» 57	» 13	»	καὶ εὐθεΐα	»	κατ' εὐθεΐα
» 60	» 11	»	ἄνθρωποι	»	ἄνθρωποι
» 64	» 10	»	εἶχον	»	ἔχον
» 65	» 12	»	Κάρια	»	Καρία
» 66	» 13	»	ἄπτῃν	»	ἀπ' τῆν
» 73	» 19	»	ν' ἄλλαξ'	»	τ' ἄλλαξ'
» 81	» 4	»	τὰ μαντεΐα	»	τῆ μαντεΐα
» 85	» 13	»	(ΜΕΤΩΝ)	»	ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ
» 89	» 1	»	δραχμᾶς	»	δραχμᾶς
» 92	» 19	»	᾿ς τὸν	»	τὸν
» 93	» 10	»	πολλοὶ	»	πολλοὺς
» »	» 11	»	ὀβροὶ	»	ὀβολοὺς
» 107	» 25	»	κι' ὄλη	»	κι' ὄλοι
» 138	» 6	»	θυμιάμα	»	θυμιάμα

20

Ἡ Σειρά τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων Συγγραφέων, τῶν Ἐκδόσεων Φέξη, δῆρξεν ἕνας σταθμὸς στὰ ἑλληνικὰ χρονικά. Γιὰ πρώτη φορά προσφερόταν συστηματικὰ στὸ ἑλληνικὸ ἀναγνωστικὸ κοινὸ, ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ σκέψη (ἱστορία, φιλοσοφία, ποίηση, δρῆμα, δικανικὸς καὶ πολιτικὸς λόγος) σὲ δημιουργικὲς μεταφορὰς τῆς, ἀπὸ τοῦς ἄριστους μεταφραστῆς τοῦ τύπου, στὴν πρὸ σύγχρονη μορφή ποὺ πήρε, ἐξελισσόμενο, τὸ γλωσσικὸ τῆς ὄργανο. Ὁ Ὅμηρος, οἱ Τριγυκοὶ κι ὁ Ἀριστοφάνης, ὁ Ἡρόδοτος, ὁ Θουκυδίδης, ὁ Πλάτων, ὁ Ξενοφών, ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Θεόκριτος, ὁ Θεόφραστος, ὁ Ἐπίκτητος, ὁ Πλούταρχος, ὁ Λουκιανὸς κλπ. προσφέρονται καὶ σήμερα, στὶς κλασικὲς πρὸ μεταφράσεις τῶν Πολυδαί, Ραγκαβῆ, Μωραϊτίδη, Κονδολάκη, Ποριώτη, Γρωτάρη, Τανάγρα, Πολέμη, Καμπάνη, Καζαντζάκη, Βόρναλη, Ἀδγέρη, Βουτιερίδη, Κερβοῦ, Φιλαδελφέως, Τσακόκουλου, Σιγούρου, Κ. Χρηστομάνου κλπ. σὲ μιὰ σύγχρονη σειρά ἐκδόσεων βιβλίου τσέπης, πρῶγμα ποὺ ἐπίσης γίνεται γιὰ πρώτη φορά, συστηματικῶς, στὴν Ἑλλάδα.

Ἡ κωμῶδία αὐτὴ ἀποτελεῖ σάτυρα τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς διαφθορᾶς καὶ σκῶμμα ἐναντίον τῶν θεωριῶν γιὰ καινούργια πολιτεύματα. Ὁ μῦθος πλέκεται γύρω ἀπὸ δύο ἀθηναίους πολίτες ποὺ πᾶνε στὰ πουλιὰ γιὰ νὰ ἰδρῦσουν ἐκεῖ μιὰ νέα πολιτεία.

Ἡ «ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ» ΑΝΑΤΥΠΩΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.

ΑΘΗΝΑΙ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 36

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΤΣΙΜΙΣΚΗ 61
